

СМОЛОСКИП

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Journal de la jeunesse
ukrainienne

«СМОЛОСКЫР»

Journal of the Ukrainian
Youth

Ч.1 (21)

Вересень 1952

Рік 3

ДО НАШИХ ЧИТАЧІВ!

З цим числом наша колишня сторінка молоді «Смолоскип» переходить в другий етап своєї розбудови — на окреме видання журнального формату.

З виходом у світ цього нашого першого числа не хочемо багато обіцяти нашим Друзям і Читачам. Не хочемо проголошувати якісь програми чи складати якісь декларації.

Але хочемо підкреслити, що відчувасмо потребу саме такого журналу української молоді яким є і буде «Смолоскип».

Не хочемо зв'язувати його з якоюсь молодечею організацією чи з якимсь окресленим тереном.

Хочемо, щоб наш журнал був органом всієї передової української молоді на чужині. Він повинен представляти її всестороннє життя, її потреби, її духове обличчя, її змагання та прямування.

А що найголовніше — знайомити її з молоддю України. І це наша одна з найголовніших цілей. Відкрити перед еміграційною молоддю той стан, той шлях, те життя, яким ідуть і живуть мільйони наших друзів в Україні. Хочемо підготуватись до зустрічі з тією молоддю, щоб в революційному здвизі українського народу ми знайшли з нею опільну мову в спільному будівництві Української Державности.

А далі, не хочемо бути відрізненими від молоді вільного світу. Хочемо знати її, хочемо здружитись з нею, знати її духове життя, форми її організованости та співжиття. Хочемо ознайомитись з усіма позитивами життя чужинецької молоді й відкинути всі негативи, які паралізують і розкладають життя нації.

Появою «ще одного» молодечею журналу не хочемо внести в молоде життя ні зайвої полеміки, ні «ще одного» поштовху до розсварености, які тільки руйнують зорганізованість української молоді.

Навпаки, наша мета — бути поштовхом до консолідованости дій і акцій української молоді, як на внутрішньо-українському відтинку так і на зовнішньому — міжнародньому.

А наш клич: **дружність і співпраця!**

І якщо в своїй праці хоч частинно виконаємо намічені завдання — будемо уважати, що свій обов'язок супроти друзів в поневоленій Україні й тут на чужині ми з честю виконали.

Редакція журналу «Смолоскип»

Д-р Остап Грицай

Горіючий смолоскип

З великою приємністю Редакція «Смолоскипу» містить працю визначного письменника; одного з найбільших сучасних українських літературознавців і великого приятеля української молоді — д-ра Остапа Грицай — «Горіючий Смолоскип».

Цим ми хочемо започаткувати практичне здійснення природної співпраці «батьків і дітей» на сторінках нашого журналу.

Те найцінніше, що нам дає наука історії, це ентузіазм, розбуджений в нас нею.

Гете

В одну з серпневих ночей 1170 р., в еспанській місцевості Каляруега у Старій Кастилії, вагітна жінка еспанського шляхтича з відомого роду Гусманів, мала у сні — як оповідає легенда — таємниче видіння. Їй снилося, ніби вона бачила неземної подоби пса, що біг повним розгоном, держачи в роті горіючий смолоскип, від якого запалювався весь світ. Прокинувшись нечаяно зі сну, та жінка, занепокоєна чудним видінням, зітхнула в молитві до Господа з проханням Божої опіки для її, щойно нею очікуваної дитини, якщо б їй мало загрожувати якесь лихо. Але ранком, після того, як вона заснула знову, теж саме видіння явилось їй у сні у друге: горіючий, псом несений смолоскип, від якого пожаром запалювався світ.

Горіючий смолоскип!

Хто з нас не знає тієї легенди, що її традиція Еспанії зв'язала з народинами Домінга Гусмана, поруч папи Іннокентія III. та Франціска з Ассізі, наймогутнішого духом творця обнови християнського світу у пропам'ятнім XIII. сторіччі? Він же основоположник славного на весь світ монашого чина Домініканів, що разом з орденом ассізієвських Францісканів та з оснований в р. 1540 орденом Єзуїтів став на довгі століття майбутнього одним з найактивніших і найбільш творчих носіїв та працівників християнського духа і християнської культури у світі Західної Європи. І від

того то видіння матері еспанського апостола Христа утворилося й імення ордену Домініканів. Бо не від імені його основокни виводиться назва домініканського монашого чину, а від того, що Домінго де Гусман, саме відповідно до видіння матері, вибрав символом ордену горіючий смолоскип, несений в розгоні бігу псом, а монаше братство назвав з латинська «Домініканес», тобто псами Господа, символізуючи всеповну віддачу братства Месії псом, як ідеально вірним між усіма створіннями цього світу.

І отак предивно віще материнське видіння сповнилось упродовж грядучих століть ущертв і всеповну.

Адже зі швидкістю бігу неструдженого пса, вірного голосові і слідам свого пана, пішли провідники ордену Домініканів в широкий світ як нові апостоли Христа, запалюючи вогнем свого слова мов горіючим смолоскипом темні людські душі і трудні серця в усіх середовищах життя людини.

Історія найкращих часів того ордену виказує 150.000 його членів в 45 провінціях і 12 контрегаціях. Богословські катедри, засновані виключно для Домініканів, існували в Парижі, Больонії, Падуї, Кельні, Празі й у Відні. З рядів Домініканів вийшли такі пропам'ятні представники науки й теології, як Тома з Аквіно, Альберт Великий, Ансельм з Кентбері, Віктор де Бове та багато інших, особливо ж у ділянці філософії і містики. Але яку ділянку знання ми тут і не назвали б, і слідом якої домініканської активності і діяльності ми й не пішли б, чи в університетську залу їх лекцій, чи в собори їх проповідей, чи шляхом їх місіонерських мандрівок в Америку чи в Азію — скрізь там знаменом їх роботи, їх слова та їх духовости — це не тихомірний вдумчивість бенедиктинської келії, ні аскетична заслуханість монастирів Трапистів з їх одиноким «Мemento mori!», а жагуче до фанатизму захоплення цілною ордену:

Ширити культ науки Христа.

Захоплення, символ якого став для Гусмана, для його однодумців та поклонників, а далі для тих тисячів ісповідників, що ставали проповідниками домініканського ордену.

Горючий смолоскип. Жар віри й готовності посвячуватися заради неї на все. Динамізм непереможного хотіння здійснювати щирість і всеповні великий замісл.

Фанатичний жар роботи домініканських духовників далеко не вичерпується тими кострами, що їх на всякого роду еритиків видвигали домініканські трибунали Інквізиції в Іспанії, як про це так дуже намагається переконати нас Достоевський у своїм, проти культури Західної, християнської Європи виміренім памфлеті «Великий Інквізітор» в романі про братів Карамазових. Ні, той фанатичний жар праці Домініканів стає в історії культури Європи просто репрезентативним символом непереможної впертості всякого ідеального змагання. Впертості, що не жахається і найдужчого ворога і не відступає з фронту змагання і перед найгрізнішою небезпекою. Впертості, що кінцею кінців вижолобує гранітові скали, рукою дитини вичерпує море, і своїм жаром запалює, наче домініканський смолоскип — світ.

Шановні читачі! Зокрема ж Ви, молоді Друзі!

Пишучи на Ваше, дуже мені цінне і почесне запрошення оцю передовицю до Вашого нового журналу, я, навіязуючи до еспанської легенди про Домінга де Гусман, не мав зовсім на думці розповідати Вам історію домініканського ордену та його великого творця. А йшлося мені виключно про чудотворний і спасенний символ впертості, про непримиримий своїм поривом фанатизм змагання до наміченого ідеалу, утаєний в понятті і в подібності горючого смолоскипу. Смолоскипу, що його з чудесною вірністю пса, пса Господа, Domini canis, несе в людини, захопленій високим ідеалом, дух незломної віри, дух фанатичної волі, дух ентузіазму для великого змагання. Що ж, молоді Друзі, хай в історії майбутньої, визвольної України, буде й лишиться на завжди ще й така сторінка, наголовком якої легенда майбутнього нашої Батьківщини покладе горді слова:

Ucrinae canes.

Значить:

Сьогодні, в добу щонайтяжчого поневолення Рідної Землі найлютішими наїзниками, яких коли бачило минуле людства, ми всі, герузія і молодь, чоловіки і жіноцтво нації мусимо стати носіями горючих смолоскипів визвольного змагання, мусимо запалювати душі й серця світу во благо справи України.

Але поки зможемо запалити ради нас чужий, холодний світ, ми мусимо запалити всім духом, усією душею, всім серцем самі. Україна чекає менту великого горіння, всеповного горіння душ народу для визвольної справи вітчизни.

Туга за знанням і прямунання до нього — це ознака учня, туга за чеснотою та прямунання до неї — це ознака святого, тут за величним ділом і прямунання до нього — це ознака героя і мужа.

О. С. Марден

І можна з цього погляду сказати, що не тільки подвиг домініканського ордену символізується найкраще горючим смолоскипом, що його запалює непримиримий своїм поривом фанатизм великого змагання, палаючий ентузіазм для ідеалу.

Історія народів, ота, як каже вилікотворчий прот Німеччини, найкраща вчителька ентузіазму, показує на своїй кожній сторінці, на всіх своїх крицевих чином скрижальях, що кожен великий подвиг, кожен епохальний досяг, кожен тріумф людського духа видвигався з глибин душ, кипучих вогнем запалу. Особливо ж усюди там, де був даний момент визволення, та ще, коли намічений замісл в'язався з якогось погляду і зі справною релігією.

І тут завжди наново доводиться згадувати як приклад, повний невмирущої величч, краси і чудодійности — подвиг Жанны Дарк.

Читайте в наступному числі «Спомин про Миколу Міхновського» визначної української діячки Ганни Совачевої. Спомин ілюстрований вперше публікованими фотографіями Міхновського.

Він — чудо горіння душі, всеповно відданої Господу і вітчизні. Він — чудесна перемога молитви і зброї. Він захоплення неземним і водночас найсуворішою дійсністю, дійсністю оборони Батьківщини. І яка сила слова і чину в тієї 18 літньої селянки, надиханої жаром небесних голосів і жаром любови до рідної землі! — «Мої дорогі — озивається Жанна в листі до мешканців міста Ремс з д. 16 березня 1430 р. — я одержала ваші листи, де ви пишете, що тривожитесь небезпекою облоги вашого міста. Але знайте, що того не буде, якщо тільки я швидко на ворога наступлю, а коли я з ним не зустрінуся, то держіться хоробро, бо я незабаром буду з вами, і якщо наскочу на ворогів, то докажу такого, що вони не будуть знати, куди їм утікати. І я молю в Бога опіки для вас...»

І хіба ж не здійснила Жанна всіх своїх заміслів з такою героїчною бравістю, що Божим вогнем свого запалу вона розпалює душі своєї 3000-ої армії до невагаючого ентузіазму і до таких подвигів ув Орлеані, як здобуття шанців Сен Ліс, Дезюгстен і Летурель, а далі в Жарго, Пате, Труа і в Шальон?

А горючий смолоскип бойового фанатизму і релігійного захоплення повстанців в Іспанії і Тиролю проти імператорської деспотії Наполеона? Яка ж тут звага, яка непримиримість, яка посвята!

— Наполеон — каже німецький історик Штурмгефель — не вірив ніколи в силу ідеї: щойно в Іспанії він пізнав її після того, як з поширенням ідеї національного визволення Іспанія від краю до краю станула у вогнях революції». — Що з того, що по боці чужого наїзника є домініканські армії, найславніші генерали і він сам, Наполеон, найгеніальніший стратег світу? Еспанський вояк, еспанський повстанець і еспанський селянин, розпалені в душі до білого жару бунтарськими проповідями еспанських монахів і проповідників,

вигублюють армії окупантів раніше Березини 1812 р. Іспанія це край, де сонце Наполеонської слави й імперії котиться до заходу...

Ба Медузине обличчя національної революції з її непримиримістю, невблаганністю і з її горючим ідеалістичним видивається проти армії корсиканського Цезара незабаром в Тиролю і в Німеччині, а звідси шляхом походу на Москву — вже незабаром на полях Липська і Ватерльо.

Горючий смолоскип визвольного ентузіазму запалює врешті всі ворожі твердині, цитаделі й шатра, і вони в пожарах революції обертаються у румовища і в попіл.

От як у незабутнім змаганні повстанців Тиролю 1809 р.

— Здавалось нам — говорив опісля героїський Говер — що всі святі були з нами. —

І це так!

Бо там, де велике, героїське зусилля, там завжди створюється щось чудесне, що велить нам думати про сили неземні і сили небес.

Знали це гаразд ті, що їх творчість прославила так знаменно еспанська легенда про горючий смолоскип. І віддали про це рівно добре і непростягні ряди всіх тих, Божим духом сповнених, творчим замислом надиханих, і до визвольних діл готових, що упродовж довгих століть брались здійснювати переломові почини народів.

Хотілося б сказати:

Люди з ордену горючого Смолоскипу! Молоді Друзі! Працівники нового журналу «Смолоскип»! Як гарно воно складається, що саме тим іменням Ви назвали трибуну Вашого, молодими творчими силами надиханого слова. Хай же Ваш ідейний почин стане одним з горючих смолоскипів душевного відродження, оновленого покоління і визвольної боротьби українського народу!

Горіть, молоді ісповідники ідеалу, горіть!

Горіть любов'ю до Батьківщини і до братів, горіть любов'ю до єдності і до соборності Рідної Землі й рідного громадянства, — здоптайте раз на завжди і на віки голову зм'я взаємної ненависти, незгоди і міжусобиць. І горіть жаром ентузіазму й вогнем захоплення всім, що від Бога і Божестьке, що велике героїчною величчю, і гарне всетворчю Красою. Ви будьте молодими жертвами науки і всіх довершень людства в ділянках культурної творчости народів, щоб пізнавши всеповно чуже, Ви змогли дивинути на рівень та овид світу — творчість України. Її визволений край, визволене життя і її визволену, ще так мало широкому світові відому душу.

Гори ж, Смолоскипе, світі і запально!

Д-р Остап Грицай

Найбільшим скарбом, що чоловік може принести з собою на світ, є нестримна охота до якогось діла, ця охота заповнює життя і дає щастя.

Емерсон.

ПРИРОДА Й МИ

«...До нас шумить зелений бір
В лісі ж, поля, до вільних гір,
На ясні зорі, тихі води...»

Праця, яка вона не була б, фізична чи умислова, вимагає напруження думок. Скільки разів нам приходится зустрічати таких, що затратили всяку охоту й зацікавлення до іншої діяльності, як їхнє заняття? Ми часто, з погордою їх називаємо: «перепрацьованими», чудаками, а то й пропащими.

Щоб відбігти від одноманітності, що денного життя, бувають різні способи. Такого відпруження шукають люди в читанні книжок, або відвідуючи виставки, театр, тощо. Не варто вже згадувати таких, що гайнують час по терасах із чаркою аперитиву, в куряві міських вулиць. Річ у тому й це мета мого писання, щоб не втратити безцінно тих декілька, вільних від праці хвилин, а навпаки, винести задоволення та користь.

Кожний нарід завжди змагався зближити свою молоді до природи. Вона, одинока, представляє собою здоров'я, чистоту та безмірність. Скільки порівнянь, символів звеличає її з давен-давня? Скільки пісень оспівує її красу, скільки радісних спогадів зв'язаних на завжди з нею?

Минула найкраща пора року — літо. Багато філософів приписувало молодим зелений колір; не сороммо-

ся його, а гордімся ним! Яке в нас було величне почуття, неначе відродження, коли ми мали змогу вирватися із міських мурів і бігти назустріч природі. Хотілось пити й пити, погасити спрагу довгого небачення... ввижалась наша Батьківщина багата своїми ланами, лісами, водами. Ми згадували невідзовно, а теж вшанували рідний край, схиливши голову в поклони пахучим травам.

Але йти в мандрівку — це ще не все. Треба розуміти й любити природу. Ботанік цікавиться рослинням, палеолог — будовою каменя, музик — співом вітру, лікар — властивістю зел, малар — кольоритом, зоолог — живими істотами. Природа зберігає незбагнену кількість таємниць! Хоч людство дійшло до велетенських здобутків, вона приховує ще багато більше. На кожному кроці зустрічаємо беззаперечну завершеність: вона наш зразок і джерело знання, вона наша мати найщедріша!

То ж цього літа ми не шукали тракторів, чи геометрами порізаної землі... ми змагались віднайти ту природу чарівну й первісну, таємну й могутню. Нам не було чого її лякатися, бо вона нам завжди сприятлива!

Не тужити, що коротке літо — на другий рік зійдемося знову і з першим соняшним ранком потягнемо в дорогу!

ІРС

РОЗМОВА З «ХУЛІГАНАМИ»

Нижче передруковано з «Літературної Газети» уривок з більшого репортажу Ю. Сотника про життя молоді в часі літніх вакацій на Харківщині. Цей репортаж є дуже характеристичний для відображення життя і зацікавлення міської молоді в сучасній Україні.

Одного разу я побачив на Каплунівській вулиці двох підростків, які дзвонили у під'їзді до дому 13. Подзвонивши, вони кинулись утікати. З дому вискочив напіводягнений громадянин і розкричався не педагогічною тирадою. Прохожі кивали головами і докидали традиційну фразу: «Іш, хулігани!»

Деякий час я слідкував за «хуліганськими» здалеку, щоб вони не запідозрили у мені свідка їхніх проступків, але раз підійшов я до них. Це були хлопці років 13-14. Один із них, худощавий, смуглий, з тонким виразним обличчям, другий — круглолиций, білявий, викликаючий враження серйозної людини.

— Хлопці, скажіть будь ласка, чи тут є поблизу міський піонерський табір?

— Є. Навіть декілька, — відповів смуглявий, — на Пушкінській, на вулиці Дарвіна, Журавлівці...

— А ви записані в який небудь табір?

— Ми? Ні.

— Чому ж так?

Білявий неохоче пробурмотів:

— А що ж там робити?

Мої співбесідники здвигнули плечима, не маючи бажання продовжувати розмову. Тоді я рішив діяти по чистому. Я сказав, що пишу для газети, що мені дуже хотілось би довідатись, чим займаються діти в табо-

рі, і що на їх думку треба б зробити, щоб в таборі було цікаво. Відношення до мене зразу змінилось.

Я довідався, що смуглявого зовуть Вітьою, а його товариша — Вовою.

— Скажіть, чим ви займаєтесь.

— Одного громадянина підводимо. Подзвонимо і утікаємо.

— Тільки його одного так підводите?

— Ага. Тільки одного.

— Чому ж саме його?

— А тому, що він злиться. Але ж як піймає, — так надає по шиї, що напевно жив не будеш!

Все замилювання подібною розривкою, по думці Віті і Вови, полягало в тому, що вони крили в собі небезпеку.

— Потім у нас є ще одне улюблене заняття, — продовжав Вітя, — це, правда не то що хуліганство, но все-таки нас за це по голові не гладять: альпінізм. Знаєте, вниз по Журавлівці тягнуться холми, там в деяких місцях є дуже круті обриви, часом зовсім неприступні; от нас збереться чотирьох — п'ятьох, обв'яжемося шнурками і починаємо карабкатись на обрив.

— Знаєте, які височенні обриви! — вставив Вова. — Як обірвешся — костей не позбираєш.

— Так. Ну, а ще що робите?

— Тарзанимо ще, — відповів Вова.

— Що?

— Ну, тарзанимо. Заберемося на дерева і скачемо з галузки на галузку. Я раз так побився, що довго не міг опам'ятатись.

— Тепер скажіть, чим, по вашому, належало б займатись в міських таборах.

— Маршів треба більше, — відповів Вова.

— Але ж в таборах провадяться марші.

— Які ж там марші! Екскурсійки всякі... А так, щоб на кілька днів в яку-небудь гущу, щоб заночувати біля вогнища, так цього не буває. І треба, щоб з маршів був толк і щоб дітей назначували на всякі відповідальності.

— Щоб діти самі провадили маршами.

— Ні. Нехай вожаті, але треба, щоб і діти відповідали за свою працю.

— І різних технічних гуртків треба, — сказав Вітя. — Я от сконструював дома одноциліндровий модель парової машини, а двоциліндрової не можу побудувати: не можу дістати матеріалів.

Розмова помало перейшла на техніку, потім на книги, потім на вибір професії. «Хулігани» показалися на читаними хлопцями з широким кругом зацікавлення, з багатьма зображеннями. Вітя дуже захоплюється технікою. Поруч парової машини він зробив ще багато інших речей. Захопленість, з якою вони розказували про свої проступки, широта їх зацікавлення — все це заставило мене подумати, що ні Вітя, ні Вова не підводили б громадянина з Каплуновської вулиці і їх легко було б переконати про безсенсовість і дурість цього заняття, якщо б у них була можливість займатися обдуманого і цікавою справою.

Юрій Сотник

Скиталець всюди самітній

(Переклад з французької мови)

Я проходив серед народів; вони приглядалися до мене, я до них приглядався — але ми не зуміли себе впізнати.

Із заходом сонця, коли в долинах мережались хатні дими, мені доводилось повторювати: Щасливий цей, що вечірньою порою віднаходить хатне вогнище й може засісти в кружі своїх.

Куди спішать прогнані бурею хмари? Буря ганяє і мене, а куди — чи неоднаково?

Які ж гарні дерева, квіти! Тільки, що вони несхожі на дерева та квіти мого краю — вони не мають для мене ніякого значення.

Ось річка, що котить долиною свої повільні води — але її шепіт відмінний від шепотів, яким я звик прислухатись ще змалку. Він не зроджує в мені ніякого спомину.

Які чутливі пісні — але те, що вони змальовують, не є ні моєю тугою, ні моїми радощами.

Мене запитували: «Чого плачеш?» А, коли я їм розказав, ніхто не заплакав зі мною, бо ніхто не міг мене зрозуміти.

Дяменс

До об'єднання українських студентських організацій в ЗДА

В останніх місяцях і тижнях в житті української молоді на чужині помічається посилений рух українського студентства за створення Централі українських студентів в ЗДА.

Великим позитивом цієї акції є те, що її ініціюють новоприбулі студенти з Європи, яким на серці лежить добро загалу українського студентства і його Централі — ЦЕСУС-у.

Недотягненням в задумі слід уважати слабе зацікавлення цією справою американських студентів українського походження, що може негативно відбитись на його успішному проведенні в житті.

До цієї справи займали становище на сторінках преси такі визначні студентські діячі, як др. Б. Винар, З. Винницький та інші, а з наймолодших О. Шевченко, Голова УСТ в Нью Йорку, всі — підкреслюючи вагу цього задуму.

Але, щоб 1-ий Конгрес українського студентства в ЗДА не вийшов однобічно, не залишив за своїми рямцями студентів-уродженців Америки — АВ ЦЕСУС-у, найбільш компетентний в цих справах чинник, всі студентські Громади й Товариства, а і в першу чергу активна й досвідчена частина студентства — повинні доложити всіх зусиль, щоб включити в студентські організовані рямці й головні заповнити участь в Конгресі студентів-місцевих уродженців.

Ініціатори й організатори повинні думати не тільки про відбуття й успішність самого Конгресу, але й про заповнення студентської єдності та співпраці в майбутньому.

Знаменні думки відносно цього висловлює О. Шевченко («Свобода» з 2 липня ц. р.): «... Затримати за всяку ціну єдність українського студентського руху! Нам потрібно загальноукраїнської студентської організації, яка б одинока, як авторитетний чинник, могла говорити в імені всіх українських студентів на терені ЗДА».

Відносно молоді двох світів: Європи й Америки він пише: «Потрібне створення спільноти української студентської молоді одного покоління, але двох світів. Українсько-американська студіююча молодь, народжена тут в Америці й студенти нової еміграції, котрі роблять щойно перші кроки в Новому Світі, повинні бути в одній центральній студентській організації на терені ЗДА. Досвід тут родженої студентської молоді й досвід нової еміграції і їх ще живий образ Рідного Краю в синтезі зможе принести дуже великі здобутки для цілості української нації».

Щоб дійсно українське студентство в ЗДА досягнуло довгождану і якраз саме тепер на часі — єдність, треба посиленої праці всього свідомого своїх обов'язків студентства. Кроком вперед до здійснення мети є творення нових студентських громад по всіх університетських осередках і скріплення існуючих. І коли в підготовчій акції будуть брати солідарну й дружню участь і АВ ЦЕСУС-у, і всі Студентські Громади, і Зарево, і Обнова, і ТУСМ, і Т-во Православних Богословів тоді — тільки тоді буде запевнена довготривала єдність і співпраця українського студентства в ЗДА.

О. Зінкевич

Вам — оспівані
в скритих думках,
воїни...
Зелені в далеких походах,
лицарі...

Вірте
вірою новонароджених,
за вами бо правда,
неначе дівчина,
замаєна в волоссі квіттям
— вона вас поведе!

І, хоч вас привітають смертю
ви несіть їм життя...
безтริбовний,
неопанцирені серця,
далекі сини своєї землі...

Р. Сіванко

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ НА СКИТАЛЬЩИНІ

● З кінцем червня відбулась в рядах Ювілейної Конференції УНО Канади, конференція МУН-у (Молоді Українські Націоналісти). В конференції взяли участь делегати від 24 відділів. З'їзд постановив влаштувати в часі літніх вакацій курс вишколу працівників МУН і розбудувати двомовний квартирник «Голос Молоді». Головою МУН обрано В. Гладуна.

● У торонтонському університеті закінчив політичні науки Святослав Фроляк, одержуючи диплом і ступінь «Бачелор оф Артс». На час вакацій він виїхав на літні виклади на югославському університеті в Любляні.

■ У торонтонському університеті такі українці покінчили студії в минулому академічному році: В. Пукало, Я. Кіт, М. Кунашко, В. В. Гаврилишин, Я. Рудницький, М. Цибульський, Г. Човган, В. Роман, В. Янішевський і Р. Козак.

Читайте й поширюйте між українською молоддю єдиний молодечий журнал на європейському континенті — «СМОЛОСКИП»

■ З кінцем червня відбувся в Торонто (Канада) Крайовий З'їзд СУМ-у. В програму з'їзду входили спортові змагання, бал, присяження нових членів, виступи хору й балетної групи. З'їзд закінчено академією в честь 30-го червня. На святкуваннях були присутні п. Я. Стецько і О. Калинник.

◆ Новий український емігрант в ЗДА Роман Тимчишин, закінчивши свої студії в коледжі в Гіббії, одержав цюгородічну нагороду Загально-Американського Почесного Драматичного Товариства, що є великим відзначенням за його здібності в драматичному мистецтві.

● До канадського Комітету Світової Асамблеї Молоді (ВАЙ), яка відбула свою конференцію в днях 31. 5. - 1. 6. ц. р. в Оттаві, обрано секретарем українського делегата СУМ-у, інж. В. Гаврилишина.

■ 26. 5. ц. р. пластова станція в Торонто влаштувала виставку пластових робіт. Особливу увагу притягали моделі кораблів чорноморської флоти, виконані новачками, вишивки — юначок, модель пластового табору та меблі — юнаків.

◆ В першій половині травня, на

закінчення Ювілейних Святкувань 40-ліття Українського Пласту, відвідав пластову станцію в Монреалі Верховний Пластун та Голова Головної Пластової Ради — проф. С. Левицький. Зустріч його з Пластовою Станцією відбулась на остр. Св. Олени. На закінчення святкувань відбувся святочний вечір з мистецькою програмою.

● На університетах Канади покінчили свої студії: А. Дворник — індустрію хемію в Інституті Раерсон (Торонто); М. Б. Шевчук — фармацію в Саскачевані здобуваючи за свої здібності кілька разів нагороди; В. М. Костишин — на саскачеванському університеті в 1948 р. філософію, в цьому році — дентистику в Університеті в Торонто; В. С. Зарубій, стипендіат кількох наукових канадських фондаций — індустрію інженерію (Торонто); Д. Паскарук — філософічно-психологічні студії (Манітоба); О. Присяжнюк здобув науковий ступінь В. А.; О. Горчинський — здобув ступінь В. А. Гоноріс. В альбертському Університеті відзначаються своїми здібностями М. Ю. Сенишин і М. Е. Вавринюк, які є стипендіатами кількох різних фондаций.

◆ З початком червня відбувся в Нью Йорку другий З'їзд ОДУМ-у. В програму з'їзду входила доповідь «Те перішнє становище української молоді в СССР та наші завдання на еміграції», вибір нової управи та схвалення розбудови стипендіального фонду ім. М. Павлушкова і журналу «Молода Україна». Головою ОДУМ-у обрано П. Матялу.

◆ В Австралії українська студентка Ліда Каздоба дістала високе відзначення від прем'єр міністра півд. Австралії п. Плейфорда за блискучі успіхи в науці.

В. Різдв'янський

Пригода фантаста

Уявіть собі, що Ви прибуваєте на станцію Київ — Пасажирський. Виходите на площу. Перед Вами широкі вулиці, каштани, трамваї й тисячі людей. Уявіть собі, що в цей момент до Вас підходить емведист з чемною пропозицією показати Ваші документи. Уявіть собі, що Ви лізете до кишені й витягаєте Д. П. карту!

Про спорт в Україні

«У Чернігові існує юнацька спортивна школа. В центрі міста школа має власний стадіон. Але стадіон далеко ще не готовий до проведення масової спортової роботи. Немає жодної лави для сидіння. Вже півроку споруджують душову, яка й досі не закінчена. Немає роздягальні, приміщення для зберігання спортивного інвентаря. Юні фізкультурники позбавлені цілкомити можливості займатися спортом.»

«Погано дбають про створення умов для нашого навчання, — говорить здібний молодий спортсмен Леонід Тарасевич, — ми не маємо де тренуватися».

(«Радянська Україна» з 21. 5. 52.).

ХУ-та Олімпіада й українські спортсменці

За нами XV-та спортова Олімпіада в Гельсінках. Ця олімпіада увійде в історію українського спорту, як перша, в якій брали участь і спортсмени України. Хоч виступали вони не як представники України, а СС-СР, хоч не могли вони репрезентувати українського спорту, а мусили свої успіхи віддати ненасінній Москві — все ж уважаємо, що їхня зустріч зі спортсменами західного світу є великим позитивом з двох причин:

1. Вони могли зміряти свої сили, здібності й техніку з різними чужинцями спортсменами, вони мали змогу побачити ті різниці, які ділять їх в спортовому мистецтві від змагунів Заходу.

2. Під політичним оглядом, вони, а часто лише деякі з них, побачили вперше ту кольосальну різницю, яка існує між «свободою» в СС-СР і свободою в Західному світі.

Побудування окремого селища, кільканадцять кілометрів від Гельсінків, для советських спортсменів і з країн «народних демократій», улаштування штучних «офіційних» візитів західним спортсменам і бенкет в суботу 26. липня з однієї сторони та заборона свободи рухів в Гельсінках і олімпійському стадіоні в порівнянні з тою правдивою свободою, якою користувались всі західні спортсменці, включно з югослов'янськими — з другої сторони, не в одного й однієї з них викликали сумніви й ненависть до «батьківщини», яка так старанно опікується ними.

Чи ж, коли українські спортсменці побачили, що на Олімпіаді виступають представники різних народів, малих і великих, які гордо боронять в спортових змаганнях честь своїх країн, коли вони побачили, що виступають і сателітні країни як окремі, самостійні, чи ж тоді не пробудилося у них національне почуття окремішності?

Чи ж не зродилось у них питання: та ж Україна окрема радянська республіка, чому ми українці не репрезентуємо її, а СС-СР? Чому нас на кожному кроці називають росіянами, а не українцями?

Ці почуття, почуття окремішності, блиск і багатство улаштоване на прийнятті для чужинецьких спортсменів і нужда українського народу, напевно зворушила серця українських спортсменів, нехай вони комуністи, комсомольці чи безпартійні.

Чи, коли наприклад на концерті влаштованому советською танцювальною трупкою, танцювалось українські танки, заповідачі не могли скрити, що це окремі українські танки, які виконуються поруч російських, польських, чеських, мадярських чи інших, то чому ж спортсменці не виступають окремо, як українські? Коли мистецтво може бути національне, то неже ж спорт не може бути також національний?

І неже ж ці думки не нуртували в душах наших, хоч радянських, але українських спортсменів? Світові напевно не важно, чи це були українські, советські, чи російські спортсменці, але для нас це дуже важлива справа! І роз'яснення їх, представлення загарбницької колонізаційної політики Москви з її посиленою русифікацією на всіх відтинках українського національного життя, включно і з спортовою, є нашим завданням, є завданням українських спортсменів у вільному світі.

О. 3-ич

МОЛОДЬ В УКРАЇНІ

◆ **Київ.** Тут закінчився республіканський огляд художньої самодіяльності глухонімих, в якому взяли участь драматичні й танцювальні колективи всіх більших міст України. Найуспішніше виступив колектив хульнотури самодіяльності Будинку Культтури глухонімих м. Києва.

◆ **Вінниця.** У вінницькому державному медичному інституті закінчило 238 чоловік навчання, а 25 з них одержали дипломи з відзначенням.

◆ **РАТАУ.** В місяці липні ц. р. 400 «випробуваних» студентів ВУЗ-ів Зах. України вислано в екскурсію по Советському Союзу. Екскурсанти відвідали Москву, Сталінград, Волго-донський канал, Харків, Сталіно, Запоріжжя, Каховку і Київ. На закінчення екскурсії відбулись 26' липня Збори в залі Київського Державного Університету ім. Т. Шевченка. На зборах виступали різні «визначні» болшевицькі й комсомольські вожаки.

Колишні щорічні традиційні відвідини могили Шевченка в Каневі замінюють московські окупанти українським студентам на чолобитню в Москві і на оглядини «стройок комунізму».

◆ **Київ.** На звітньо-виборних зборах партійної організації видавництва «Радянська Школа», які відбулись з кінцем липня ц. р. закінчено працівникам видавництва ряд ухвалів ідеологічного та науково-методичного характеру в видаванні та складанні шкільних підручників. Під гостру критику попали секретарка партбюро Глоба, ред. Долинська, член партбюро Вовченко, нач. видавництва Риженко та інші.

◆ **Харків.** Машинобудівельний факультет харківського інженерно-економічного інституту організував захист дипломних проектів своїх випусників на електромеханічному і велосипедному заводах. В обговоренні проектів брали участь також робітники. З 26 проектів випусників факультету екзамінаційна комісія оцінила 23 на відмінно і добре.

◆ **Дніпропетровськ.** За незадовільний стан (а може за щось інше?) навчально-виховної роботи у лозманом'янській середній школі (Дніпропетровський район) знято з роботи директора школи М. Щербину і учителя І. Бондаренка.

◆ **Київ.** Після екскурсії вчителів західних, Закарпатської та Ізмайльської областей по Україні, відбулись тут 30 липня нарада вчителів, в якій брали участь представники партії й уряду. Як подає РАТАУ, вчителі гостро виступали проти «мерзенних наймитів американських і англійських імперіалістів, лютих ворогів українського народу — українських буржуазних націоналістів, які намагаються отруїти свідомість наших людей отрутою націоналізму». Проти українських націоналістів найбільше виступала вчителька середньої школи №1 м. Львова В. Д. Войтюк.

◆ **Київ.** Тут відбувся в днях 29-30 липня черговий пленум ЦК ЛКСМУ. На пленумі гостро критиковано недотягнення в праці та головне замале приділення уваги ідейному вихованню комсомольців та молоді. Більше уваги приділено праці з молодими механізаторами сільського господарства України та зміцненню дисципліни серед молоді промисловості, будов і транспорту. Виявлено, що молодь, навіть комсомольська, не радо підчиняється наказам партії і не виконує їх.

◆ **Київ.** 1 серпня почались екзамени до всіх ВУЗ-ів України. На київський Державний Університет заарховано 1.200 нових студентів, 500 з них покінчили середню школу з золотими й срібними медалями. На Гідромеліоративний Інститут прийнято на всі факультети 250 чоловік. На Політехнічний Інститут прийнято 1425 чоловік, з чого зараховано без екзаменів 600 медальстів.

◆ **Львів.** До львівських ВУЗ-ів буде прийнято понад 5.000 нових студентів (на одну тисячу більше, як торік) з того 1625 на львівський політехнічний інститут, а тисячу на Університет ім. І. Франка.

Цікаво скільки є українців між прийнятими?

Звичай відкладати на пізніше, вбиває і найсильнішу ініціативу. Надмір обережності та недостач віри в свої сили — це найтяжчі вороги ініціативи.

О. С. Марден

СОРБОНА ЛІТНЬОЮ ПОРОЮ

Десь у місяці червні, з кінцем навчального року, спорожнюються сірі, замислені, горді мури паризьких вишуканих шкіл. Віддуть палкі мрії, мовкнуть сміхи в Люксембурзькому горі, забуваються вечірні проходи по бульварі Сен-Мішель.

«Відходити — це дещо вмирати!» говорив поет...

Та, недовго триває передишка. Під ударами магічної палички появляються нові постаті. Вони схожі на тих, що відійшли, але все ж таки не ті самі. Їм бракує тієї самовпевненості — вони добувають часто карту міста й приглядаються уважно, чогось шукають. Або, звертаються таки до вас: «Ю.. ву.. сіль-ву-пле.. покажіть мені, будь ласка...»

Кожного літа влаштовуються в Парижі в Сорбоні надзвичайні, одномісячні курси для чужинців. Метою цих імпрез є допомогти чужинцям в зрозумінні французького краю та народу, подаючи їм хоч провідні думки. Курси поділяються на дві частини: ранком навчання мови (Фонетика, стилістика, граматичні проблеми, і т.п.), а пополудні виклади (історія, філософія, література, мистецтво і т.п.). Треба ствердити, що матеріялу доволі й, як на одномісячний курс, неможливо задержатися довше над поодинокими питаннями. Тому то подається все в як найстислішому скороченні, чи правильніше «сконцентрованні» й це тільки завдяки знаменитим професорам та їхній методі, коли чужинцям вдається присвоїти такі обширні відомості.

Навчання не обмежується лише на викладах. Учні — чужинці, що з'їхалися із найдаліших закутків світу (бувають навіть із Австралії та Вогнистої землі!), покидають часто амфітеатр, щоб відвідати Париж, подивляти цей збір найрізноманітніших стилів і напрямків, що зберігаються тут від двох тисячеліть.

Саме Сорбона притягає до себе неймовірною силою. Зрештою не від сьогоднішнього... від свого заснування в 1253 р. Робертом де Сорбон (з-відти її назва!). Навчали тут колись теологію, але по часі наплив студентів такий, що збільшення приміщень не вистарчає і деякі факультети переносяться подальше в місто; значення і вплив тож величезні, переходять межі Франції. Одним із гарячих опікунів Сорбони став кардинал Рішельє і його саркофаг можна оглядати зараз у присорбонській каплиці. В сучасну нам пору приміщуються тут тільки два факультети: летр і сіанс.

Чи значення таких курсів велике? — Безумовно. Це неначе культурний олімпіада, де мають змогу зустрітися студенти різних національностей. (Такі студенти бувають нерідко сивооголові й носяться з докторськими титулами!). Помічається тільки одне: нікого з-поза «Залізної заслони»... Дивлячись на таку кривду, бажається кинути світові на відразу — коли прийде цей час, що українці з рідних земель зможуть слухати поруч з іншими й вільно викладів у чужинецьких університетах?

Звичайно, відвідуючи інші країни, можна навчитися, порівняти, а тоді захотіти виявити те, що так довго схирається перед очима правди й справедливості.

С-ий

З МОЛОДЕЧОГО СВІТУ

◆ На останній сесії Національного Союзу Студентів Вел. Британії рішення, що він візьме тільки тоді участь в т. зв. «Мітингу Єдності», який організує МСС (Міжнародний Союз Студентства) в днях 1-3 вересня ц. р. в Букарешті, коли на нього будуть запрошені теж студенти Югославії. Сесія більшістю голосів схвалила поступок свого президента, який опустив адміністративний комітет МСС, осудила студентський конгрес в Буенос-Айрес та рішила нав'язати контакт з Еспанським Університетським Синдикатом.

● УНЕФ (Національний Союз Студентів Франції) організує в днях 21-24 вересня конференцію університетської преси в Парижі, на яку запрошено й делегата ЦЕСУС-у. На конференції будуть обговорені справи обміни студентських публікацій, інформації і досвіду, пресових карт для студентів-журналістів та інше.

■ В Голандії відбулась 2-га сесія адміністративного комітету КОСЕК (Координаційний Секретаріат Національних Студентських Союзів), в якій брали участь представники Союзів, які виступили з МСС. На конфе-

ренції рішено видати серію студентських публікацій та заплановано працювати секретаря та цілого секретаріату, який повинен бути інформативним центром для всіх Національних Союзів.

◆ 28 різних організацій, які входять в склад Світової Університетської Помочі (Антр'ед Універсітер Мондьяль) для студентів-біженців рішили продовжити допомогу цим студентам ще на два роки. Можна сподіватись, що українські студенти зможуть і в цьому році скористати з цих спонсипій в Парижі.

● Національний Союз Студентів Бразилії рішив на своїй 15-му конгресі, який відбувся в Ріо-де-Жанейро з кінцем липня ц. р., виступити з комуністичного МСС.

■ В Єгипті студіює тепер 37.000 студентів.

◆ В цьому році зорганізовано в Еспанії ряд курсів для чужинецьких студентів, з ціллю запізнати їх з еспанською літературою, мистецтвом, історією.

На спеціальну сесію, яка відбудеться в Сен Себастьян запрошено й делегатів ЦЕСУС-у. На ній буде обговорена проблема «Світ сьогодні, світ

ВІСТІ З НІМЕЧЧИНИ

В Німеччині почалися літні фєрії а з ними час коротших чи довших мандрівок. Про екскурсії за кордон я не буду писати, бо про них згадували вже майже всі європейські газети, які заскочені числом німецьких туристів, назвали цей літній гін за новими горизонтами новою німецькою інвазією Європи. Зате я опишу спосіб пізнання своєї батьківщини німецькою молоддю.

Дуже мало молодих людей може гордитися повною екскурсійною касою, тому майже всі німецькі більші й менші міста відчинили (частинно у вільних підчас літніх фєрій школах) нічлігові доми для молоді, у яких за мінімальну заплату можна одержати просту, але здорову їжу і нічліг. Думка нічлігових домів для мандруючої молоді виказалася дуже щасливою, бо вона збільшила число мандруючих і рівночасно зменшила небезпеки (злі готелі і т. п.), які ждуть на молодь. Нічлігові доми заборонено відвідувати волоцюгам і подібним. Вони доступні всій молоді, почавши від молодих фабричних робітників і скінчивши на традиційно бідних студентах.

Молодь східної Німеччини не така щаслива. П'ятнадцятилітній східно-німецький поліцейський, який перейшов кордон біля міста Гофу заявив, що тепер починається для молоді у «демократичній» республіці найважчий час. Ще ніколи виступники Москви не добиралися до серця молоді так, як тепер. Найбільше терпить ця молодь, яка покінчила школи, бо її відразу приневолюють вступати у новостворену східно-німецьку Службу Праці. В цій Службі Праці так експлуатується молоді сили, що багато юнаків, так як і п'ятнадцятилітній оповідач, голосяться до східно-німецької поліції, де бодай запевнений харч і одяг.

Рівночасно (хоч як це парадоксально звучить) комуністи стараються здохнути для себе молоді серця. Останніми часами, побачивши, що їхні пусті заклики і переконання про те, що стало жити краще, стало жити веселіше, не мають найменшого впливу на німецьку молодь, вони рішили послугуватися всіма гаслами, якими Гітлер мавив людей у свої штурмбатальйони. Знову говориться про велич і силу німецького народу і навіть дозволяється пригадувати цей славний «дух з Потсдаму», який стільки разів опановував німецькі армії воюючи, розуміється, не з Москвою, а з Заходом.

Б. Янсен

завтра» та різні проблеми пов'язані з молодечим життям.

● В Голандії в минулому році студіювало 2.250 чужинецьких студентів, з того 80 з-за «залізної заслони».

■ В СРСР буде прийнято на наступний академічний рік 372.000 нових студентів на Високі Школи.

◆ Студентська організація «Пакс Романа» влаштує цього року свій XII-ий конгрес. Відбудеться він у Монреаль (Канада) в днях від 26. серпня до 1. вересня. Провідною темою буде: «Завдання Університету в громадянстві, в державі, в Церкві та в міжнародному співжитті».

Шляхами невідомих земель

ШПІЦБЕРГЕН

Підбігунове коло починає чимраз більше притягати увагу як ЗДА, так і СССР, котрі зі своїми летовищами, летунськими базами та радарними станціями зближаються чимраз до північного бігуна.

Тим самим Шпіцберген починає набирати чим раз більше значення мілітарного характеру.

Цей комплекс островів, який довгі роки служив вихідним пунктом для Амундсена, Вирда і Нобіле в їх полярних експедиціях, підчас збройного конфлікту став би найбільш важливою летунською базою.

Від 1920 р. Шпіцберген належить до Норвегії. Чому? Тому, що заінтересовані в полярних просторах держави: Велика Британія, ЗДА та СССР не погодилися б на приналежність цих островів до одної з цих країн. Тому то і признано острови Норвегії.

Коли б мало дійти до третьої світової війни, то без сумнівно одиноким володарем виявився б СССР. Бо хоч з 1920 р. Шпіцберген належить до Норвегії і від того часу офіційно його назва є Свальбард — живе тут лише 600 норвежців і 3000 росіян, які як гірники знаходять своє право на перебування тут.

На Шпіцберген знаходяться величезні мінеральні багатства. В першу чергу кам'яне вугілля, якого відкрито на 8 мільярдів тонн. Норвезько-советське підприємство займається видобутком цих покладів. Раніш це вугілля являлось необхідним в розбудові північно-російської та сибірської промисловості. Тоді, коли жодна інша держава не цікавилась вугіллям на Шпіцбергені, — совети одні нокі здобули концесії, використовуючи зложища чорної енергії, тим більше, що кошти транспорту були менші в порівнянні з коштами потрібними до привезення вугілля з Донбасу або Уралу. Однак в останньому часі Шпіцбергенське вугілля втратило своє значення для СССР після того, як в північних районах советської території знайдено нові зложища вугілля, яке вже почато експлуатувати.

Більш дивним є однак те, що число советських гірників зовсім не поменшало, а навпаки все збільшується. Не менш дивним є що кораблі, котрі раніш приїжджали з баластом, який тут викидали та навантажені верталісти на материк — тепер прибувають не менш чисельно, лиш що не порожні, а по їх вивантаженні, яке відбувається при захованні всіх правил обережності — вертаються порожняком до дому... Дехто припускає, що невинні на вигляд гірники являються членами советської армії. Поінформовані чужинецькі чинники говорять про присутність спецвідділів сов. армії, які стоять під безпосереднім командуванням ген. Біргуса. Ці відділи мали б займатися в свою чергу будовою баз для підводних човнів та літаків, в місцях які належать їм за вугляною концесією.

Ако

Хто тратить час — тратить життя,
часу як і життя не можна завернути.
С. Смайлас

ПІЗНАВАЙ СЕБЕ САМОГО!

Подається тут один із «іспитів совісті», чи спроб самовпізнання. Наведені питання торкаються моральних основ у світосприйманні. Ті, що задивляються скептично на ці вправи, нехай знають, що людська вдача є однією з найцікавіших загадок. Але, заки схочеш судити інших, зумій оцінити себе самого, бо тільки така оцінка буде для тебе найкращим іспитом зрілості!

1. Пробудившись уранці, встаєш зразу (+ 1), чи любиш долежувати (- 1)?

2. Запримітивши потопачу людину, кликатимеш до помочі інших (- 1), чи підеш зразу сам її рятувати (+ 1)?

3. Коли тебе болить палець, скаргишся, мовляв, болить ціла рука? Так — - 1; ні — + 1.

4. Чи пам'ятаєш з ким ти розмовляв передучора? Так — + 1; ні — - 1.

5. Перед читанням книжки заглядаєш на останню сторінку, щоб довідатись, який їй кінець? Так — - 1; ні — + 1.

6. Коли в тебе залишився останній цукорок, віддаєш його молодшому братові (сестричці) — (+ 1), чи їсиш сам крадькома (- 1)?

7. Побачивши на дорозі собаку, ки-

даєш у неї камінням? Так — - 1; ні — + 1.

8. Граєш у копаного м'яча тільки тому, щоб не піти в школу? Так — - 1; ні — + 1.

9. Чи маєш приятеля (-ів), якому міг би розказати найбільшу таємницю? Так — + 1; ні — - 1.

10. Коли тобі закидають слушну провину, бажаєш перечити (- 1), чи виправити (+ 1)?

11. Зустрінувши на вулиці старого друга, запримічуєш уперше його усмішку (+ 1), чи нечищені черевики (- 1)?

12. Чи можеш подати плян твоїх занять на завтрашній день? Так — + 1; ні — - 1.

Відповідай на питання совісно, без недоцнювання та без перехвалювань — хоч один раз будь собі суддею! Злічивши разом усі прикмети та хиби, порівняй із загальним числом питань (12). Більша кількість додатних точок вказує на красу твоєї вдачі, а навпаки, перевага від'ємних пригадує на необхідність скорого виправлення. Не стидайся твоїх хиб, бо їх пізнавши, можна завжди побороти. Перш за все старайся бути справедливим, а тоді заслужуватимеш уповні на повагу твоїх друзів.

НАШІ РЕДАКТОРИ

(Фейлетон.)

Не слухайте їх, а дозвольте мені, любі Читачі, розказати по-правді, як вони за діло бралися. Так не думайте, що мені підкинули за це хабаря. Де там, а коли так, то якого! Я ж розвідав усе потаємно — дещо підслухав, ще більше набрехав, а решту догадайтеся...

Було воно ось-як: Закрався я нехотячки до їхньої хати. Стою собі під дверями, зазираю у шпаринку. А вони договорюються. Що їм робити? Неначе Енеєві нащадки, з вітром їх принесло. Потрапили до міста, а коли на дворі скучно, то по головах усяке шибає. В чому вони кому придатні?

«Ми не будь які, а самі кращі!» — підбадьорюються.

Час річкою та в море, вони думають. Так придумали штучку: «Давай, кажуть, печататимемо журнал... та такий уже журнал славний та красний, щоб нам та всім читачам на здоров'я!»

Можє ви посміхнетеся, прижмурите око та спитаєте — земські блага? Бо без них та без мамони тепер у світі не обернешся! — Якось позичили на лихву... Це ж громадський обов'язок і хто не дав би останньої сорочки на таке святе діло? Тільки згадали, як із усіх сторін покотяться шаги... золоті й бляшані. В них кармани вже повні, місця не стає, аж обігнати важко.

Правда, хлопці нічого — моторні були. Сплеснули в руки й ось-яку красоту зладили. Скоро, легенько, як по льоду поховзнувся. Через день у них видавнича спілка готова: хто пошився у директорів, хто «олредом *»), а хто й так, за причепу. Ну, вони тепер незвичайні, а журналісти. Не слід їм уже говорити «як тебе?», але «дозвольте, Пане Редакторе!» Ще й виготовили таблицю на дверях, построїли

в хату телефон, накупили машинок та паперу. Сидять тепер за столами, всміхаються собі, аж любо глянути. «Ще й авто придбаємо!» — хваляться.

Ось і бачите, любі Читачі, як то в нас журнали печатають! Пішло б може так далше, без лиха, коли б не один із них. Чогось догадався, сирота.

«Так, що ж печататимемо?» — питається.

«Що печататимемо?» — вголос (за ним інші. Та, як стануть спорити, лаятись. Все продумали, все намітили, а саме важніше призабули. Скажіть, любі Читачі, хто винен?

В злості поломали дорогу споруду, подерли та розвіяли папери, а тоді в двері. Не вспів я ще втекти, як мене обсіли, плюгавці. «Ось вам винний!» — гримають та давай мені карбувати боки. Просився я в них, обіцався вдруге не надслухувати — а ж ні причому! Поглухли. Били, били ледве не добили на смерть. Мені з носа текло тепляве та ще сьогодні в ребрах болить, як ненароком ізгадаю.

Такі то в нас редактори настали — печатають безвинні голови...

Остап Черешня

*) Гол-ред: читай «голодний редактор»

Тверда постанова є найвищою мудрістю.

Наполеон

Хто очікує, що хтось призначить йому якусь працю на світі, — умре поки щось зробить.

Ловель.

Осяги спортсменів України на XV-ій Олімпіаді в Гельсінгах

Спортсмени України добились в деяких видах спорту на XV-ій Олімпіаді в Гельсінгах блискучих перемог, з деяких знову вибились на передові місця, побиваючи дотеперішні свої рекорди України, а навіть деякі попередньої Олімпіади в Лондоні.

Найкращі успіхи досягнув молодий спортсмен з Львова, гімнаст Віктор Чукарин.

В. Чукарин походить з Наддніпрянщини. Вступаючи в 1838 р. в київський технікум фізкультури, був надзвичайно неспокійний і мовчазний. Почавши з цього часу він освоїв майстерність в гімнастиці. Після війни переїздить у Львів, де ближче починає ним займатись Петро Т. Собенко, його тренер. Своїм тренером В. Чукарин завдячує своїм блискучим перемогами на XV-ій Олімпіаді.

Собенко «зобов'язав його читати політичну літературу, ходити в оперу й на балети» (Огонек 1949 р.) та навіть проявити своє обличчя, яке до тоді було похмурим й задуманим...

Кар'єра Чукарин починається аж після переїзду у Львів. В 1947 р. він завойовує перше місце в студентських змаганнях і стає чемпіоном України. Найбільші осяги здобуває в 1948 р., коли стає абсолютним чемпіоном України, а згодом і СРСР. На XV-ій Олімпіаді одержує вперше в історії спорту 4 золоті й 2 срібні медалі.

Юрко Літуй походить зі Станиславова. Свою спортову кар'єру починає в 1949 р., коли то вибивається на перше місце в естафетному бігу. Після цього його перевозять в Ленінград, де він вправляє під керівництвом тренера В. В. Садовського. В бігу на 400 м. з бар'єрами заняв друге місце (час: 51,3 сек.) здобувши срібну медаль.

П. Денисенко, молодий український спортсмен, який в 1949 р. разом з Є. Буланчиком, П. Чевгуном і Г. Модоем встановив новий рекорд України й СРСР в естафетному бігу 4 x 400 м. Але він кращий скакун, як бігун. На Олімпіаді в скоку з тичкою заняв третє місце (4,40 м.), побиваючи попередній олімпійський рекорд (4,35 м.) і зрівнюючи з рекордом Європи.

Денисенко — це той «рашен спортсмен», який розцілювався зі своїм суперником, американцем Річардсом...

Новак (чемпіон України) заняв друге місце, здобуваючи срібну медаль підносячи 410 кг.

Зибуленко заняв четверте місце в метанні списом (71,72 м.).

Буланчик (викладач на Київському Фізкультурному Інституті) заняв четверте місце в бігу на 110 м. з перешкодами (14' 5/10).

В метанні молотом п'яте місце заняв **Редькін** (56 м. 56 см.), а восьме **Дибенко** (55 м. 0,3 см.).

В бігу на 1500 м. **М. Білокур** (Дніпропетровськ) осягнув час 3'56" 4/10. В марші на 10 км. **Ярмиш** (Київ) заняв шосте місце (46'10").

Крім згаданих в XV-ій Олімпіаді брали участь ще такі відомі в Україні спортсмени: **Борисенко** (плавання), **П. Чевгун**, **Г. Модой** (біг), **Маненко** (фехтування) та декілька інших менш відомих.

З жінок, найкращі успіхи мають **М. Гороховська**, абсолютна чемпіонка СРСР в гімнастиці (народилась в Євпаторії, виростала в Харкові, накінці перевезли її до Ленінграду), **Ніна Бочарова** (українка з Києва), і **Є. Калинчук**, які здобули в гімнастиці золоті медалі.

Крім них здобули золоті медалі жінки з українськими прізвищами **Галина Шамрай** (перебуває в Казахстані) та **Г. Урбанович**.

Дальше **Т. Тишкевич** (перебуває в Ленінграді) в метанні ядром заняла 4-те місце (14 м. 52 см.), побиваючи попередній олімпійський рекорд (13 м. 75 см.).

М. Гавриш, чемпіонка України (походить з Вінниці), про яку ми не раз згадували на сторінках «Смолоскипу» заняла в запливі на 200 м. брассом 6-те місце (2'58"9/10).

Слід ще згадати, що на відкритті олімпійських гор на чолі советських спортсменів ввійшов на стадіон, несучи прапор СРСР наш земляк, Яків Куценко, про якого ми теж вже не раз згадували.

Остання Олімпіада й участь в ній спортсменів України є наочним доказом, що наші спортсмени при кращих умовах розвитку спорту в Українській Державі напевно можуть добитись багато кращих успіхів, як спортсмени Москви чи навіть інших західних народів. Цього доказом є 9 золотих, 4 срібні і 1 мідна медалі, які здобули спортсмени України (напр. Франція здобула лише 8 золотих і 6 срібних медальєв).

О. З.

— Так ви, товаришу читаете навиворіть?

— Сяк чи так на одне виходить...

Не вибирай заняття яке дає найбільше грошей, яке обіцяє найбільшу матеріальну нагороду, розгос, а навіть славу. Вибери те, що розвине тебе як чоловіка, що розвине твою найбільшу силу й симетрію мужькості та особистої гідності. Мужність є важніша, як багатство, повага, як слава. Особиста гідність є важніша, як покликання та нагорода, яку вона може принести.

О. С. Марден

ЗВІДКИ СССР МАЄ ФІЛЬМИ ТАРЗАН

— «Любий містер Сталін, звідки ви маєте мої Тарзан-фільми?» — запитував голівудський продюцент Сол Лессер в своєму листі кремлівського диктатора, Але на відповідь доведеться йому довго ждати, так як і жде уже американська амбасада, яка звернулася в цій справі до советського уряду.

Фактом є, що ці фільми потрапляють до СССР таємничим способом, а при їх висвітлюванні є завжди переповнені кінотеатри, що доводить одиногок правного видавця до атак безсилої злості.

Видно, що Політбюро та МВД не мають нічого проти чоловіка-мави та фільмів на яких і так невидно небезпечних слідів західної цивілізації.

ЧИ В СПОРТІ Є МОЖЛИВА ТОЧНІСТЬ

З Олімпійськими Ігрищами насувається таке питання, а відповіді не треба далеко шукати. Не забуваймо, що ніякий чемпіонат не може бути поданий точно, а це з огляду на кружіння землі.

Тому то спортові осяги багато важчі в північних країнах (майте на увазі останню Олімпіаду в Гельсінгах!), як у південних. Значення відосередньої сили таке, що мет диском у Коломбо (Цейлон) є на 5 см. дальший за цей у Осло, а мет ратищем може досягнути більш тридцяти сантиметрів. У бігу, в скоках та інших спортових змаганнях відчувається подібна похибка.

СМОЛОСКИП

Журнал Української Молоді.

Появляється з початком кожного місяця.

Редагує Колегія.

Адреса Редакції й Адміністрації:

3, rue du Sabot, Paris 6

Ціна одного числа в Франції 25, - фр. В усіх інших країнах рівновартість 10. ам. центів.

Річна передплата в Франції 300, - фр. В усіх інших країнах 1 ам. дол.

Гроші на передплату просимо слати на адресу наших представників, або безпосередньо на адресу Редакції «Смолоскипу» міжнародними купонами.

Представництва «Смолоскипу»:

ЗДА: Les Wyshnewyj
638 E. 14th St.
New York 9, N. Y.

Німеччина: Bohdan Jansen
Wuerzburg am Main
Bahnpstlagernd

«Smoloskyp»

Journal de la jeunesse ukrainienne.
Edition speciale de la
«Parole Ukrainienne»

3, rue du Sabot, Paris 6°
PIUF, S. A. R. L.

СМОЛОСКИП

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Journal de la jeunesse
ukrainienne

«SMOLOSYP»

Journal of the Ukrainian
Youth

Ч.2 (22)

Жовтень 1952

Рік 3

Три з'їзди у Франції

Цьогорічний вересень приніс нам три великі з'їзди українського студентства у Франції.

Це ЦЕСУС, який уможливив приїзд наших друзів з різних країн Європи, щоб взяти участь в студійних днях католицьких студентів «Обнови», у ВЛКУ (Високошкільний Літній Курс Українознавства) і в з'їзді та студійних днях націоналістичного студентства «Зарева».

Ці великі з'їзди дали змогу українським студентам ІЗН і чужих шкіл не тільки поглибити українознавчі науки, поширити свої конфесійні (Обнова) чи ідеологічні (Зарево) зацікавлення, але й зблизитись між собою та хоч до деякої міри пізнати Францію і зокрема Париж.

Студійні дні «Обнови» відбулися 1-4 вересня ц. р. в Люрі біля Орлеану під кличем: «Церква в сучасному світі». Доповіді, як духовників так і студентів, позначались замітними студіями і зацікавленням прелєгентів та слухачів, конфесійними справами.

Замітніша доповідь — о. д-ра Великого, який видвинув питання об'єднання Українських Церков. Між студентами зродилася ініціатива улаштувати студійні дні спільно студентів-католиків з православними.

ВЛКУ відбувся 4-14 вересня під кличем «Україна між Заходом і Сходом». Імпреду організував ЦЕСУС з покликаним для цієї мети Організаційним Комітетом.

Проблематика, порушувана на Курсі Українознавства професорами та студентам, була для багатьох учасників новою і для неодного стане товчком для поглиблення студій окремих порушуваних проблем. І в цьому великий успіх ВЛКУ, який був імпредзою, де ставлено проблеми, їх розв'язувано або дискутовано.

Остання студійна імпредза — це з'їзд і студійні дні «Зарева» 13-15 вересня в Парижі, що були для його учасників поширенням та поглибленням проблематики ВЛКУ.

Клич «Обличчя до Батьківщини» був дійсним відображенням праць ділових комісій цієї ідеологічної студентської організації, студій яких виходять з потреб поневоленої Батьківщини і для потреб розбудови української державности в майбутньому.

Порушувана проблематика та дискусія над нею була загальним схва-

Осип Зінкевич

Обличчям до школи в Україні!

Першого вересня почалося навчання в усіх початкових, середніх і високих школах України. Здавалося б — радісна подія в житті молоді. Мільйони української молоді підуть в школи, щоб здобути знання, щоб пізнати невідоме, вглиблюватись в незчисленні тайни науки.

Якою радістю билосся б кожне українське серце на саму згадку, що українська молодь росте, українська молодь пізнає, готує себе для служіння своєму народові, своїй Батьківщині.

Але перегорнеш сірі, немов життя наших братів в Україні, листки советських газет і журналів і на серці залягає важкий, тягар: до чого іде українська молодь? Що з неї зроблять за десять років? Де шляхи виходу?

На початку цього шкільного року з нагоди ХІХ-го з'їзду Комуністичної партії, більшовики кинули новий клич відносно навчання в школах: перейти до політехнічного навчання в середніх школах, а з кінцем наступної п'ятилітки перейти з семирічного на загально-середнє (десятилітнє) навчання в столицях республік, містах республіканського підпорядкування, в обласних, краєвих і великих промислових центрах.

Клич політехнізації не новий в Советському Союзі. Його кинено ще на ХVІІ-ому з'їзді ВКП(б), але він залишився досьогодні тільки постановою.

Советська преса за останні роки пише про сотні шкіл, тисячі учнів і студентів, про «найбільше піклування молоддю».

А подивімось на дійсність: «Рад. Україна» (з 17. 8. ц. р.) писала: «В ря-

ленням праць ділових комісій, які являються першими в історії українських студентських рухів, де можуть проявити себе корисною працею окремі студенти.

Практика великих студентських з'їздів повинна ввійти в традицію студентських організацій та бути виявом його щорічного інтелектуального росту.

ді областей матеріально-технічна підготовка шкіл і досі не завершена. Особливо затигнено ремонт шкільних будинків, спорудження нових шкіл, виготовлення парт та інших меблів...» В сотках шкіл України, де йде навчання в дві зміни, вранці і ввечері, ще до сьогодні не впроваджено електричного освітлення, умовини життя вчителів і навчання навіть в деяких Інститутах є жалюгідне (згадайте б Будівельний Інститут в Києві) і це найважливіше — в Україні число Високих Шкіл не зростає, а з кожним роком зменшується. В 1940/41 навчальному році в Україні було 166 ВУЗ-ів, в 1946/47 — 156, а в 1952/53 лише 144! (дані за календарем-довідником на 1947, Укр. Вид. Політ. Літератури і за промовою секр. комсомолу України Шевеля на Пленумі ЦК у вересні ц. р. Інженерно-педагогічний факультет київського Політехнічного Інституту, який мав готовити кадри до політехнічних шкіл, розв'язано в ц. р. спеціальним указом Міністерства Вищого Навчання («К. П.» з 17. 9. 1952 р.).

Сьогодні можна твердити, що в Україні політехнізацію шкіл Москва гальмує тоді, як в РСФСР її підсилює. Це й є доказом, що Москва воліє мати спеціалістів-техніків росіян, а не українців.

З новим шкільним роком Москва посилює русифікацію українських шкіл і української молоді. І тут уда-рета на сполах московська «Літ. Газета» (9. 8. 52.), яка писала: «... в багатьох містах України — і в книгарнях, і в бібліотеках сільських шкіл, і в районних диточих бібліотеках — тяжко дістати твори російських письменників в російській мові. Учні читають ці твори, як правило тільки в перекладах на українську мову». І зразу після цього наступ на молодечі видання України «Радянську школу», «Молодь» і «Держлітвидав», які не видають російських класиків в російській мові, а в перекладах на українську мову.

Невже ж це повинно бути дивне, що в українських школах є мало російських книжок, або навіть взагалі немає?

І тут знову показується імперіялістичне обличчя Москви, яка не задовольняється українськими багатствами, але й хоче ограбувати та зруйнувати нашу духовність.

Комсомол в шкільництві відіграє також неабияку роль. В деяких випадках він є рішальним чинником і для учителів і для учнів і для навчання.

В цьому році він звернув спеціальну увагу на студентство. На той найбільш небезпечний для Москви елемент українського народу. Студентство — це та молодь, яка не тільки заучує різні хемічні чи фізичні формули, але й та, між якою зростає творча думка, з рядів якої походять ті нові апостоли й борці за нові ідеї. Тому воно небезпечне.

Дотепер комсомол звертав найголовнішу увагу на молодь середньої шкільної та ФЗО. В цьому році скремою точкою на пленумі ЦК ЛКСМУ була доповідь Шевеля «Про роботу комсомольських організацій у ВУЗ-ах» і тут саме рішено звести бій зі студентством. Цей бій рішено звести ще й тому, що в Україні є менший відсоток студентів-комсомольців, як в інших республіках СРСР (в Україні 80%, а в інших республіках до 90%!).

Комсомол, за настановами компартії, має дати молоді те, чого не може дати школа. І тому він для нас є найбільш небезпечний! Тому більш небезпечний, бо він руйнує душі української молоді й забирає те, що молодь може дати своїй батьківщині — національну відданість.

Тому ми мусимо мати це на увазі. Роль комсомолу в житті української молоді повинна бути для нас грізним мemento!

Початок шкільного року почався в Україні 1-го вересня. Для української політичної еміграції ця дата пройшла незаметно. Хто з нас цікавиться станом в Україні? Кому з нас лежить на серці доля 7-ми мільйонів української молоді? Хто з наших педагогів, виховників, котра з наших молодечих організацій може подивитись прямо в вічі українській молоді в Україні, без призириства, без безнастанних (неоправданих!) закидів, а взяти її такою, як вона є і готується до зустрічі з нею? До зустрічі, яка буде напевно повна радості але й терпіння!

І тому в нашому журналі, ми — не виховники і не педагоги, присвячували і будемо присвячувати основну увагу нашій молоді в Україні. Будемо шукати шляхів, як дійти до її душ, щоб колись бути з нею разом думками і в праці.

Віримо, що ми не залишимося, одиними, а за нами підуть ті, яким на серці дежить не міжпартійна гризня, а добро поневоленої Батьківщини.

3 ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ НА СКИТАЛЬЩИНІ

Вінніпег. Деякі українські організації в Канаді ведуть акцію за зведення української мови й релігії в публічних школах Манітоби, Саскачевану й Альберти, де навчається великий відсоток української дітвори.

Торонто. 24. 8. — 1. 9. ц. р. в Торонто, Монреалі і Квебеку відбувся XII конгрес «Пакс Романа». В Конгресі взяла участь українська делегація на чолі з проф. М. Чубатим зі ЗДА. Сім українських делегатів брали участь в нарадах інтелектуалів а 4 в нарадах студентів.

Монреал. При університетах у Саскатуні, Вінніпегу, Едмонтоні, Торонто, Монреалі, Оттаві й Віндсорі існують відділи української мови.

Торонто. 30. і 31. серпня ц. р. відбулася в Торонто Велика Рада Уряду Українських Пластунів-Сеніорів. В Раді взяли участь майже всі пластові діячі ЗДА й Канади. В програму

ВР входили: звіт з діяльності, вибір керівних органів, обговорення організаційної праці на майбутнє. До нової Управи обрано З. Корчинського — голова, Г. Коренець і І. Бойчук — члени.

♦ З кінцем місяця серпня відбувся красний з'їзд «Зарева» в Англії. На з'їзді, який відбувався в Олдгамі член центрального проводу Зарева А. Жуковський виголосив доповідь на тему «Ставання Зарева». На голову красового представництва в Англії обрано Григорія Блакитного.

Нам пишуть:

Б. Боцюрків (Вінніпег — Канада)
«... Перш усього хочу привітати місячник «Смолооскип», який тільки сьогодні наспів до нас. Справляє дуже добре враження багатим і різноманітним матеріалом, зокрема, про українську молодь на Рідних Землях, добре технічне оформлення, короткі й ядерні статті й вісті, а головне — свіжість і юність, якої бракує майже усім молодечим журналам на еміграції...»

В. Бондаренко (Лондон — Англія)
нам пише: «... Появу журналу «Смолооскип» вважаю дуже корисною. Ті завдання, які він ставить перед собою, є на потребу дня. Вже час, щоб всю українську молодь на еміграції направити у відповідне духове річище. Найосновніше з цього — не дати витворити прірви між молоддю на еміграції і молоддю на Рідних Землях. Моє бажання, щоб «Смолооскип» став на правду тим «горіючим смолооскипом», навколо якого стане вся українська молодь на чужині одним нерозривним монолітом...»

З останнього числа нашого журналу передрукували окремі статті «Українські Вісті» (Новий Ульм), «Сучасна Україна» (Мюнхен), «Міруар Де з'єднання європейців» — «Дзеркало європейських студентів», який виходить у французькій мові в Берліні, та інші.

Святослав

Чи знову скаже голос: — «Йду на ви!»
І, чи мені ще сипнуть саявом слав,
Де Дажбог в дарі золоту послав —
І, чи замахують князі корогви?

Напевно море пільної трави
Стріне копита срібні сталених лав;
Шоломом обрий вкаже Святослав,
І вдарить меч двосічний, крицевий!
Хай встануть чоти гордих лицарів!
А ти, о, славо, знов до них прийди,
Щоби тобою їхній меч горів!

Розвій же плід новітньої орди —
О, воїне незбагнених морів,
Напийся з Дону і перед веде!

Богдан Ярославич

Р. Сіванко

Не привид, але дійсність:
усміхнений,
батькорий,
дужий.

Безкрилий — не іде, а лине,
його слова — пісні,
у погляді довір'я, сподівання,
життя несе в руках,
у вузлику багаття:
два спомини, недорогі, щасливі.

Шлях довгий та важкий?
Ну, що ж йому — вже звик,
не від учора вибрався в мандрівку
й не самий...
Його манить неосяглива даль
і те, що родить порив.

— Хто він, спитаєте?
— Це кожний з нас,
нас: м о л о д и х!

З молодечої преси

МИМОХІТЬ

Берете в руки «Голос Молоді» (весна 52), а там — козарлюги й дівчатка в жупанах. Горді вони, а вдома ще дописано, але вже по-англійськи: «танцюристи та співаки МУН-у в Гамільтоні, року Божого 1 2 5 2». Ніяк не второпаете... от, де наша молодь за короля Данила (й по козакому!) та на 245 років перед Кабо забрила в Канаду!

Не журіться, Панове Коректори, «Смолооскип» (вересень 52) — некраший, ось-що пише про В. Чукарина: «Вступаючи в 1 8 3 8 р. в київський технікум фізкультури...» Славний дідок, понад сто років йому, а стільки медалів надавали. Що вже говорити про молодших?

Маленький чортик при наборі, ми його прижарили... так йому й треба!

О: Ч.

І тут знову показується імперіалістичне обличчя Москви, яка не задовольняється українськими багатствами, але й хоче ограбувати та зруйнувати нашу духовність.

**

Комсомол в шкільництві відіграє також неабияку роль. В деяких випадках він є рішальним чинником і для учителів і для учнів і для навчання.

В цьому році він звернув спеціальну увагу на студентство. На той найбільш небезпечний для Москви елемент українського народу. Студентство — це та молодь, яка не тільки заучує різні хемічні чи фізичні формули, але й та, між якою зроджується творча думка, з рядів якої походять ті нові апостоли й борці за нові ідеї. Тому воно небезпечне.

Дотепер комсомол звертав найголовнішу увагу на молодь середньошкільну та ФЗО. В цьому році скремою точкою на пленумі ЦК ЛКСМУ була доповідь Шевеля «Про роботу комсомольських організацій у ВУЗах» і тут саме рішено звести бій зі студентством. Цей бій рішено звести ще й тому, що в Україні є менший відсоток студентів-комсомольців, як в інших республіках ССРСР (в Україні 80%, а в інших республіках до 90%!).

Комсомол, за настановами компартії, має дати молоді те, чого не може дати школа. І тому він для нас є більш небезпечний! Тому більш небезпечний, бо він руйнує душу української молоді й забирає те, що молодь може дати своїй батьківщині — національну відданість.

Тому ми мусимо мати це на увазі. Родя комсомолу в житті української молоді повинна бути для нас грізним мemento!

**

Початок шкільного року почався в Україні 1-го вересня. Для української політичної еміграції ця дата пройшла незамітно. Хто з нас цікавиться станом в Україні? Кому з нас лежить на серці доля 7-ми мільйонів української молоді? Хто з наших педагогів, виховників, котра з наших молодечих організацій може подивитись прямо в вічі українській молоді в Україні, без прикриття, без безнастанних (неоправданих!) закидів, а взяти її такою, як вона є і готується до зустрічі з нею? До зустрічі, яка буде напевно повна радості але й терпіння!

І тому в нашому журналі, ми — не виховники і не педагоги, присвячували і будемо присвячувати основну увагу нашій молоді в Україні. Будемо шукати шляхів, як дійти до її душ, щоб колись бути з нею разом думками і в праці.

Віriamo, що ми не залишимося, одиними, а за нами підуть ті, яким на серці дежить не міжпартійна гризня, а добро поневоленої Батьківщини.

3 ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ НА СКИТАЛЬЩИНІ

Вінніпег. Деякі українські організації в Канаді ведуть акцію за зведення української мови й релігії в публічних школах Манітоби, Саскачевану й Альберти, де навчається великий відсоток української дітвори.

Торонто. 24. 8. — 1. 9. ц. р. в Торонто, Монтреалі і Квебеку відбувся XII конгрес «Пакс Романа». В Конгресі взяла участь українська делегація на чолі з проф. М. Чубатим зі ЗДА. Сім українських делегатів брали участь в нарадах інтелектуалів а 4 в нарадах студентів.

Монреал. При університетах у Саскатуні, Вінніпегу, Едмонтоні, Торонто, Монтреалі, Оттаві й Віндсорі існують відділи української мови.

Торонто. 30. і 31. серпня ц. р. відбулася в Торонто Велика Рада Уряду Українських Пластунів-Сеніорів. В Раді взяли участь майже всі пластові діячі ЗДА й Канади. В програму

ВР входили: звіт з діяльності, вибір керівних органів, обговорення організаційної праці на майбутнє. До нової Управи обрано З. Корчинського — голова, Г. Коренець і І. Бойчук — члени.

◆ З кінцем місяця серпня відбувся красивий з'їзд «Зарева» в Англії. На з'їзді, який відбувався в Олдгемі член центрального проводу Зарева А. Жуковский виголосив доповідь на тему «Ставлення Зарева». На голову красивого представництва в Англії обрано Григорія Блакитного.

Нам пишуть:

Р. Сіванко

**

Не привид, але дійсність: усміхнений,

батьборий, дужий.

Безкрилий — не іде, а лине,

його слова — пісні,

у погляді довір'я, сподівання,

життя несе в руках,

у вузлику багаття:

два спомини, недорогі, щасливі.

Шлях довгий та важкий?

Ну, що ж йому — вже зник, не від учора вибрався в мандрівку й не самий...

Його манить неосяглива даль і те, що родить порив.

— Хто він, питаєте?

— Це кожний з нас, нас: м о л о д и х!

3 молодечої преси

МИМОХІТЬ

Берете в руки «Голос Молоді» (весна 52), а там — козарлюги й дівчатка в жупанах. Горді вони, а вдолі ще дописано, але вже по-англійськи: «танцюристи та співаки МУН-у в Гамільтоні, року Божого 1 2 5 2». Ніяк не второпасте... от, де наша молодь за короля Данила (й по козакому!) та на 245 років перед Кабо забрила в Канаду!

Не журіться, Панове Коректори, «Смолоскип» (вересень 52) — некраптий, ось-що пише про В. Чукарина: «Вступаючи в 1838 р. в київський технікум фізкультури...» Славний дідок, понад сто років йому, а стільки медалів надавали. Що вже говорити про молодших?

Маленький чортик при наборі, ми його прижарили... так йому й треба!

Богдан Ярославич

О. Ч.

Святослав

Чи знову скаже голос: — «йду на ви!»
І, чи мені ще сипнуть сльозом слав,
Де Дажбог в дарі золото послав —
І, чи замають княжі корогви?

Напевно море пільної трави
Стріне копита срібні стальних лав;
Шоломом обрій вкаже Святослав,
І вдарить меч двосічний, крицевий!

Хай встануть чоти гордих лицарів!
А ти, о, славо, знов до них прийди,
Щоби тобою їхній меч горів!

Розвій же плід новітньої орди —
О, воїне незбагнених морів,
Напийся з Дону і перед веде!

СПОМИН

про Миколу Міхновського

Нижче містимо спомин одинокої на чужині родички М. Міхновського — п-ні Ганни Совачевої, визначної української артистки й діячки, що в цьому році закінчує 76-ий рік життя і під цю пору перебуває в шато Абондан біля Парижу.

Одного весняного ранку, коли у нас, на Полтавщині, в саду цвіте абрикос, а в лісі повно запашних конвалій і вузькі вилазять з зимових кривок, щоб погрітися на сонці, в'їхала на наше подвір'я фіра з соломою. Погонич зліз і доповів комусь:

— Приїхали, пане, вилазьте! — і з-під соломи показалася могутня постать Миколи Івановича Міхновського. Струшуючи з себе сліди їзди під соломою, він голосно гукав моєму чоловікові:

— Так ти, Василю, як римський Цинцинат, покинувши Сенат, взявся за рало!

— Не я покинув Сенат, а Сенат мене і то без жодного попередження на поталу большевикам. А це, брате, різниця. Здоров!

— Ну і радий же я бачити живим та здоровим!

Прибігла Шура, земська лікарка, сестра чоловіка. Всі тішились. Це був 1918 рік і з'їхатися в Туровці здавалося просто щастям. Почалися оповідання і розпитування. Вражень від пережитого було ж надто багато.

— Села не впізнати, — казала Шура. — Ого, тепер уже не будеш грати в крокет в алеї, або в шахи на килимі під вишеньками. Годі! Награвся, голубчику. Тепер це «буржуазні» предразсудки!»

— Авже ж, додав Василь сміючися. — Завтра от, підніму о четвертий рано. Доводь, Шуро, що з інтелігента та-

кий-сякий селянин вийти може, а от з селянина — доктор — навряд!

— Ну і часті Вам, Боже, довести цю істину, — прийшов нарешті до слова Микола. — Але мені, Шуро, так відразу «селянином» не зробиш. Де ж так! Сорок років був «тілігентом-брехунцем» і відразу зробитися «хліборобом»? Ні, Шуро, ні, ти вже відпусти на цю метаморфозу хоча б кілька днів!

Так «натягаючий» один одного сіли ми за сніданок та й доснідалися до обіду, а далі і до вечері, і про всі справи було забуто.

Микола! Скільки в тому слові болячих і радісних споминів в родині! Ніхто бо не вмів так болоче образити або зворушити щирістю, як він, бо і перше і друге йшло у нього безпосередньо від серця.

В родині жив переказ, як Микола, три-літнім хлопцем побачив уперше свого небожа по хрестинах з золотим хрестиком і запитав звідки у нього така прикраса? Одержавши у відповідь, що він, небіж, знайшов його собі, Микола схопив його за чуба і завдав першу прочуханку запитуючи:

— А мені чом не знайшов? — Цю фразу можна було часто почути в Туровці, як дуже типову для Миколи. Те, що він хотів, він мусів мати, добирався цього з усією енергією, на яку був здатний. Всякий примус або упокорення були йому незносні. В цьому відношенні вони з небожем уявляли

з себе дійсно нащадків козацького роду, а тому й мали стільки непорозумін між собою в щоденному житті, навіть коли разом вирости.

Імпульсивний Микола часто бачив образу собі в абсолютно невинному жарті. Пам'ятаю випадок, як ми з Шурою просили Миколу допомогти адвокатською порадою одній жінці з села. Та, очевидно, принесла гонорар — молодого півня під хусткою. Поки йшла розмова з жінкою на балконі — Василь, якому з сальону була видна вся сцена з відстаючим з-під хустки хвостом когута, намалював увесь образ під назвою «Великий адвокат на відпочинку». Яке обурення викликала ця зухвалість небожа у «дяденьки», як називав його інколи Василь.

Думаю, що той примус, який вимагали обставини — і Шура були головною причиною відмови Миколи від праці в саду. Він, правда, не так як мій чоловік, любив попорпатися в землі. Та його до сказу доводила служниця Шури і її син Денис, тільки що здемобілізований большевицький вояк.

Стануть було коло нас, підірнуть рукою щок і безнадійно голосно зітхають, хитаючи головою, що мовляв «нічогосінько з цього не буде!» Почувши ж святе побажання нам Дениса що «тих працю не налякаєш. Їм би бомбу підкинути!», Микола просто заявив, що «на побажання Дениса і його чудової матусі він більше строїти дурня не хоче і не буде!» та почав жити по старому. Вставав, на жаж Шури, о дев'ятій годині та починав день з розшукування партнерів на партію в крокет, або шахи. А знайшовши таких офір, він ставив до них мовчазну вимогу — обов'язково програти партію в його користь. Аж смішно згадувати, як ця поважна людина часом боронилася від прогри, стюючи перед своєю кулею і запевняючи партнера що «крокетувати тобі не вільно».

— А це ще чому? — здивовано питав партнер.

— Бо таке правило! — казав Коля. Ми знали, що то за правило і припиняли гру.

Але ось одного дня прийшла Шура зі своєї лікарні дуже заклопотана:

— Що робити? До нашого земства призначений новий лікар-кацап. Заповів свою офіційну візиту, а тут Коля!

— Ну, що ж, намовимо Колю піти до лісу, а самі приймемо відвідувача! Нехай Василь просто з'ясує йому твоє положення. Але цікаво, як він потрапив у наше земство? Була ж постанова не приймати не українців.

Настав день візиту. Микола дійсно по обіді забрався в ліс. Все вдалося якнайкраще, приймаючи гостя в саду під грушею. Та на селі візити затяга-

Микола Міхновський в 1906 р.

ються. Дорога відбирає час і треба коней підгодувати та почути різних новин, що нечасто приходять в село. Словом і ця візита затяглася. Час летів непомітно, чому сприяв і чай зі свіжо спеченими пампушками, коржиками й вишнівочка, і балаканина Шури, що лилася безустанним потічком. Гість почував себе чудово.

— Знаєте, — говорив він, — я не сподівався, що потраплю в таку суто українську родину!

Мене розізлилов іронічний тон цієї фрази і я відповіла:

— А на кого ж ви думали потрапити в полтавському селі? Ми тут у себе дома. Скажіть краще яким чудом ви опинилися тут? Яким способом ви попали в українське земство? — Говорючи це, я помітила, що балаканина Шурки увалася. Я подивилася на неї і побачила, що лице її вкривається червоною плямою. Перевела очі в напрямку її очей і зрозуміла все... Алесю, з глибини саду ішов до нас Микола...

Не передбачаючи нічого злого, гість сміючися відповів:

— Яким чином я опинився у вашім Земстві? Дуже просто! Дізнався, що тут є вільна посада лікаря, я подав заяву, змінивши місце народження з Костроми на Катеринославщину.

— А так! Ви значить взяли хитрощами?! — сказала я, наливаючи Миколі чай. Той кинув мені одобряючий

погляд, представляючися гостеві.

Але тут Шура, відсапнувшись під час паузи, як не заторохкотить:

— Панове, вип'ємо! Вип'ємо панове, вишнівочки! Направду чудова вишнівка! Нюсю налити тобі? Миколочко, вип'ємо?

Не тільки гість при цій балаканині підніс здивовано голову, а й ми з Миколою почули в її голосі розпуку. Гість же відповів:

— Гаразд, гаразд, але якщо випити, то принаймні знати за що?

І тут сталася неповторна річ. Шура, що весь час тільки й думала, щоб не спровокувати небезпечною питання про Україну, раптом випалила:

— За самостійну Україну!

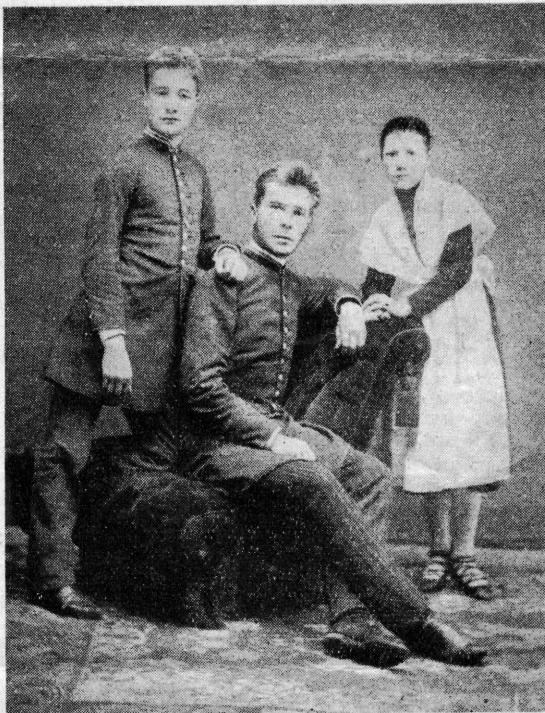
— О, ні, — сказав кацап, ставлячи недоторкнуту чарку з вишнівкою на стіл, — я цьому не співчую.

Не пам'ятаю точно, що було далі. Пам'ятаю лише голос Миколи, що запитав:

— Не співчуваєте? А чому, — дозвольте спитати? До нас обманом пролазите, нашим повітрям дихаєте, по нашій землі ходите, наш хліб їсте...

Я старанно перемила шклянки, Шурка побігла на прохання гостя замовляти їм коней, а голос Миколи все щось бубонив... Не пам'ятаю тепер, чи прощався з нами гість, чи ні. Але що більше не приїздив — знаю напевно!...

Ганна Совачева

Микола Міхновський (посередині) зі своєю небогою Олександрєю Совачевою і небіжом Василем Совачевим 1889 р.

Фотографії публікується вперше.

Не можливо, щоб ціла велика нація могла зникнути, могла бути задушеною, коли вона спроможна воювати з цілим світом.

Ми розуміємо, що боротьба буде люта і довга, що ворог безпощадний і дужий, але ми розуміємо і те, що це вже остання боротьба. Ми не допустимо, щоби проміння свободи других націй заблищали на наших рабських кайданах.

Микола Міхновський

ФРАНЦУЗЬКИЙ імпресіонізм

Говорити про мистецтво — важко й подекуди незручно. Кожна людина бачить по-своєму, в кожного свої уподобання, переконання. Я розкажу вам по-щирості те, що відчував, оглядаючи виставку французьких імпресіоністів у паризькому музеї Жи-де-Пом. На обширніше не стати місця, а історичні заваги, що їх подаю — це тільки для кращого пояснення.

Імпресіонізм — передача зорових вражень мистця — народився десь у 19-у столітті, рівночасно з думкою про «мистецтво для мистецтва». (Цей новий напрям, що відділяється від «утилітаризму», з'являється теж у письменстві та в музиці, а добають його вже в німецького поета Шіллера!) Шукаючи за світлом, маларі відкидають класичність ліній та форм, вживають кольорів живих, роздроблюючи їх у незлічену кількість відтінків. Найкращим прикладом послужила їм природа: плесо розбурханої вітром води та стіна дрімучого в соняшному сяєві лісу.

Дійсну пропасть між двома поглядами створив французький малар Мане, коли йому не дозволено виставити його образ «Сніданок на траві». Саме приглядаюся цій картині й добачую тільки початок нового буревію. Там даліше Ренуар і його «На гойдалці», де синє і зелене пересякане рожевими цятками; Дега, що змагався передати хвилину, а не час (його балерини, а передовсім «Абсінт», що добіч цікавої постановки, дише смутком і задуманістю); Моне, що, закоханий у світлі, не зважає на форми — у нього все, неначе ранок, замрячене, голубо-рожеве, аж біле (його фасади церков, «Аржантейський міст», «Береги Темзи».)

В погоні за все новим, з'являється спротив, постають: нео-імпресіонізм, символізм, фовізм та кубізм. Гоген, маючи своїх коней, залишає сусідами глибокозелене зі жовто-ржавим, що нагадує вітражі (теж його «Жінки з Таїті»). Ван Гог зображає ядро-синє небо («Анверська церковця») і його «Автопортрет», коли б не кольори, був би схожий на дереворит. Остаточ-но Сезан збільшує чертки до клаптів-плям; його «Картярі» довжелезні, дають передсмак близького сюрреалізму.

Покидаю виставку й проходячи парком Тюїлері, міркую. Понад усміхненими деревами мені звиваються вежі Св. Юра... я радо впізнаю: це «Св. Юр» нашого, українського образотворця — Олексі Новаківського.

С-ий

«В цілому світі є тисяча й один звичай поздоровляти приятеля: ляпонці — кожний це вже знає — потираються носами; тибетанці, шкрябаючись в ухо, показують собі взаємно язика; індійці кландуть на чоло руку; музул-мани Північної Африки притискають її опісля до грудей, а американці є відомі своїм «чейк-генде».»

Жорж Гарді

в «Психологічна Географія».

МОЛОДЬ В УКРАЇНІ

Дніпропетровське 8. 9. В Царичанському райкомі комсомолу зроблено закид другому секретареві, комс. Яковенкові та. першому — Назаренкові, за некритичне оцінювання своєї праці і взаємну оборону перед критикою. Їм закинено: зле було організовано політичне навчання молоді, 13 політкружків розлетілося, за останніх 5 місяців прийнято в комсомол тільки 20 молодших колгоспників.

В Павлоградському райкомі ЛКСМУ зроблено закиди теж секретарям — Грищенкові і Розадову. Їм закинено співучасть в «розбазарюванні» соціалістичного добра і нагінці на комсомольців. За це їх знято з роботи, а члени обкому Дрозденко і Котов суворо покарані.

Рівнож знято в праці секретаря Лиховського райкому ЛКСМУ, Судорженка, за те, що він не бував в низових організаціях, не виступав з лекціями і доповідями, не прислухався критиці комсомольців.

Сильній критиці підпав Нікопольський райком комсомолу.

Окремі закиди зроблено ще Ново-московському та Юріївському райкомам комсомолу за те, що вони не скликали ані одного пленуму для проведення критики й самокритики.

Київ 16. 9. Як заявив на десятій конференції київської обласної організації КП(б)У, директор Київського Політехнічного Інституту, Плигунов, в цьому році з наказу Міністерства вищого навчання розв'язано Інженерно-Педагогічний Факультет, який готував викладачів технічних дисциплін в середніх учбових закладах.

Заступник директора Науково-Дослідного Інституту, Ніжинський, заявив, що учні в середніх школах одержують знання, які йдуть в розріз з підготовкою до практичного життя.

Делегат Александров закликав до боротьби з релігією та віруваннями, які глибоко вкорінилися навіть серед комсомольців.

Київ 17. 9. Тут відбувся пленум ЦК ЛКСМ України. На ньому вирішено скликати в місяці грудні XV-ий з'їзд Комсомолу України та обговорено завдання комсомольської організації у ВУЗ-ах.

Секретар харківського обкому комсомолу, Кириченко, піддав критиці райкоми, міськоми і обком за те, що вони незадовільно проводять працю серед студентства.

Секретар комсомолу Львівського Університету, Черновський, закинув формалізм у виховній праці серед студентства; секретар Дніпропетровського обкому комсомолу Дрозденко, критикував науково-дослідні гуртки студентів, які в дійсності не проводять жодної діяльності.

Делегат донецького індустріального Інституту відважився взяти в оборону комсомольців, які переобтяжені різною партійною працею; секретар комсомольського комітету Одеського Університету, Котов-Кроменко, піддав критиці масове втягання студентів до гуртків місцевої самодіяльності, що було спеціальною постановою ЦК ЛКСМУ, яка «дезорієнтувала комсомольські організації».

Редактор газети «Сталінське племя» теж підкреслював переобтяження студентів громадською роботою та

творення зайвих гуртків при інститутах.

На пленумі було поставлено гостро питання «вічних студентів», які «надають державними забезпеченнями».

В самому ЦК зайшли деякі зміни: на місце другого секретаря Чирви призначено Шульженка, а секретарем для справ кадрів призначено Дрозденка.

РАТАУ. В сталінській області електрифіковано додатково в цьому році 372 школи і радіофіковано ще 420 семирічних і середніх шкіл. Як видно, в Україні є ще багато шкіл, що ще довгі роки не будуть освітлюватись електричним світлом.

Київ. До Київського Політехнічного Інституту прийнято на 1952/53 р. 1.475 студентів, а до Педагогічного Інституту ім. Горького на 1.500 заяв прийнято всього 450 чоловік.

Полтава 15. 8. В полтавському Інституті інженерів сільсько-господарського будівництва 47 студентів закінчили навчання і здобули звання інженерів-будівельників. Більшість з них направлено на працю в «братні» республіки.

РАТАУ. У Волинській обл. є 977 шкіл. 250 шкіл переведено на однозмінне навчання, побудовано 20 нових інтернатів на 400 місць.

Запоріжжя. Запорізький Будівельний Технікум випустив в цьому році 96 молодих техніків-будівельників.

Вінниця. У вінницькому Педагогічному Інституті одержало 417 вчителів-зачників дипломи про вищу освіту.

Київ. У цьому році відкривається в Україні 647 нових середніх шкіл. У 8-мі класи приймають 355.000 учнів.

Станіславів. Секретареві комсомолу Тисьменицького району, Буткові, зроблено ряд обвинувачень і закидів. Найважливіші з них: за останніх 7 місяців Бутко замість 14, зробив лише 4 засідання бюро комсомолу, сфальшував 10 протоколів засідань, яких не було взагалі, він сам приймав молодь в комсомол, виступав проти критики й самокритики, не співпрацював з комсомольцями липківської семирічної школи, за останній час провів тільки один пленум тисьменицького райкому комсомолу, через нього розлетілось багато політкружків та 95% комс. організацій не проводять жодної діяльності.

Читайте й поширюйте між українською молоддю єдиний молодечий журнал на європейському континенті — «СМОЛОСКИП»

«Любити правду, не значить любити тільки ту, що сприятлива й корисна, але й ту, що сповнена терням і ранами».

Монтень

НЕЧУВАНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ МОЛОДІ

(оз) Вистачить переглянути советські газети й журнали для молоді, щоб побачити, як окупанти України експлуатують нашу молодь. Для перевиконання норм завжди підшукується якусь річницю, якусь дату, щоб дати «слово вождю»...

В цьому році така «подія» — це XIX-ий з'їзд ВКП(б). Ось приклади експлуатації: «Молодь України» пише про взяті зобов'язання **перевиконання** норм молоді харківського тракторного заводу та шахтарів Донбасу; «Сталінське племя» пише, що молодь київського заводу «Червоний екскаватор», зобов'язалась виконати 10-ти місячну програму до 5-го жовтня; львівська «Ленінська молодь» пише, що комсомольці Радеківської МТС: В. Ткачук, Ф. Лебедович, М. Савулко, З. Шлюз, В. Данько та інші зобов'язались до дня з'їзду виконати **дві річні норми (!)**; «Молодь Закарпаття» пише, що молоді лісоруби Іршанської і Тересвянської МТС зобов'язались прискорити темпи «лісозаготівки», а інші знову зобов'язались з **подвійною** швидкістю (!) вантажувати дерево на вози; «Комсомолец Донбасу» повідомляє, що багато бригад молоді зобов'язались до дня з'їзду дати **400-700 тон** вугілля понад норму, а деякі комсомольці зобов'язались виконувати **дві норми (!!) в одну зміну!**

«Комсомольська Правда» з 12 вересня закликає всю советську молодь «зустріти XIX-ий з'їзд партії новими продуктивними успіхами, добитися, щоб всі молоді робітники мали соціалістичні зобов'язання в честь XIX з'їзду партії, щоденно випускали продукцію понад план ітд., ітд.»

І так рік-річно. З нагоди всіх советських святкувань, Москва накидає молоді все нові й нові зобов'язання. Вимагає від неї все нових, перевиконуваних норм. А що їй дає в заплату? За необережне слово, за найменший спротив розправляється з нею найжорстокішими методами, яких не знало і не знає людство.

Як Большевики руйнують українські архітектурні пам'ятки

«Серед пам'ятників дерев'яної народної архітектури, — писала «Литературна Газета» ч. 99, — замітна церквця XVIII століття, перенесена на окраїну міста Львова із карпатського села Кривки. Ця церквця, побудована повністю з дерева, представляє собою унікальний архітектурний пам'ятник. Офіційно вона знаходиться під безпосереднім доглядом інспекції по охороні пам'ятників архітектури при львівському обласному виконному комітеті (інспектор Мацкевич);

На жаль, інспекція зовсім не цікавиться охороною, консервацією і реставрацією найціннішого архітектурного пам'ятника. Сумним прикладом являється названа церквця. Її огорожа з прекрасними типічними вхідними воротами розвалюється і розтягається на топливо. В самій церкві вибиті вікна, зимою в середину залітає сніг, а літом дощ. Дах, покритий деревляними плитками протікає і гниє, кругом церкви болото й сміття...»

Передовиця

(Фейлетон)

Кажуть мені: «Ти ж грамотний і в школи колись ходив! По-латинському навчався, з чужої мудрости гіперболи виводив, не одну книгу прогриз! Напиши щось до нашого журналу — зразу до наступного випуску!»

(Самі знаєте як похвалити чоловіка завчасу, то в нього більше відваги збереться). Писати кажете, звісно, що напишу! Це й як!

Три ночі не спав, а три дні нічого в губи не брав, але написав. Не будь-яку статтю, а саму **передовицю**. Напевно ще в світі не було кращої! І в енциклопедію зазірав і логаритмів спотребував і в холодній воді купався. З п'ятсот рядків печатаним буде! Ще й гарний криптонім придумав: О. Ч.

Заніс у редакцію, а через тиждень у мене від них письмо:

«Шановний Пане Черешня! Дякуємо щиро за Вашу передовицю. Незаступима! Ви — дійсний геній! Щось воно тільки з правописом кульгаво, мабуть у парі не ходили. Стиль теж лихенький. Дозвольте, так справимо... З належною до Вас пошаною — Редакція».

Мене під серцем кольнуло, але що ж? Може так і краще? Відписав їм: «Справляйте, справляйте, ви до цього спритніші».

Минув якось ще один тиждень, коли з пошти мені несуть:

«Шановний Пане Черешня! Вашу передовицю справили. Говорячи по правді, не погоджуємось із Вашими думками. Дозвольте, то перемінімо дежю її зміст. З належною до Вас пошаною — Редакція».

Щось мене занепокоїло, неначе вгадав. Аж у шлунку стало охкати. «Ось і вража сила», подумав, а відповів «мінійте, коли вам угодю...»

Ще через тиждень уже третє письмо:

«Шановний Пане Черешня! Ваша передовиця піде! Знайте, що не печатаємо під псевдонімами, а тільки за справжнім прізвищем. З Вашим і так не треба, бо воно, правдиве багато краще. Не згадуйте лихом, бо це такі в нас закони. З належною Вам пошаною — Редакція».

«Все одно, пишіть, як христили...» зумів я ще простогнати.

✱

Якось місяця жовтня появилось те, багато вичікуване, число журналу. Я зразу лап за нього, купив десятків два (для себе, на пам'ятку й для друзів). Де передовиця? — Нема!!! Не стало місця, чи забули помістити? Аж на останній сторінці добачив своє ім'я. Сміх людям сказати! Ось-що зробили з моєї передовиці: фейлетон, собаку без хвоста...

Так ви вже її прочитали, мою **передовицю**?

Остап Черешня

Псевдо-екзистенціалісти

Колись чужинці їхали в Париж, щоб оглядати Нотр-Дам, Лювр, Ейфелеву вежу... Були це пам'ятні часи, як ще їздили фіякрами, жінки в коронках, а чоловіки в солом'яних капелюхах. Сьогодні, спитаєте? Нес-тало фіякрів, бо де ж їм рівнятися із самоходами, метром!

Чужинці ж прибувають, як раніше, але кинуть оком на красу й чекають вечора. А там — вже не Монт-Мартр і не Монт-Парнас, що їм цікаві! Змінюються часи, прикривається старий світ і з розшуку оригінальності народився Сен-Жермен-де-Пре.

Не знаєте його? Там, де молоді не стрижуть волосся, де не миють ніг, де дівчата зарівно хлопцям носять вузькі штани та ляковані постоли. Там, де в пивницях, серед диавольської музики та душного повітря, танцюють нічю «бі-боп», мовляв немає іншого та кориснішого заняття.

Не судить, я непротивний джезові! Але, коли вам ревує над головою саксофони, коли в перепеченому на-товпні вам залишають двадцять квад-ратних сантиметрів на кульгавому стільці, коли в димі курених цигарок ви не спостерігаєте вашого приятеля — чи ж це задовільня? Або, те сидіння без змісту, дивлючись на сіру стіну, чи заболочену дорогу — чи ж це, той розшук за особистістю? Не вже ж немає іншого способу, щоб впізнати призначення людини?

Що це, спитаєте? Нова релігія, філософія, нове божевілля?

Вони — прихильники такого жит-тя — вам скажуть, що це так, що воно зовсім правильно, але що — самі не знають. Вони вам порадять зазнайо-митися ближче з літературою, теат-ром, мистецтвом, а навіть скажуть: «Видно, що ви з провінції, заниділий чоловік, не знаєте...» Але, вони про-мовчать, що цей, якого захотіли наз-вати батьком, відрікся від них. Був це Ж. П. Сартр — він заявив вираз-но, що не має нічого спільного з тією ордою розхристаних пройдисвітів. Так, що ж, вони викривили по свої-ому філософію «буття, чи порожнеча» й стали псевдо-екзистенціалістами, щоб обманювати часто цікавих але легковірних.

IPС

ЧИ АНГЛІЯ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ДО КОНТИНЕНТУ?

Голландський інженер твердить, що йому вдалося за допомогою радіо-на-вігаційного приладу ствердити, що англійські острови не є стабільними та що вони помалу посуваються в сторону європейського материка. За його підрахунком острови знаходять-ся на 300 метрів на схід від зазначе-ного на картах положення.

Англійські вчені є за тим, щоб ус-татити точність повідомлення голян-дця. Коли б вони були точними, то нулевий меридіан з Гринвіч оказався б на фальшивому місці, це в свою чергу потягнуло б за собою коректу-ру всіх дотеперішніх карт.

ПОБОРЮЙМО ЧВАНЬКУВАТІСТЬ

Чванькуватість — це одна з недуг людства, що точить його організм із непам'ятних часів. Хто ж не знає та-ких постатей, як німецький Барон фон Мюнхавзен, французький грома-дянин берегів Середземного Моря — Маріюс, чи чеський вояка Швейк? Ми всімаємося мимоволі, згадуючи ці імена, але не добачаємо, що в нас самих скриваються часто відрухи та ких же Маріюсів, або Швейків.

Для провірки прислухаймося дещо нашому оточенню, а почуємо таке: «Мовчи, бо я знаю краще...», «Що ж ви, подивіться на мене!..» і т. д., без кінця. Впізнаєте, що воно? — Це саме та наша, «безвинна» чванькуватість!

Недавно попала мені до рук книж-ка визначного письменника, Андре Моруа — «Поради молодому францу-зові», де він з почуттям гумору про-тиставить різні характери — францу-за й англієця. Наскільки цікаво про-читати ці рядки й українцеві?

«Поки не знайдеш твоеї глибини», — пише Андре Моруа, — говори не-багато. У Франції вважається, що не-гарно переривати розмову, а в Ан-глії необережно її відновляти. Тут ніхто не візьме за зле тобі твоєї мов-чанки. Коли ти через три роки не роз-криєш рота, вони вважатимуть тебе мирним та надійним хлопцем. Будь скромний! Англієць скаже: «В мене на селі є малий хутір...» і, коли за-просить тебе в гостину, ти дізнаєшся, що цей хутір має тристакінатну па-лату. Якщо ти є світовим першуном у ~~твоя~~ **твоя**, говори: «Так, я граю **незле**». Якщо ти переплив Атлантийський Океан у шостиметровому вітрильни-ку, говори: «Люблю їздити човном». Якщо ти писав книги, не говори ні-чого. По часі вони дізнаються самі про-цю жалюгідну, але нешкідливу звич-ку, а тоді заговорять до тебе з усміш-кою: «Ми знаємо дещо про вас» і во-ни будуть раді тобою».

Звичайно, ми не хочемо присвою-вати нашим Читачам якихсь комплексів меншевартості, але водночас пе-рестерігаємо їх перед чванькуватіс-тю. Одне й друге — зайве у житте-вому змагу. Наші молоді люди повин-ні плекатися в собі чесноти й відкида-ти геть гидкі слабості.

IPС

● Третя міжнародна зустріч сту-дентів відбулася на острові Нордер-ней (Північне Море) в днях 19 липня — 3 серпня ц. р. Участь взяло 60 сту-дентів із 17 країн.

● В Барселоні (Еспанія) відкри-то новий студентський гуртожиток, де знайдуть приміщення 145 студен-тів. Із них 30% є стипендістами а ін-ші будуть вплачувати місячно 1000 пезетів.

VI-та Сесія МСС

Цьогорічна сесія МСС, може не так відкрито, а більш підступно проводилася під натиском приєднання симпатій і студентських організацій азійських та тихоокеанських народів до цього, на сьогодні наскрізь комінформського, союзу студентства. Ця акція була попереджена спеціальним зверненням МСС до студентства Азії і Тихого Океану.

Сесія МСС, яка відбулась в Букарешті 5-10 вересня, проходила під кличем «Студенти — активні борці за мир». Для більшої імпазантності їй було заангажовано до підготовки кільканадесяті румунських композиторів, кілька десятків мистців та всі молодечі організації.

Ціла сесія була заповнена виступом виконуючого обов'язки голови МСС Вереану і окремими виступами представників національних союзів. Спеціальну увагу звертали на себе представники азійського і колоніального студентства, на почування яких вміло грають комуністи.

В сесії взяло участь 230 представників від 85 студентських організацій з 66 країн. До МСС зголосили свій вступ і зразу були прийняті Всебірманський Союз Студентства, Національний Союз Студентства Судану, Загальний Союз студентів Лівану і Всенепальська (півн. Гіндустан) студентська федерація.

До нового Виконавчого Комітету вибрані: В. Вереану (Румунія) — президент, Д. Берлінгуер (Італія) — ген. секретар. Дивним залишається, що до складу нового Комітету й надаліше увійшов представник Англії.

Сесія запланувала підсилення активності студентських організацій, відбуття 3-го світового конгресу студентства в 1953 р. та багато інших імпрез.

В резолюціях звернено спеціальну увагу на студентство колоніальних країн та закликало до співпраці ті союзи, які виступили з МСС, або взагалі не належали. Ця нова тактика МСС відносно співпраці має за мету внести в ряди антикомуністичних студентських організацій і замішання і дезорієнтацію в створенні світового союзу студентів не-комуністів. Українське студентство повинно мати ці справи на увазі й у відповідний спосіб та в належних місцях демаскувати комінформівські підступи.

ВСМ

◆ Італійський уряд улаштував в місяці серпні з'їзд-табір студентів. Відбуто його в місті Капрера (Сардинія) і в ньому взяло участь 1500 студентів. Відвідали та виголосили промови міністр Пачіярді та Клелія Гарібальді, сестра освободителя Італії. З огляду на великий успіх пропонується даліші табори-з'їзди, де брали б участь теж чужинці.

● Нові санаторії для хворих студентів, головню на ТВ повстають у Франції. Напр. в Нефмутьє знаходиться санаторія для 150 хворих, які перебувають в більшості з Парижа. Їх вік 17-20 років. Побут триває один рік. 97% хворих повертається виздоровленими.

КОПАНИИ МЯЧ

Коли не зайшла похибка в календарнім рахунку, то цей рік футбольних змагань має за собою 2250-літню традицію. Правдоподібно вона є довша, але перша історична згадка походить з року 298 перед народженням Христа, з Китаю, де згадують, що цього року цісар Хент-Ті влаштував великі ігрища, на яких дві групи гравців змагалися з собою за м'яча, який штовхали ногами.

Опісля настає велика перерва в історії футболу. Лише за часів Цезаря згадують історики гру римських легіонерів, які нею старалися скоротити будні таборового життя. У своїх походах занесли її до Англії.

В середньовічній Італії набирає вона більшого значення, як по другій стороні каналу. Для молодих людей шляхетного походження вміти грати в копаний м'яч, належало до доброго тону, та стояло на рівні з умінням володіти мечем. Найбільшу вправу в тому часі мали флорентійці.

Князі Медічі утримували власну спортову дружину (якщо можна її так назвати), яка грала з їхніми політичними противниками.

Правила гри з бігом часу дуже мінялися. В Англії, наприклад, перед 400 роками не зупинялися на одинадцяти грачах. Грав кожний, хто мав

На емірації

Дозвольте, дядьку, то поможу вам нести!

◆ У високих школах совєтської зони Німеччини проведено нові масові чистки. В університеті міста Рашток навіть не вважали потрібним повідомити про це ректора. Загальне число «очищених» ще невідоме — в Сна передбачають приблизно 500 в Ляйпцигу 200.

ноги, міг бігати та мав досить сили щоб гру перевести. Часто бувало, що мешканці двох сіл або міст, виступали в повнім складі проти себе, щоб помірвати свої сили. Що відбулося в той час на грищі та між глядачами, можна собі легко уявити. Глибокі ями замінювали теперішні ворота, в котрі потрапляв не тільки м'яч але й самі гравці. Напевно суддям з той час було нелегко, бо траплялося, що м'яч заступали відрубаною головою судді...

З бігом часу гра стала більш шляхотною і в 1863 році появився правильник гри, який повністю зобов'язує і тепер. Копаний м'яч — привилей вояків та шляхтичів — став найбільш популярним спортом Європи.

В грі в копаний м'яч існує ряд приписів, які торкаються величини, ваги та твердості кожного м'яча.

І так — м'яч мусить бути в першу чергу круглий, зроблений зі шкіри, його обвід не більш 71 см. та не менш 68. Перед початком гри вага м'яча мусить бути між 396 грамів і 453. Крім цього, м'яч має бути непомпований до крайности. Цю наточність щодо тиску повітря використовують деякі дружини, виробляючи свою техніку гри при відміннім тиску.

Ако

СМОЛОСКИП

Журнал Української Молоді.

Появляється з початком кожного місяця.

Редагує колегія в складі: Осип Зінкевич, Іван Сілецький, Аскольд Кобилко.

Адреса Редакції й Адміністрації:

3, rue du Sabot, Paris 6

Ціна одного числа в Франції — 25. фр., в Англії 9 пенів, в усіх інших країнах рівновартість 10 ам. центів.

Річна передплата в Франції 300, - фр. В усіх інших країнах 1 ам. дол.

Гроші на передплату просимо слати на адресу наших представників, або безпосередньо на адресу Редакції «Смолоскипу» міжнародними купонами.

Представництва «Смолоскипу»:

ЗДА: Les Wyshnewyj
638 E. 14th St.
New York 9, N. Y.

Німеччина: Bohdan Jansen
Wuerzburg am Main
Bahnpostlagernd

Велика Британія:
W. Bondarenko 41, Percy road,
London, W. 12. England.

Канада: M. Kozij
807 Main St. Ste 1. Winnipeg, Man.

«Smoloskyp»

Journal de la jeunesse ukrainienne.
Edition speciale de la
«Parole Ukrainienne»

3, rue du Sabot, Paris 6
PIUF, S. A. R. L.

СМОЛОСКИП

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Journal de la jeunesse
ukrainienne

«SMOLOSKYP»

Journal of the Ukrainian
Youth

Ч.3 (23)

Листопад 1952

Рік 3

Зв'язок зі світом

В попередньому числі нашого журналу ми згадували про діяльність українського студентства на внутрішньому відтинку («Смолоскип», Ч. 2. — «Три з'їзди у Франції»), в цьому ж постарасьмося з'ясувати його працю на міжнародному полі. Жити, не значить: відокремитись і тільки мріяти про те, що було й, що буде... Жити — значить діяти! Кожна хвилина дає нам нагоду заціпити в будь-якого чужинця декілька, може дрібних вісток про нашу Батьківщину. Цей, що не сповняє того обов'язку, або й ухиляється роздумно, не приносить ніякої користі своїй народі, навпаки — шкодить! Нам, молодим, слід використовувати кожну розмову, хоч би приватну, щоб пригадати так часто неознайомленому чужинцеві про наше минуле, наші змагання і нашу, невмирущу волю бачити та вибороти самостійну Українську Державу.

II. Міжнародна Студентська Конференція в Единбурзі вирішила провести ряд підготовчих конференцій, що разом дали б потрібні матеріали для чергової, III. Конференції, передбаченої на 1953 р. у Копенгазі. Згідно з цим рішенням, Французька Національна Унія Студентів (ЮНЕФ) організувала 21. 9. — 3. 10. 52 р. три конференції: преси, лікарську — студентського здоров'я, та матеріальних і соціальних справ. У цих конференціях брали участь теж відпоручники ЦЕСУС-у: В. Мардак (Відділ Міжнародних Зв'язків), В. Косик (Відділ Преси) та І. Сілецький (Відділ Суспільної Опіки).

Завданням представників українського студентства було не тільки виділити рівноправність для екзильних студентів, але й зазначити, що ми не байдужі до решти світу. В найважливіших обставинах ми не являємось безсилим, але змагаємось за те, що нам належить і, що мусимо досягнути. — Для чужинців це був наявний доказ того горіння молодих сердець нестримною любов'ю рідної землі.

Таких виступів нам треба якнайбільше! Поборювати заподіяні ворогом накледи, виправляти те, що викривили століття неволі, виносити наверх справжнє обличчя — це наші, сьогоднішні завдання. «Смолоскип», йтиме завжди назустріч таким молодим людям, що вибрали собі шлях правди й ним прямують.

Св. Буревій

Великий Листопад

Чим більше віддаляємося від акту проголошення державної самостійності на Західніх Землях України, тим більше губиться образ дій і праці, що хоч і повільно, але прямо вели до його здійснення. Вони довели врешті до того, що цей державний акт стали називати Листопадним Зривом. Немов би справді нічого не було, а тільки однієї ночі все українство на Західніх Землях «зірвалось» і проголосило державну самостійність. Таке спрочування є дуже шкідливе, бо воно позбавляє молодь того життєво-творчого ентузіазму, багатьох робить пасивними, що втілюють на пригожий мент для великого зриву. Ще інші взагалі не цікавляться Листопадом прямо тому, що був більший акт — 22 січня.

Для молоді народу, який так героїчно кривавився у війнах за вдержання своєї самостійної держави, потрібно докочне в продовжуванні визвольної боротьби мати ясний і повний образ, що діялось в бездержавному періоді.

З початком першої світової війни не могла б постати військова формація Українських Січових Стрільців, якщо б далеко ще до війни не кипіла була на Західніх Землях національно-підготовча праця в широких масах; якби до війни українська молодь не сповнена була ідеалом самостійної соборної України; якби не підпільні кружки молоді, що ними вкрито була вся територія Галичини та Буковини; якби не «Соколи», «Січі», «Просвіти» і т. д.; якби не «Січове Товариство»; якби не передвійськовий вишкіл гімназійної молоді; якби не потрясаючі стріли в намісника Галичини 1908 року; якби не кривава боротьба за український університет у Львові; якби не смерть українського студента Адама Коцка, — то напевно 1. листопада 1918 року не було б, навіть і тоді ні, як був вже акт 22. січня 1918 року. Два історичні приклади нас в цьому переконують: 1) Війни Козаччини із Польщею і май-

же ніяка участь в них українців Західніх Земель, 2) Карпатська Україна 1918 року.

Отже те, що називаємо національним відродженням, насправді було в Західній Україні. Тому й воно дало такі великі й тривалі успіхи, бо не соціальні питання, а здійснення національного ідеалу було рушійною силою тієї частини українського народу.

Не дурно на могилах упавших у війні Українських Січових Стрільців писалось — «згинув у війні з москалями за самостійну Україну», — це найкраще свідчило, за що саме українці вже у тій війні боролись, проливали свою кров, віддавали своє життя.

Якраз ота довоєнна довголітня праця, ота маленьких розмірів боротьба допомогли українському народові, що відроджувався, наблизити до себе вже давно неіснуючу Козацьку Державу і бачити в ній той ідеал, за здійснення якого мав іти змаг. Було б великою кривдою і несправедливістю, коли б твердити, що українська молодь тодішнього часу жила тільки романтикою. Національний ідеал і боротьба за його здійснення мас, це не романтика. Українське село й місто, що одноставно й масово виступили 1. листопада 1918 р., це не був романтичний «зрив». Це було далеко більше, це було здійснення найвищого ідеалу народу. Тому «не з-під землі», а з мас народу постала Українська Галицька Армія, що впродовж довгих місяців героїчно й успішно протиставилась цілій озброєній Польщі. Ні одна із тоді посталих держав не могла похвалитись такою героїчною, добре організованою і здисциплінованою армією. Коли ще далеко до 1. Листопаду, в Києві постала формація Січових Стрільців, з галичан та буковинців, коли не бракувало таких, що пробірались потаємно і добровільно на Схід, щоб послужити Українській Державі, коли українці Буковини тисячами пробірались до Східньої Галичини, щоб стати в ряди Української Галицької Армії, — то це найкращі докази повної зрілості до державного життя народу. Ось так, як в кожній постійно існуючій державі, найвищим ідеалом народу є його повна, ні від кого незалежна дер-

жавна самостійність, так вона виявила себе в день 1. Листопада 1918 року на Західніх Землях України.

Акт «1. Листопада» 1918 року треба вважати як один із етапів до самостійної соборної Української Держави. Але він має в собі стільки величнього, вічно живучого, що був і буде прикладом в майбутнє, як треба діяти й змагатись, як підготувати такий державний акт, як його здійснювати й як його здійснення боронити. Бо державний акт, це не тільки його проголошення на тій, чи іншій площі, в соймі, парламенті, чи «Просвіті», а це акт який заповняє своїм найбільшим змістом весь народ і цілий його простір. Від такого акту не має ні повороту взад, ні повороту до буденщини. Це акт, яким народ сам себе здійснює, на своєму життєвому шляху.

МОЛОДЬ В УКРАЇНІ

Київ. Тут відбувся з початком серпня зліт 300 юних натуралістів — делегатів від усіх областей України.

Під сучасним пору в Україні існує біля 20 тисяч гуртків, юних натуралістів; в яких бере участь 600 тисяч школярів, які досліджують рослини, виводять нові сорти культур, збирають колекції лікувальних трав, гербарії, тощо.

Полтава. Місцевий Інститут інженерів, сільсько-господарського будівництва міститься в напівзруйнованій будівлі. Його реконструкцією ніхто не цікавиться. Як виявлено на звітновибірних зборах парторганізації Інституту, — рівень навчання дуже низький. В останньому навчальному році 47 чоловік одержали незадовільні оцінки, а 27 опустили «самовільно» школу. В Інституті не присвячується жодної уваги ідеологічно-виховній роботі. До студентів не «прикріплені» виховники-комуністи, як це було «колись».

Нова Кахівка. Тут відкрився вечірній відділ одеського гідротехнічного інституту.

Ніжин. В ніжинському ветеринарському технікумі відбувся 18-ий випуск ветеринарських спеціалістів. Навчання закінчило 104 учнів.

Київ. 1 жовтня в усіх школах механізації України почалося навчання.

«Комс. Правда» з 3. X. пише, що в багатьох школах механізації Чернігівської і Гомельської областей не вистачає гуртожитків для учнів, а в деяких погано зорганізоване загальне харчування, в наслідок чого багато учнів тратить час на готування обідів.

Харків. 4. X. Міністерство Трудових Резервів СРСР закинуло Дніпропетровській Залізничній Школі ч. 1., Харківській 15-й та Дніпропетровській 8-й школі ч. 30 незадовільне навчання. Деяким учителям закинуто, що вони не мають навіть середньої освіти.

Харків 4. X. В цьому навчальному році в аспірантуру харківських ВУЗів буде зараховано 171 чоловік. Більшість з них це працівники промисловости та сільського господарства. В цей час при катедрах ВУЗів закінчуються іспити. В харківський державний Університет намічено прийняти

Що таке політехнізація шкільництва в СРСР ?

Рішенням XIX-го З'їзду ВКП(б) в Москві, побіч милітаризації і політизації навчання, в усіх школах СРСР маєтись «...приступили до здійснення політехнічного навчання в середніх школах та провести необхідні приготування до загального політехнічного навчання».

Це рішення і здійснення може так негативно відбитись на формуванні духового обличчя української молоді в Україні, що ми уважаємо необхідним, хоч побіжно, застановитись над цим питанням.

Що таке політехнізація навчання і для чого вона має служити? Як твердить вся большевицька преса, ідея політехнічного навчання була вперше кинена і обґрунтована Марксом і Ен-

гельсом, розпрацьована Леніном та «завершена» Сталіном.

Політехнічне навчання в загальноосвітній школі має знайомити всіх учнів з основами енергетики, електротехніки, механіки, хемії, технології, природи, тощо. Учні мають практично опанувати найважливіші машини, як напр. токарський станок, двигун внутрішнього спалювання, електромотор, сільськогосподарські машини, електричне мірняння. Учні мають вміти поєднати теорію з практикою.

Це «поєднання», твердять большевики, — і є основним марксистським принципом у викладанні основ наук, забуваючи при тому, що ще Песталлоцці, Руссо та інші зах.-європейські педагоги звертали увагу на таке примінення теорії і практики.

«Поєднання» теорії з практикою в марксо-большевицькому розумінні зводилось дуже часто до примітивізму, або взагалі провалювалось. Слід при цьому згадати хоч би перший період шкільної політики большевиків в Україні, де була застосована комплексна метода навчання (1923 р.), пізніше комплексно-проектна метода, а ще пізніше застосовувалося програми суспільно-корисної праці, а у школах вищого типу — ляраторно-бригадну форму навчання. Це й були початки т. зв. політехнізації, яка ніяк себе не виправдала. В більшості випадків учні були кинені на практичне заняття, — для теоретичного не маючи вільного часу.

Після цих експериментувань в шкільництві приходить не одна нова форма, в яких більше уваги звертається на теорію, а її практичне примінення переноситься на різні технічні гуртки.

Експериментування на молоді в СРСР тягнеться аж до сьогодні. Новий експеримент — це поворот до політехнізації двадцятих років та постанов XVII-го з'їзду ВКП(б), але в дещо змінений формі та іншими методами.

В зв'язку з переходом до політехнізації заходять побоювання двоякого порядку: 1. Середнє шкільництво понизить рівень теоретичного навчання, а школа буде поступенно перемінюватись в звичайне ремісниче «училище» (про такі побоювання вже тепер висловлюються деякі большевицькі педагоги), і 2. Від малку, бо почавши від дитинства, большевики вб'ють природний гін великої частини молоді до гуманістичних наук. Вони будуть ще більше його гальмувати, обезголювати українську націю від її творців духової культури.

Клич XIX-го з'їзду ВКП(б): все для здійснення біжучої п'ятилітки, навіть школа, молодь і діти — повинен викликати відповідну реакцію української еміграції, яка має можливість свобідно виявити себе. Тому ми ще більшу увагу мусимо звертати на проблеми майбутнього перевиховання і шкільництва в Українській Державі.

Виконуючи свої завдання політичної еміграції в цій ділянці, можуть себе прекрасно виявити наші наукові та педагогічні інституції і в великій мірі молодечі організації. О. З-ич

34 аспіранти. На катедрах Медичного Інституту всі 28 чоловік, склали іспити на «відмінно» й «добре».

Київ. Появилось жовтневе число літературного журналу молоді «Дніпро». Ціле число присвячене XIX-ому з'їздові ВКП(б). В журналі поміщені поезії А. Малишка, Н. Нагнибіди, В. Ткаченка, К. Дрока, А. Страшка, І. Червонішенка і критично-публіцистичні статті Л. Гладкої, А. Трипільського, С. Крижанівського. В. Собко продовжує свій роман «Біле полум'я» про працю на крматорському заводі.

Симферопіль. А. Чумаченко видав повість на російській мові про подорож Миклуха-Маклая «Человек с луны» (Криміздат, стор. 99).

Київ 15. X. Між 15. X. — 25. X. проводиться в цілому СРСР набір молоді до шкіл ФЗО і гірничо-промислових. Большевики асигнували на пропаганду велику суму грошей. По всіх містах і селах розліплено пропагандивні плакати та зорганізовано агітпункти.

Ціла пропаганда є наочним доказом, що молодь нерадо йде в такі школи.

Виставка учнів

З початком жовтня відкрилась в Києві виставка праць учнів шкіл трудових резервів.

Учні ворошиловградської ремісничої школи ч. 7 виставили модернізований токарно-гвинторізний станок; модель каховської ГЕС, який складається з 50 тисяч частинок, виготовив технічний кружок ремісничої школи Харкова під керівництвом Л. Оболенського, модель зроблена зі скла, целюлоїду і плястичної маси; учні ворошиловградської гірничо-промислової школи ч. 2 виставили модель механізованої шахти; Дніпропетровська ремісничка школа ч. 2. — макет доменного цеху; львівська школа — модель автовантажника й діючу модель рухомого екскаватора.

Учні мистецьких шкіл виставили картини, скульптури, різьбу на дереві, вишивки, інкрустацію. Окремий великий дереворит виготовили учні черновецької мистецько-ремісничої школи ч. 5 М. Герцан, І. Тернюж, В. Садівник, М. Бондарюк, М. Врозицький під керівництвом М. Мотуляка.

В. Гайдай

Микола Коваленко

Канада

Хто ми і якими нам бути?

Українська еміграція у ЗДА — це найчисленніша українська колонія поза межами України, по цей бік залізної заслони.

З її розвитком у господарській, суспільно-політичній та релігійній діяльності зростають її аспірації в українських справах. Зокрема після створення Українського Конгресового Комітету виразно видно тенденції української колонії в ЗДА вибиватись на перше місце серед всіх зорганізованих українських груп на чужині.

Ніхто не може мати застережень до таких тенденцій. Навпаки їх слід привітати і побажати їм успіху. Передумовою того є одначе впорядкування всіх ділянок українського життя в Америці. Нас в цьому випадку цікавить головню справа молоді. Пригляньмося основніше цим справам:

На сторінках багатьох українських газет і журналів, що виходять за океаном, а ще частіше в розмовах, ми чуємо термін «американська молодь українського походження» або «американський українець», або в англійській мові вживається термін «юкс» (скорочення англійського слова «юкрейнієн»). Всі ці терміни чимраз більше розповсюджуються серед нашого загалу і вказують на те, як розуміє український загал ЗДА і Канади завдання своєї молоді, як планує своє майбутнє.

Бо хто ми є? Чи дійсно американці українського походження? Чи дійсно українські українці? Чи може вже тільки «юкси»? Почнім від останнього. Правдою є, що на американському континенті дуже популярним є всякі скорочення. Це відзеркалює цілу тенденцію стилю американського життя: все здобувати легше, швидше, простіше. Це стало причиною появи таких популярних серед молоді «камікс-ів», — бо пощо ж читати, коли можна все побачити на малюнку? Дарма, що воно причинюється до лінівства, а в своїй висліді й до примітивізму. **Бо що легше, те не завжди хосенніше.**

Але вертаймось до назви. Таке скорочення є наскрізь чуже українській мові і воно є профанацією нашого національного імені. Хто шанує себе і свою гідність, не лише сам не буде вживати такого скорочення але й від свого оточення вимагатиме, щоб його називати повною назвою його національності.

Чи ми є американські українці? Ні! Ми ними не є, якщо йде про означення нашої національності. **Ми є українці**, бо є одна українська нація. І це слід пам'ятати і таких помилок не робити.

І врешті чи ми є американцями українського походження? Ні, ми українці, що мають американське громадянство. Вживання іншої назви — це перший крок на шлях відходу від української нації.

А так робити не можуть ті хто до рожити інтересами української спільноти, хто думає про своє майбутнє. **Обов'язком української еміграції є збереження української молоді, що свої сили віддасть не на розбудову**

чужих імперій, але свого національного храму.

Хтось запитався: а хто ж ми є? По моєму — **ми українці за межами батьківщини.** Хтось скаже: та ж це неможливо, та ж це нереально, без виглядів на успіх і без прикладу в минулому. Не збираюся на це відповідати, але наведу один приклад: чи англійські діти, народжені в родині англійця, який переїздив з одної країни Азії в другу — ставали азіятами, чи залишалися англійцями? Якщо вони не були азіятами, то чому ми маємо ставати американцями? Хтось скаже: але ж це горожанин Великої Британії. Так це правда. І тому Британія була велика, що вона мала таких синів. Ними були всі ті англійські купці, колоністи, моряки і заводники, що вкладали свій труд і кров у розбудову своєї батьківщини-імперії!

Як часто ми декларуємо, що ми амбасадори нашої поневоленої батьківщини. Якщо так, то берім приклад із інших і поступаймо, так як цього вимагала їхня, а від нас вимагає наша батьківщина.

Песимісти скажуть: та ж ми бездержавні! То тим більші вимоги ставити батьківщина до нас. **Бо не лише її треба розбудовувати нам але, і це основне під сучасну пору, відвоювати від поневолення та закріпити за своєю нацією.**

І врешті нас запитують, чи ми зможемо на такій різкій поставі виховати багато української молоді на чужині?

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ НА СКИТАЛЬЩИНІ

Клівленд. 30 серпня — 1 вересня цього року відбувся тут XV-ий Річний З'їзд ЛУМПА (Ліга Української Молоді Північної Америки), яка налічує 65 молодечих товариств та клубів і в якій взяло участь близько 500 делегатів з Канади і ЗДА. Головною проблемою З'їзду була справа координації та об'єднання всіх українських молодечих організацій в Півн. Америці. Головою Ліги вибрано В. Мураля.

Саскатун. Тут відбувся в середині вересня Річний З'їзд СУМК-и (Союз Української Молоді Канади). На З'їзді обговорено ряд актуальних молодечих справ. На окрему увагу заслуговує промова Б. Радиша про виховні та організаційні справи. Ген. Провідником СУМК-и обрано Н. Лаб'юка.

Саскачеван. Канадійська шкільна влада в провінції Саскачеван проголосила українську мову як обов'язковий предмет в IX, X, XI, XII класах вищих шкіл (Гай-скул).

Нью Йорк. З початком вересня поблизу Філадельфії в посілості СС Василіянок відбувся «Перший Всеамериканський Маніфестаційний Зв'яз» СУМ-у.

До президії З'їзду наспіла привітальна телеграма від ген. Д. Айзенгавера. З'їзд звернувся зі спеціальним закликом до молоді в Україні та до української молоді і ухвалив резолюції.

жнині? Відповісти належить, що правдоподібно не вся молодь піде тими шляхами, але та, що піде, буде справді вірна своїй батьківщині і буде готова віддати їй свої знання і труд.

Виразувані математики скажуть: чи не краще, поступившись з принципів, зберегти для української нації і тих, що хочуть бути і американцями і українцями нараз. Ми відповідаємо: **виразуваність і половинчастість не є основами на яких можна виховувати молодь.** Якщо молодь у висліді поганої чи недостаточної опіки своїх батьків чи оточення не одержала відповідного виховання в національному дусі, а українське суспільство той стан підсилює, тоді нічого не вийде. **Але ми вважаємо, що можна на чужині виховати повного українця, яке б громадянство він не мав.**

Невже ж можна зберегти людську гідність, не зберігши своєї національності?

**

Ми будемо вдячні коли цих кілька рядків викличуть дискусію і змусять когось застановитись над майбутнім української молоді. Бо ніхто не заперечить, що на цьому відтинку, зокрема в Америці, дуже багато недомагань. А якщо ми устійнимо, хто ми і яким нам бути, то тоді ми готові на сторінках «Смолоскипу» помістити продовження наших думок про те, як виховувати молодь, щоб не тратити її для української нації.

Буенос Айрес. 31 серпня Секція Української Молоді І-ої Філії Т-ва «Відродження» в Беріссо влаштувала свято в честь УПА. Програма свята складалася з мистецької частини та з живою образою «УПА на сторожі» в постановці братів Костирів та Ст. Чернявського.

Сан Павльо. Тут відбувся Річний З'їзд Секції Молоді при т-ві «Відродження». В програмі входили реферат в українській і іспанській мовах та різні мистецькі пописи доколичних молодечих Філій.

В Мурно відбулось з кінцем вересня «Свято Весни», влаштоване місцевою Секцією Молоді.

Клівленд. І. вересня відбулася тут краєва конференція ОУСТНС «Зарево» в ЗДА, на якій порушено цілий ряд справ зв'язаних з діяльністю організації. Основою дискусій над працею членства був реферат д-ра М. Данилюка «Зарево в обличчі життя».

Конференція рішила підготувати студійні дні та красивий З'їзд Зарєва.

Нью Йорк. Вже вийшла з друку книга «Юкрейнієн Артс», яку видала ЛУМПА. Книга має 213 стор. При репродукції картин застосовано наймодерніші досягнення друкарської штуки. В зредгуванні взяли участь визначні чужинецькі та українські мистецтвознавці.

Ю. Бойко

«ГАРТ ЮНАКІВ»

(Спомин з минулого)

Багато героїчних сторінок з боротьби проти большевиків уже не вдається відновити. Загинули живі свідки й учасники цієї боротьби, німіють мовчазні стіни кам'яниць та вуличні мури, які бачили цей жахливий змаг. Та збереглося чимало драматичних подій минулого в пам'яті тих, що пережили большевицьке лихоліття. І про цю боротьбу слід не забувати. Тому згадаю цим разом про історію українського юнацького товариства «Гарт Юнаків».

Це було в середині 20-х років.

Місто М. жило сонливим притупленим животінням советської провінції. Большевики давно вже, здавалося, знищили в цьому місті будьякі прояви громадського життя, крім дозволених, большевицьких. Та це, здавалося тільки з першого погляду. Люди замкнулися в собі, і багато хто зберігав мрію про краще буття, сподівалися на невідоме майбутнє, коли перед Україною заблеса була всіма барвами веселки воля.

У місті було небагато національно свідомих українців, але це були переважно люди міцні в своїх національних переконаннях і неподатливі на большевицьку демагогічну агітацію. Після закриття «Просвіти» вони не розпорошилися, а, прибравши марку іншого товариства, міцно трималися купи. В дусі національної свідомості виховували вони й молодь. Молодь із своїм юнацьким запалом не могла ховати почувань та настроїв так, як старше покоління. В школах відчувався дух протесту проти большевицької системи виховання. Перші заходи тягнути шкільну молодь до комсомолу розбивалися об стіну байдужості. Натомість цю молодь манило поглиблення студій над національною культурою. З ініціативи учнів творилися українські драматичні, хорові гуртки, гуртки вивчення історії України, історії української літератури.

Учні школи, в якій учився і я, вирішили улаштувати українську вечірку. Мені, тоді учневі 6-ої класу, особливо припав до смаку запальний патріотичний вірш Олеса, який я вирішив продекламувати на вечірці:

О, дух України, орел,
Злеги, стурбуй цей мертвий спокій
І влий життя з своїх джерел!
Мовчиш? Ганебно спиш?
Ні, певно ти поліг в курганах,
Бо ти не міг би бути в кайданах,
Як ті невольники — раби.

Із щирим чуттям, переймаючись настроєм віршу, декламував я його перед товаришами на пробі.

Раптом мене покликано до директриси — запеклої росіянки і тут я довідався, що декламувати на вечірці мені не доведеться, бо я вибрав шкідливий твір. «Хіба Україна не вільна, що ви закликаєте її до пробудження?» — солоденько запитала завідувачка, провокуючи мене на щирі розмову. Я промовчав. Але я так само, як і деякі з моїх ровесників досить скептично дивилися на цю советську волю України. З поем Шевченка, з опові-

дань Кащенко, з творів Олелька Островського ми знали про романтику героїчної боротьби українців за справжню волю. І часто нас охоплювала розпач, що вже минули 1917-19 рр., коли українці виборювали собі збройною рукою свої права. Нам же залишилося серед загальної апатії лише скніти, нідіти. І хоч ми ще були дітьми і розуміли, що нам не під силу щось змінити, ми вирішили робити те, що можна, культивувати у своєму середовищі любов до батьківщини і схилили до цього решту молодих українців.

1926 року виринула серед нас ідея заснувати загальноміську українську юнацьку організацію. Ідея знайшла щирі підтримку серед старших українців. За порадою старших, щоб надати юнацькій організації широкого розмаху і уникнути з перших же кроків переслідувань, як мету організації проголошено «вивчення української радянської культури». Та це була лише вивіска. Насправді йшло про дещо серйозніше. Чітко було поставлене завдання вивчити всі скарби духової культури народу, гартувати національну свідомість молоді. Тому й назву прибрали — «Гарт юнаків».

Разом із тим була і практична мета, що давала вихід юнацькій босвій активності — поборювати рішуче й не-

Гамлет

Гамлет: «Бути, або не бути — тут саме родиться питання. Чи є більш духової шляхотності в сприйманні ударів і стріл злої долі — чи краще узброїтись проти моря болів та стримати його спротивом? Умерти... заснути, більш нічого... кричати, що тим сном ми зуміли зацяткати біль серця і тисячі природних знущань, подарунків людського тіла: це ж розгадка, якої ми так бажаємо. Умерти... заснути, заснути! Може снити? Ось тут і безвихідність. Бо, яких же снів сподіватись в обіймах смерті, коли відкинули наше життя? Це нас стримує. Це ця думка, що наводить нещастя протягом нашого довгого буття. Хто ж хотів би підкоритись глузуванню та насмішкам світу, образам загарбника, соромливості у злиднях, стражданням погордженої любові, повільності законів, образливості влади й відштовхав, що їх заслужений, замість звичайної печаті, одержує від безхарактерних людей? Хто хотів би нести цей тягар, ремствувати та пітніти під тягарем нахабного життя, коли б не пересторога перед чимсь по смерті — тих незглибимих просторів, звідкіля ні один подорожний не вернувся — не лякала волі й не наказувала перетривати болеві, що ми зазнали з жаху кинутись туди, де нічого не знаємо? Ось-так, совіть перетворює нас усіх у підлітків: природні кольори постанов нидіють перед блідими відгуками думок; найбільш зухвалі та найбільш важливі постанови відбігають, на саму згадку, від їх мети й тратять ім'я дії...»

Шекспір

примірно українофобство, що його носіями в М. було чимало росіян — учителів та урядовців народної освіти.

В цілім ряді шкіл міста проголошено про заснування «Гарту юнаків» і на перші збори зійшлося понад 40 осіб, а далі кількість гартівців щоразу більшала. За якихось може півтора місяця ми залучили вже понад 100 членів і відчувалася тенденція дальшого зростання організації. На збори наших секцій приходило чимало не прийнятої ще в організацію молоді. Одного разу на збори літературної секції зібралось стільки народу, що простора клубова зала, приміщення колишньої гімназійної церкви, не могла вмістити всіх присутніх. Ми, члени бюро, навіть не сподівалися такого швидкого успіху нашої справи. Ми були окрилені ним. В наших головах уже снувалися плани про утворення філій організації по селах. Ми навіть почали здійснювати цей план, організувавши масову екскурсію гартівців у село для пропаганди серед сільських учнів. Ми схилили їх заснувати філію нашого товариства при сільській школі. Але вже прийшов натиск большевицьких переслідувань, і плянам цим не судилося здійснитись.

«Гарт юнаків» мав кілька секцій. До секції історичної та літературної потрапляли юнаки національно освідомлені, із серйозними духовними запитаннями; в секції драматичну й хорову йшли ті, хто шукав відпочинку й розваги.

Історична секція під керівництвом талановитих педагогів — українців підготувала до вистави на сцені «Суд над гетьманом Богданом Хмельницьким». Це було фантастичне театральне видовище. Перед нами — суддями — і перед залом, вщерть наповненою молоддю, стояв обвинувачений — наш товариш, у гетьманському одязі, з булавою в руках. Його обвинувачено в тому, що він віддав Україну на поталу Москві.

Суд допитував свідків. Селяни, козак-реєстровик, запорожець, козацький старшина, московський боярин, польський пан, турецький і шведський дипломати — всі вони у своїх барвистих історичних костюмах виходили на судову трибуну і звідти мовою людей XVII століття по своєму характеризували діяльність Хмельницького. Гротесково трактована була постать московського боярина. Це підкреслено в характеристці та костюмі. А коли він пиховито виступив із заявою про історичні претенсії Москви, коли із зневагою став говорити про українців, їх звичаї, коли почав цитувати, як найвищу премудрість, повчання «Домострою», в залі залунав загальний регіт. Виступали також наукові експерти, репрезентанти різних історичних шкіл, даючи свою оцінку і подіям, і постаті гетьмана.

Сам Хмельницький говорив з трибуни про складність політичних умов, в яких йому доводиться діяти, про своє щире бажання звільнити рідний нарід від корми; каюся в тому,

що став на шлях єднання з Москвою, розказував про те, як він пізніше сам намагався розірвати Переяславську угоду і, кінець-кінцем, звертався із проханням до своїх нащадків пробачити йому гріхи перед Україною. Хмельницького ми виправдали, посилаючись на те, що його помилки були історично обумовлені і що сам він намагався ці помилки виправити. Але зате навколо нас усіх нависла хмара обвинувачень в українському шовінізмі. Заворушилися партійно-комсомольські верхівки міста й почали похід проти нас.

Ми нібито розпустили нашу організацію, а насправді продовжували роботу, перейменувавшись у «юсекцію при спілці Робос».

Але переслідування вже негавали. Вони загострилися у зв'язку із інцидентом у профтехшколі.

Майже всі школи були за тих часів русифіковані. На засіданні бюро вирішили домагатися українізації насамперед профтехшколи. Там у нас був міцний актив — гартованців. Під вимогою українізації профтехшколи зібрали кілька десятків підписів і пішли із ними до Відділу Народної Освіти. Тут нас зустрів «товариш Альошин». Він захлинявся від люті, пирскав на нас слиною, доводячи, що наші домагання шовіністичні, допитувався, хто є ініціатором справи. Ми не відступали ні на крок від своїх домагань і погрожували, що в разі відмови звернемося зі скаргою до наркома освіти. Зі скреготом зубів керманічі Наросвіти примушені були піти на уступки і в одній із клас дозволили викладати українською мовою. Але стало ясным, що джерелом всіх антимосковських настроїв є наша юсекція, колишній «Гарт юнаків».

Тепер уже нами зацікавилися не тільки партійно-комсомольські органи, але й ГПУ. Доля наша була зарані вирішена. Комсомольській організації ІНО, як найбільш підготованій теоретично, доручено було відбивати від нас усіх тих, хто втававсь, втягнути їх у сферу впливу комсомолу. Із рештою ж найбільш неподатливих вирішено розправитися методами терору. Цілою юрбою, організовано, приходили комсомольці на наші збори. Вони допоминалися вивчення історії комсомолу на наших засіданнях, студіювання російської культури нарівні з українською. Ми боронилися, як уміли.

Одного разу на зборах, присвячених переобранню бюро, напруження дійшло до крайніх меж. Заносилося на бійку. Всі поскохплювалися з місць. Розчервонілі, із затиснутими кулаками, стояли два табори один проти одного. Комсомольців було менше, і вони полохливо залишили залю. В цей момент перед нами виросла постать голови профспілки «Робос». Він урочисто заявив, що від нині наша юсекція розв'язана і нам заборонено будь-де збиратися. Ми сподівалися, що негайно після цього будемо заарештовані. Але це не сталось. Серед нас не було провокаторів, які б видали наші заповітні таємниці. ГПУ, очевидно, хотіло зібрати про нас докладніші відомості, виловити, по можливості, найбільшу кількість людей. За ними пильно шпигували. І лише пізніше стали виарештовувати.

БЕЗПРИТУЛЬНІ

(З кінової залі)

«Був, жив колись в одній країні князь славний та дужий. Добре було в нього серце, чисте неначе хрусталь, любив він правду й справедливість. І мав він дочку — найкращу з-поміж весняних усміхів, квіток...»

— Ні, ні, ніяк не схоже! Хоч це тільки кіноматографічні картини, все ж таки це не казка для «чемних діточок»

«Сель-3-0-монд» — «Безпритульні» фільм, що мені довелося оглядати на одному з паризьких екранів. Скільки духового скріплення й довіря до життя я виносив, побачивши його! Люди ще не такі погані, як їх змальовують.

А. Роден - різьбар

В Єгінній вулиці Парижу, на сотню метрів від пишної церкви Інвалідів, дрімає мовчки сад, а в ньому неначе святиня. Заходите, на вас дивляться камені й бронзи — це музей різьбаря Родена.

Різьбарство, може одне з найбільш завершених мистецтв! Воно затане в своїх формах і композиції дещо музики та поезії. Чим у письменстві є драматургія, тим у мистецтві є різьба.

Августин Роден — найзамітніший французький різьбар; те, що він кував у камені, що ліпив із глини таке правдиве, що дехто йому не вірив і говорили, мовляв, послуговується відливами. Але він, щоб віддати злучно своїх героїв, працював послідовно та невтомно. Про це свідчать численні шкільні та студійні (н. пр. студії рук. Або, щоб виготовити пам'ятник Бальзака, він виліпив десятки проєктів ба, що більше, вивчав тіло нагим, а привдавав щойно опісля!) і тільки по ближчому ознайомленні, можна його як слід цінити. Це не була «праця на замовлення», це було бажання передати дійсність, дарма, коли мертву й холодно.

Два великі його твори: «Пекольні ворота» й «Громадяни з Кале» відмінні своєю композицією, але схожі провідним ідеалом мистця: різьбити в камені тіла, це ще не все — наскільки цікавіше відображати людські душі... Щоб змалювати «Пекольні ворота» словами — це ворота; на верху три постаті, «Тіні», вказують пониже їх, де кругом «Замисленого» (він широкоплечий, сперши голову на руці, сидить і дивиться — не дивиться по рожніми очами...) судорожно повикирлювані тіла потопують у вогняних безоднях.

«Громадяни з Кале» — це група шістьох чоловіків, що неначе вичікують чогось, а в їхніх постанях горе й скарга — чудово скоплені мистцем, замішали в відрусі спротиву, здається, що от і... промовлять.

Це, що я зберіг у пам'яті й що хочу вам передати, Молоді Друзі, це «Надійне дитя». Праця може менша та незамітна, але те, що розбуджує — незабутнє! «Надійне дитя» це на руках матері, а вже пнється кудись, клубок нових сил, цікавість і хотіння впізнати — символ пориву, що народжується.

С-ий

Переповім вам, слухайте: Він (ролю виконує французький артист Рене Лефевр) пізнав життя в його несправедливості. Батьків не пам'ятав, а виховувався у чужій жінки. Все, що зберіг, було: якось у день св. Миколи забажав іграшку, авто, мальоване в червоному, жовтій та зеленій кольорах, що з допомогою пружинного механізму гуляло по виставовому вікні міської крамниці. Але це, що йому подарували, було — дерев'яний візок і, щоб котився, треба було тягнути на шнурку. В злості він роздав ногами... Тоді, пригадував, його прибрала мати заплакала, говорячи: «Я не гніваюсь на тебе, що ти знищив іграшку, але мені жаль, що я не змогла тобі купити кращої».

Проминуло багато часу, він виріс, змужнів (не приховав у серці ні крихти тієї злості — знав, що зло **поборюється тільки добром!**) і віддав своє життя таким, як він колись. Вишукував, захищав покинену, безпритульну дівчину, стараючись дати їй дещо родинного тепла, хату, заступити батьків. Спільно з однодумцями: однією молодого дівчиною (кінова зірка — Мадлен Робінзон) та знайомим шофером, працює, не вгаючи, без почестів, з самотнім у нагороду виразом вдячності на маленьких личках.

Нераз бракувало грошей для такої численної «родини», продавці відмовлялися постачати харчі, а задрісні й безсердечні людиці розсівали між населенням ворожі наклепи. Його навіть ув'язнили, але він наперекір труднощам, вірив — ця віра скріпляла його сили!

Діти ж раділи, гралися в городі, вивчали в класі (він був для них учителем, виховником, директором та завідувачем гуртожитку, кухарем, приятелем та батьком...), співали хором і перш за все — любили його. Частіше траплялось, що навідували гості та адоптували щасливіших із безпритульної громади. Це були дні радості, а то й смутку — ті, гарно зодягнені, але чужі люди висували хиמרні вимоги: «Щоб це була дівчинка.. білявка.. чорні очі.. і т. п.»

А був між дівчорою один хлопчина. Ще малим утратив ногу та шкутильгав тепер на дерев'яній. Ніхто не питав його, ніхто не хотів такого. Кому потрібний каліка? Один лиш, його добродій і опікун цікавився ним та на доказ безмежної любові безпритульних приняв його за свого. «Подай руку» — сказав і цей, покривджений людьми та природою хлопець знайшов батька.

♦♦

Чи є хтось, що поважився б критикувати такий фільм? Думаю, що ні, бо всі технічні недостаті тратають значення при змісті і меті.

Я вірю в людей та в їхні, гарні чини! Тим же, що не погодяться з моїми думками, дораджую гаряче: «Ідіть, огляньте цей фільм і ви не втратите даром грошей!»
С-ий

«(Кіно) є найкращим доказом божественності ХХ. ст...» Будмо справедливими! — Це речення попереджає інше: «Кіно, що могло змінитись у незрівняного виховника...»

Анрі Монтерлян

МОЛОДА ГОЛЯНДІЯ

Нижче містимо інтерв'ю з молодим, голяндським студентом, *П. Јас D. J. Waardenburg*, представником студен тської преси на Міжнародній Студентській Конференції в Парижі 1952 р.

Як. М. Й. Ваарденбург сидить біля мене в одній із багатьох, паризьких «кафейок». Він п'є молоко й придивляється розгублено по присутніх. Важко вгадати, що криється за його окулярами, але — додумуюсь — це в деякій мірі «зміна підсоння» і спомин далеких ланів тюльпанів. Зі мною було теж подібно — я тужив і тужу досьогодні за моїми степами...

Перериваю мовчанку, — Ви працюєте в студентській пресі й обізнаний із молодечими питаннями, хотіли б ви мені дещо розказати про голяндську молодість?

— Дуже радо! — й обличчя могого співбесідника роз'яснює усмішка. — Не думайте, що всі молоді голяндці ходять лиш у дерев'яних хоодаках! Наша країна досить мала своєю територією (250 мешканців на квадратний кілометр), тому то багато з нас працює по заводах. Від першої світової війни число міського населення збільшується беззастанно й ми докладаємо всіх зусиль, щоб якийсь охопити в організований спосіб велетенські лави молоді. Та, чи завжди вдається?

— У нас багато організацій молоді конфесійного, чи світоглядного характеру. Є теж пластуни — передовсім «водні відділи», бо кожний дванадцятилітній голяндець уміє плавати. — Інакше він не голяндець! Значний успіх здобули собі «розвагові клуби», де молоді може зустрітися при книжці, чи на спортивній площі, познайомитись один з одним, вислухати його думок, зрозуміти та жити. Це має великий вплив на витворення нашого характеру!

— Могли б ви мені — продовжую — подати декілька інформацій про голяндське шкільництво?

— Схоже до шкільництва інших країн. Ті, що по закінченні народної й середньої школи бажають продовжувати студії, навчаються в університетах. Хочу відмітити, що голяндські університети переповнені (від 1938 р. число студентів подвоїлось!) і парламент подав недавно «драконську» пропозицію, а саме: всі т. зв. «вічні студенти» будуть змушені покинути навчання. В цьому напрямку наші думки поділені, ми завзято сперечаємось на сторінках студентських журналів. — Уявіть собі, що ви, знервовані якоюсь справою, або з інших причин, не склали іспиту, і тим самим тратите місце в університеті!

— Скажіть мені, будь-ласка, про що думають голяндські студенти? — не приховую могого зацікавлення. — Як вони живуть, які в них щоденні радощі й турботи?

— Зовсім неправильно, коли хтось говорить, що голяндський студент уявляє собі матір-землю, неначе помаранчу — по ній ходить і на тому кінець. Він частіше її шматує і зазирає в нутро за тим, що приховане! Колись цей студент стояв осторонь народу, але сьогодні він тісно з ним пов'язаний і — мабуть тому — ніяк не може зрозуміти свого друга — н. пр. єгипетського студента, вічно з каменем у руці... Все наше життя прохо-

дить в студентських корпораціях (я сам належу до Амстердамського Студентського Товариства), але наші корпорації зовсім відмінні від тих, що поширені в Англії, чи Німеччині. Це не перешкоджає нам мати свої звичаї, — недавно дві корпорації виповіли собі «війну». Одна заняла «насилно» домівку свого противника й щойно по довгих переговорах (та веселих інцидентах!) зуміли помириться.

Ще одне питання на моїх устах, думаю, що останнє: — Як заживляється голяндський студент на решту світу, а зокрема на Східню Європу?

Голяндець багато подорожує. Кожний говорить по-англійськи, рідше по-французьки. Ми ведемо життя відмінне від наших сусідів, але старамось їх знати. Що до питання Східньої Європи, то наше слабе ознайомлення виправдую невистарчальним зацікавленням у тих проблемах наших шкіл. Нам звертають більшу увагу на Середню Азію (Індію, тощо...) й через те країни Західньої Європи затратили вже з-давня вузьку лучбу зі Східньою посестрою.

— Нам доводиться рідко зустрінути когось із тих просторів, головню молодого студента з яким ми могли б обмінятися нашими думками. Кажу це, бо вперше розмовляю з українцем.

Пізно в ніч, як я розпрощавсь із моїм, новим приятелем. (Він ще прошив мене загостити в Амстердам!) Другого дня вранці він від'їздив до мів — до його улюбленої Голяндії і може повів зі собою крихту взаємного розуміння? Це все, що я йому бажав при нашому прощанні...

І. Сілецький

Ст. С-кий

Монтреаль

МОЛОДЬ В МОНТРЕАЛІ

В Монтреалі живе під сучасну пору близько 10 тисяч українців. Активно працює на терені цього міста й українська молодь, яка включилась в декілька молодечих організацій: МУН, СУМК, СУМ, ОДУМ, Пласт і «Зарево» та встанову УСГ. Найжвавішу діяльність проявляє Пласт та «Зарево». МУН, який був колись дуже рухливий, після деякої передишки знову посилює свою діяльність та активність, приєднуючи до своєї організації нових членів, головню з нової еміграції.

10. вересня ц. р. відбулися в домівці УНО перші, після літніх ферій сходи МУН. Сходинами провадив голова, друг Казимира, зі звітом виступила панна Віра Баніт, учасниця Вищих Освітніх Курсів в Торонто. На сходинах обговорено справу підсилення новоприбулими танцювального гуртка, а молодий активний друг Батюк поінформовав про перші його кроки в зорнагізуванні спортивної дружини.

Всі присутні покидали сходи з великим піднесенням, що є запорукою поживавлення діяльності МУН-у в зимовому сезоні.

3 молодечого світу

Вінніпег. В Канаді за останній рік вступило до пласту (бойскавте) 10.148 юнаків. Почавши з 1939 р., число пластунів постійно зростає.

Нью Йорк. Американські пластуни приготувляють третє американське національне джемборі, яке має відбутись 10-17 липня 1953 р. в Каліфорнії.

Едмонтон. В половині вересня канадійська організація робітничо-християнської молоді відзначила своє 20-літнє існування великими маніфестаціями в Кап-де-ле-Мадлен.

Відень. За найновішими вістками з-за залізної заслони — в Альбанії впроваджено кару смерти для дітей від дванадцяти років. Останньо переведено масові арешти неповнолітньої молоді, в Румунії і Альбанії закладаючи їй протидержавну змову.

Мінськ 2. X. В Мінську на 30 тисяч студентів є лише 3 студентські їдальні, з того — їдальня ч. 2, яка міститься біля університету та медичного і педагогічного Інститутів, розчислена тільки на 48 місць... Приміщення їдальні брудне, посуд миється необережно.

Дві інші їдальні не в ліпшому стані.

◆ В технічній школі в Дельфі (Голяндія) відбудуться цього року підготовчі курси для студентів-чужинців.

◆ Найбільш висунутий на північ — це університет біля міста Феєрбенкс (Аляска). Він знаходиться 150 км. на південь від підбігунового кола й дозволяє навчатись 400 студентам та 800 вільним слухачам.

◆ Група еспанських студентів задумала переплисти човном із Сен-Себастьяна до Дубліна (Ірландія). «Прогулянка», яких 2.500 км. триватиме 30 днів.

Алма-Ата 16. X. Большевики послали наступ на молоді Казахстану. Останньо осуджено цілу ЦК Комсомолу. «Непоправного» молодого казахського поета Джармагамбетова, члена ЦК ЛКОМ, якого не раз вже критиковано, після його «націоналістичної заяви» на зборах молодих казахських письменників — виключено з ЦК.

◆ Як видно з большевицької молодечої преси по всіх республіках СССР переводиться велика чистка серед молоді і головню в комсомолі.

Charles Mackay

Немає ворогів

Немас ворогів у тебе?

— Тим, друже, краще не хвались. Той, що за других у потреби Відважно та завзято бивсь

Їх мати мусить. Бо, як ти без ворогів,

То невелике те добро, що ти вчинив!

Ти зради, ані підлоти не п'ятував,

Брехні кривоприсяжника не дочував —

За правду ти ніколи не стояв святу

І, мабуть завжди, боягузом був в бою.

З англійського переклала Хр. Д. Канада

Шляхами далекої України

Березівські цілющі води

...Ви робите невелику прогулянку чудового алею між високих дубів.

Ви йдете поміж квітники, що розливають тонкі пахощі. Пагорб раптом уривається ярмом. Дуби, берези і сосни раптом розступаються перед вами, обіймає прохолода. Густе листя спітається над головою. Зелена ящірка з золотими очима тікає з-під ніг.

Все нижче й нижче спускається ви і приходите до маленького павільйона, де невинно джоркотить вода. Це б'ювет над цілющим джерелом мінеральної води. Звідси вода подається нагору для пиття і для лікувальних ванн.

Сюдою можна пройти низом до великого мальовничого озера. Далі знову йде пагорб, схили якого вкриті польовими квітами. Звідси ви побачите мальовничу перспективу курорту — будинки, розкидані серед зеленого парку.

**

Курорт Березівські мінводи на Харківщині, за 25 кілометрів від міста, біля Північно-Донецької, залізниці, має свою історію.

У грудні 1862 року на засіданні Харківського медичного товариства виступив лікар Гурвич, який повідомив про відкриття ним мінеральних джерел в Березові, які являються лужно-залізністими водами типу Спа. Ці води можна використовувати для лікування некроків'я, рахіту та функціональних неврозів.

У 1864 березівські мінводи досліджують професори Харківського медичного факультету, медики, хеміки й геологи — Бекетов, Борисак, Леваковський, Лазаревич, Грубе та інші.

У 1889 р. березівські мінводи вперше газуються і розсилається по інших містах.

Не зважаючи на визнання лікувальних властивостей Березівської води і прекрасні кліматичні умови, курорт почав тут будуватись щойно в 1926 р., коли то наукова рада окрздоров'я ухвалила розпочати планомірне будівництво та продовжувати його біохемічне, гідрогеологічне та клінічне вивчення. У липні 1927 р. курорт прийняв перших сто хворих.

Багато праці в розбудову курорту вложив професор Футран. Він підняв березівське джерело до рівня відомих лікувальних джерел Контрек-свілля, Віттеля, Залізноводська і Липецька.

В 1946 р. курорт повністю відбудовано. В ньому успішно лікують хвороби печінки, нирок, анемію, вегетативні неврози. Та найбільше вславився березівський курорт лікуванням кишково-шлункових хворіб, катарів з підвищеною кислотністю й виразками шлунку та дванадцятипалої.

В цьому ж році запроваджено на курорті грязелікування (торф'яні грязі).

М. Романівська
«Україна» Київ

Читайте й поширюйте між українською молоддю єдиний молодіжний журнал на європейському континенті — «СМОЛОСКИП»

ДОЛЕНЬКО МОЯ!

(Фейлетон)

Вродивсь я круглявий, беззубий, неначе травневий огірочок. Не хотів ссати молока, на солодких ягодах ви-кормився. Терен — очі, малинові губи, козачі вуси з кукуриджаного чуба. Вродивсь, зиркнув кругом себе й заскиглив: «Подайте мерщій шматок паперу, олівця, то змалюю фейлетон — вам на втіху!»

З того дня все пішло навиворіть. «Родивсь на Остапа, назвемо ще й Черешнею!» — кажуть. Я: «Ніколи! Нехай уже Черешненко, Черешневич, чи пак Черешненський, так уже не Черешня!» — б'юся у груди. Старі ж дивляться, спльовують на сторону, дивуються: «Молодий — дурний, а там підрасте й люди з нього будуть».

Бувало зберуться хлопці, начім-хають у сусідському саду овоча, розділють. Кому груша, кому яблуко, а мені звичайно... дуля. Ще й тиць під ніс кулаком: «Ага, не хочеш, хрину забаглось?»

У школи післали. В «ослячій лаві» роки просидів, корінням заріс. Своє забув, а чужого не навчивсь, горох із капустою. Червяки розум точать: «Письма привчись і старшим у нас будеш, або й самим сотенним!» — Де ж мені такої чести, мені — Черешні?

Ріс, ріс і не виріс — кривулькою залишився. Собака підбіжить, понюхає, добрі люди кійком підперли, «на паливо взимку буде» — бідькаються. А так, на тижні, чи в неділю, хто не хоче — гілку собі ломить. «От, щоб дубом бути, — думаю, — хоч би вербою. Розколоти важче!»

Що вже тепер понавозили всякого добра: ананасів, помаранчів, якихось бананів, з-за морів, кажуть. Ляють мене, бідолошного, «босаком без свитки» називають, зі свербиву-

сом у парі водять: «Цвіт твій паршивенький, гнилюками вкрашаєшся, ба-рахло!» Навіть дівчата повідверта-лись. «Черешня?» — сміються, — тьху! Хіба гайворон такого клює?» хоч-не-хоч, дістав гарбуза...

А сад у нас, дякувати Богу, розло-жистий і місця доволі. — Жалітись даром не хочеться! Так усі збіглись громадою, один одного перерости ба-жає, сонце собі заступають. Тільки куці в них сорочки, пупець показу-ють.

В тіні росту й я, у небо прусь, зеле-ний.

Остап Черешня

Прізвисьце людини

«...Прізвисьце людини не понижує, скорше людина понижує своє прізвись-це. Та й прізвисьч чудернацьких за-багато в світі. Візьмим, наприклад, давнє римське прізвисьце — **Калігула**. Значить воно: вояцький чобіт, річ не аж надто шановна. **Заратустра** в пе-рекладі значить: старий верблюд, добре що хоч не осел. Поет **Ботічеллі** — тільки пляшечка, **Джіовано Бокач-чіо** — Іван Мордатий, **Тінторетто** — красильщик, **Матіно** — дворова соба-ка, **Пуанкаре** — квадратний кулак. А був же в давнину достойник рим-ський — **Сергій Бокка ді Порко**. В пе-рекладі це прізвисьце значить ні біль-ше-менше, як: Свиняча Морда... Всі ті особи прізвисьч не міняли, хоч як вони неблагозвучні».

О. Луговий
(у «Безхатній»)

o

Нью Йорк. Президія УВАН в спе-ціальному зверненні закликає укра-їнську молодь та студентство присвя-тити більше уваги студіям україно-знавчих наук — історії, літератури, етнографії, мови, — ділянок, в яких майже немає молодого dorocry.

◆ Число дійсних студентів в ан-глійських університетах зберігається біля 85.000. Крім «дійсних» студентів є теж «оказійні», в. 1950-51 р. було їх 16.689. Разом англійських студентів по університетських осередках: 18.000 в Лондоні, 15.000 в Оксфордї та Кем-бріджі, 30.000 розкинені по цілій Ан-глії, 16.000 в Шотландії а 5.000 в країні Галів. 27% усіх студентів одержує стипендії державного чи приватного характеру.

◆ Факультет права при універси-теті в Гельсінках (Фінляндія) пере-повнений, а рівночасно відчувається брак професорів.

Читайте й поширюйте кварталник Молодих Українських Націоналістів в Канаді

ГОЛОС МОЛОДІ

Річна передплата 1 дол. Передпла-ту слати на адресу:

Youth Speaks — Quaterly, Box 3093, Winnipeg Man., Canada.

ПОСПІШАЙ У ЗАГРАВИ

Поспішай у заграви, де бій,
Де тривога, де смерть і весна...
Може лицар там ранений твій
І на тебе надія одна?

Поспішай у заграви, де стяг,
Де краса України та гнів;
Може, дівчино, лицар поляг
Від багнетів, торгур москалів?

Поспішай у заграви — лиш там
Вічно юні герої весні!
Їхні подвиги рівні богам,
Все ж тебе привітають вони.

Поспішай у заграви, де бій,
Де тривоги, де смерть і весна...
Може лицар там ранений твій
І на тебе надія одна!

Лев Т. Орлигора

До наших Читачів!

У цьому місяці Ви одержуєте вже третє число нашого журналу... Ви його переглядаєте, зачитуєте й у Вас родиться думка - погляд, оцінка, зацікавлення.

"Смолоскип" подає Вам вістки з України під большевицьким ярмом; відображає життя, будні й стриміння української молоді на скитальщині; запізнає з чужинецькою молоддю; приносить найрізноматніший матеріал із молодечої проблематики. "Смолоскип" не знає кордонів - щоб дійти до Вас, перебігає тисячі кілометрів, перепливає моря. В "Смолоскипі" Ви віднаходите лучбу з усіми, молодими українцями, де б вони зараз не були!

Не забувайте водночас, що доля "Смолоскипу" залежить тільки від Вас! - "Смолоскип" віддається Вам за так незначну ціну /річна передплата - 12 чисел - тільки 4 ам. долар, або рівновартність!/, бо він не є чиясь власністю - він редагований молодими й для молодих! Саме Вашою передплатою Ви уможливите його дальшу, правильну появу! То ж не гайте часу, бо тим самим спричинюєте його загибель, смерть... Передплату вносіть на адреси наших представників, або безпосередньо на адресу редакції "Смолоскипу".

"Смолоскип" заходить до Вас із відкритим серцем, довірливою усмішкою - не зустрічайте його холодною обоятністю!

Париж, дня 1. листопада 52.

Редакція "Смолоскипу"

СМОЛОСКИП

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Journal de la jeunesse
ukrainienne

«SMOLOSYP»

Journal of the Ukrainian
Youth

Ч. 4 (24)

Грудень 1952

Рік 3

ЗА ЄДНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСЬКОГО РУХУ

16 листопада ц. р. відбулася в Клівленді (ЗДА) Перша Конференція українського студентства в ЗДА. Ініціатори — УСГ — Нью Йорк і УАСТ ім. А. Коцка в Клівленді. Учасників понад 30 студентів та багато гостей. В конференції взяли участь, як гості представники УКК і Американського Відділу ЦЕСУС-у.

На конференції виголошено ряд доповідей, лямбмотивом яких було: українське студентство повинно бути лояльне супроти Америки, допомагати українським визвольним змаганням, створити окремий, незалежний Союз українського студентства в ЗДА та співпрацювати з ЦЕСУС-ом.

На закінчення з'їзду покликано до життя Секретаріат, який має зайнятися підготовкою та скликанням Установчого студентського з'їзду на якому створиться Союз Українських Студентів Америки.

Як видно з постанов і резолюцій з'їзду, — в ЗДА підготовляється створення Союзу, який відіграє чи не рішальну роль в дальшій долі українського зорганізованого студентства на чужині.

Одинока, всіма українськими установами і чужинськими студентськими центрами визнавана протягом 30-ти років студентська Централь — ЦЕСУС — може, як на внутрішньому-українському так і на зовнішньому відтинках або скріпити свої позиції, або цілковито втратити своє центральне значення, ставши звичайним союзом кількох малочисельних студентських громад в європейських країнах.

Тому студентські діячі в ЗДА повинні добре застановитись ще перед прийняттям остаточних рішень. Бо в великій мірі від них, як представників країни найбільшого скупчення українського студентства, залежатиме в великій мірі доля українського студентського руху на чужині.

Справа українського студентства на міжнародному відтинку та справа репрезентації загалу українського студентства України й того, що перебуває на чужині вимагає якнайтіснішої зорганізованості всього студентства довкола однієї студентської централі у вільному світі! Кличем кожного студента, кожного студентського товариства, громади, в кожній країні, повинно бути: за збереження єдності українського студентства на чужині!

ФАКТИ КОЛОНІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ МОСКВИ В ШКІЛЬНИЦТВІ

Майже в кожному числі «Літературної Газети», «Комсомольської Пради», «Учительської Газети», чи інших советських часописів знаходимо статті, репортажі про колоніальну політику «капіталістичних країн», про «нещасну молодість» дітей, шкільництво. Всі недостатки та недотягнення в західних чи колоніальних країнах большевики вміло використовують для пропаганди своїх комуністичних ідей, а тепер для боротьби «за мир». З початком шкільного року останні сторінки цих часописів рясніли від різних репортажів та навіть фотографій, які мали б характеризувати політику «паліїв війни» в шкільництві.

Відгородившись від решти світу «залізною заслоною», большевики ніяк не дозволяють ні пропустити в захід, ні перевірити тієї правдивої їхньої політики в шкільництві, чи в інших галузях культурного життя.

Але все ж час до часу вдається «вишукати» чи навіть вишукати ті правдиві факти, які дозволяють розкрити їхнє справжнє обличчя, їхню справжню колоніальну політику супроти поневолені Москвою народів і республік. Ця політика примінюється не тільки супроти України, Білорусі, але й супроти всіх шістнадцяти республік.

Наводимо факти:

Туркменія: «... В минулому навчальному році в Туркменії не було здійснено загального семилітнього навчання. Більше 16-ти тисяч дітей не вчилися в школах (!), тому що погано зорганізований запис. Слабо проводилась роз'яснювальна праця серед батьків...» *)

«...Незадовільно проводиться ремонт шкіл в Ташавзькій і Марійській областях. Із 249 шкіл ремонт закінчили тільки 48, навіть не приступали до ремонту 77. Повільно йде ремонт учительських домів і побудова нових. В Марійській області з 427 помешкань приведено до порядку тільки 53».

Узбекистан. «... Запис дітей шкільного віку, що підлягають обов'язковому навчання, в ряді областей проведено формально. Багато дітей й голівно дівчат (!) узбечок не вписано до шкіл... В новому навчальному році мережа шкіл в Узбекистані, зокре-

ма семилітніх значно зросла (?). Однак в Ферганській, Кашка-Даринській і деяких інших областях досі не знають, де відкриваються нові школи, а котрі реорганізуються в семилітні чи середні... В республіці зовсім незадовільно проводиться ремонт шкільних будинків. Із 1705 шкіл, які підлягають капітальному ремонту, відремонтовано тільки 581, звичайний ремонт проведено в менше, як половині шкіл. Відстають Ферганська, Кашка-Даринська, Суржап-Даринська обл. і Кара-Калпакська АССР... В Самаркандській і Бухарській областях досі не ремонтують шкільних інтернатів і гуртожитків. Дуже повільно будуються нові школи. Виділені фінанси вистачають тільки на 25% потреб...»

Учительських помешкань відремонтовано тільки одну третю. Зі запланованих 500 квартир для учителів побудовано тільки 32 (!)...»

Україна: «... Сільська школа в Калитинцях, Кам'янець-Подільської області, знаходиться 20 км. від районного центру. Багато учителів має великі сім'ї, але ніхто в районі не цікавиться будовою домів для них. При школі є дві квартири, але їх не ремонтується. Більшість учителів мешкає за 3-4 км від школи, що сильно пестить працю. Опалом учителі зовсім не забезпечені...»

Білорусія: «... В Мінській області в минулому році більше 700 дітей шкільного віку не були охоплені школами або відсіялись від них...»

«Комс. Правда» з 12 листопада ц. р. писала: «... в Казахстані, Білорусії, Молдавії, Татарії, Рязанській, Смоленській, Ульяновській обл. далеко не всі діти прийшли в школу першого вересня. Протягом декількох років не виконується закону про загальне навчання в Курській області...» і т. д. і т. д.

Ось факти, які говорять за себе! Це тільки кілька, які можна було знайти в пресі. А скільки їх не опубліковано, про які знають тільки московські можновладці.

І чи ж можна при таких фактах повірити про неіснування неграмотності в ССРСР?! Про загальне обов'язкове навчання трублять та ще більше про семирічне і навіть (вже починають трубитися...) десятирічне обов'яз-

кове навчання.

І тут можна ствердити, що кожне поневолення, яке може покриватись найблагороднішими кличами, кожний імперіалізм приносить одне й те саме: нужду й темноту для поневоленого народу.

Розквіт культурного життя може запевнити тільки й тільки своя власна національна державність, від нікого незалежна.

О. 3.

*) Всі цитати з «Учительської Газети» за місяць серпень ц. р.

ПРИВІТ АДМІРАЛОВІ САВЧЕНКОВІ-БІЛЬСЬКОМУ

В цьому році визначний український діяч В. Савченко-Більський обходить Ювілей свого 85-ть ліття. Адм. Савченко-Більський народився 1867 р. на чернігівщині. Після закінчення військово-морських студій, за свої здібності, скоро здобуває чин адмірала й стає командантом севастопольського флотського екіпажу. За часів української державності переводить українізацію Чорноморської флоти, згодом стає директором канцелярії Українського Морського Міністерства в Києві, пізніше в Кам'янці-Подільському — начальником Гардемаринської Школи. За часів Директорії стає начальником Головної військово-морської Управи. В 1919 р. з рамені Головного Отамана С. Петлюри формує агуцувів в Західній Україні Морську Дивізію. На еміграції займає ряд важливих функцій та дописує до різних журналів.

По війні опинюється у Франції, спочатку в Парижі, а згодом в замку Абондан.

Редакція «Смолоскипу» з нагоди Ювілею Вельмишановного Пана Адмірала вислала йому спеціальне привітання, у відповідь на що одержала такий лист:

Абондан, 24. XI. 1952 р.

До

Хвальної Редакції «Смолоскип» на руки головного редактора в Парижі.

Вельмишановний Пане Редакторе!

Дуже дякую Вам за Вашого милого листа й прошу й від мене прийняти моє найщиріше побажання здоров'я й всього добра та найскорішого повернення до нашої вже, як допоможе Господь милосерний, ні від кого незалежної Рідної України. Від усього серця бажаю Вам і Вашим співробітникам та всій українській молоді, дочекається цих світлич Радісних Днів.

з правдивою пошаною

Щиро відданий

Адм. В. Савченко-Більський

3 відгуків на появу «Смолоскипу»

Ми, які виростили на згарищах Європи

«... Вітаю Вашу відвагу, не зважаючи на перешкоди, видавати журнал молоді з тими завданнями, які Ви здекларували в першому числі і додержуєтесь їх і до нині. Здоровлю і радю, що «Смолоскип» не буде «ще одним журналом молоді», яких у нас є декілька на книжковому ринку, хоч в дійсності, їх як би і не було, бо молоді їх не читає. Чому? — Вона не хоче читати те, що їй пропонується. Вона шукає. Шукає того, чого не знаходить на книжковому ринку і з розчаруванням, з байдужістю і похмурістю на обличчі, відходить. Вона стає байдужа силою обставин. Стає такою, до якої вже немає з чим підійти, вона знищує за собою стежки, по яких її наївно наздоганяють псевдопедагоги й псевдонаставники.

Тому нехай Вас не лякає, коли появу «Смолоскипу» зустріла частина української молоді байдужо, менша частина з застереженням, а може лише одиниці з захопленням. Бо лише тоді, коли Ви переконані та свято вірите, що «Смолоскип», саме такий, як він є, потрібний для молоді, то напевно в майбутньому він здобуде своїх читачів і прихильників.

А тепер питання: де шукати причин незацікавленості й пасивності молоді? Де його коріння? Чи може все є добре, лише молодь перевелася, яка в минулих десятиріччях була інакша? Може її душа закам'яніла і задовольняється тільки щоденністю цьогочасного життя? За цим останнім можна признати часткову рацію. Але хто ж тоді винен в цьому, хто довів молодь до цього стану? І я дозволю собі відповісти: завели її на манівці її виховники! Вони ще з малечку вкрали, затроїли те, що найдорожче в людини: пізнання. А далі — наша сьогоднішня молодеча преса. Її зміст настільки нудний і нецікавий, що після короткого захоплення (якщо взагалі таке буває!) людина стає байдужою, немов пробіг тудою солом'яний вогонь і тут же зник, не залишивши по собі нічого. Чомусь воно у нас стається так, що всі гасла і декларації стають мертві та вілживають відразу після свого проголошення, а на їхньому місці на сторінках журналів і газет рясніють застарілі й заіржавілі питання. Питання, які віджили вже своєю лобу, або поучення молоді, яка вже кілька десятиліть тому ввійшла у вічність. А друга сторона цих журналів, і може навіть причина їх появи — це пропозиція, чи просте вербування молоді до партійного ярама, що в своїй формі стає насиллям та веде молоді до отупіння. Організації молоді, організації вільної молоді думки, яка забезпечила б вільність молоді творчості, у нас, на жаль, немає, та хто зна, чи й скоро буде, коли не настане якась вітосередня дія молоді людської душі.

Це, що я говорю не є нове. Його всі відчують, відчують і нічого не роблять. Шукаємо виходу і не знаходимо, ставимо перед собою завдання і не виконуємо їх. А причиною цього є недостача нам віри в те, що ми ду-

масмо. Ми не знайшли себе, духово не народились, а тому не віримо в самих себе. А наслідок? Ми почуваємо повсякчасно немічність супроти того, за що беремося. Нам стає ніяково за нашу немічність і ось ми хочемо відкинути її, говорячи, що ми сильні духом. Ми умовляємо себе, що ми дійсно є такі, а коли так — то ми є помазані до великих подвигів. А що з того? — Наше сьогоднішнє заломання. Ми бачимо це. Стаємо на роздоріжжі і кричимо: трагедія молоді української душі! Рятуйте! Перелистовуємо твори всіх філософів і не знаходимо місця для себе. Ось на хвилину знайшли і знову обрив. Я ставлю питання: коли ж ми нарешті не будемо шукати водіїв, а знайдемо самі себе серед бурхливого моря?

А тепер ще хоч кілька слів до «Смолоскипу». Вами поставлена ідея поставити молодь на еміграції перед життям молоді в Україні та зробити переорієнтування своїх вартостей, заслугове на похвалу. Нарешті ми повинні собі усвідомити, що без підтримки духового зв'язку з Батьківщиною, ми загубимося в чужому морі, а коли прийде хвилина повороту в Україну будемо скалічені. Будемо там чужі й незрозумілі люди, а нам в свою чергу все буде здаватися чужим і не нашим, що приведе нас до духового заломання. Це питання найгостріше стоїть перед нами, перед нашою молоддю, яка виростала в подорожванні через пожарища Європи, яка лише зберігає згадку, не як про край батьків, але про Україну, як свою батьківщину, якої не розуміє і якої не знає.

А життя іде і на хвилину не зупиняється... Молодь росте, твориться світлогляд молоді української душі, але ось сила «залізної завіси» розділяє нас на дві частини. Тому потрібно чогось, що зв'язувало б нас, не зважаючи на жодні перешкоди. На мою думку було б дуже доцільно містити інформативний матеріал про життя в Україні, але пов'язувати його в опле, що яскраво відображувало б дійсне життя підсоветської молоді. Треба пам'ятати, що комсомол творить хуліганів насамперед духових, а потім і зовнішніх. Комсомол є проти вільної молодечої думки і її творчості. Комсомол — це ланка цілого комуністичного руху, одна з найважливіших, бо вона дає, власне — підготовляє партійних робітників. Тому ми мусимо боротися проти комсомолу, як системи виховання, як системи «хуліганення», але ні за що в світі проти тієї української молоді, яка в ньому опинилася.

Зокрема треба звернути увагу на життя молоді на еміграції. Ясно його оцінити та викоринити всі бур'яни в ньому. Мало того, що щось сталося, але треба проаналізувати чому так є і до чого воно може привести.

Ось такі думки роєм літають в мені в голові при читанні «Смолоскипу»...

Т. Міненко
ЗДА

Молоді композитори України

За совєтською музичною літературою

За останніх п'ять-шість років колектив композиторів України поповнився молодими творчими силами. Між ними найбільш талановиті, які заповідають багато дечого ще створити та збагатити українське музичне мистецтво — це Платон Майборода, Вадим Гомоляка, М. Дремлюга, В. Рोजдественський, А. Коломисць, І. Шамо, В. Кірейко, В. Сечкін, Ю. Рожавська, Л. Левитова, В. Жубинська, Л. Шабуню та інші.

Зразу після війни, в перших кількох роках т. зв. радянського «лібералізму» помічається ріст і зацікавлення українською народною творчістю великого числа української молоді, молодих українських композиторів. В цих роках молоді (і старі) українські композитори творять ряд дійсно високоякісних та питомих українській народній творчості, композицій. Їхній гін, їхнє прив'язання до українського музичного мистецтва зупиняє «історична» постанова ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)У про музику. Після цієї постанови молоді українські композитори опинилися у виразно означених рамках дозволеної творчості, що у багатьох випадках обмежувалося до звичайної совєтської «патріотичності». Творчість молодих українських композиторів найкраще зумів окреслити Ф. Козицький, який в минулому році в одному музичному журналі писав: «Це композитори, (цебто молоді українські — прим. В. П.) які стремлять своїм мистецтвом служити совєтському (а не українському — прим. В. П.) народові, розкривати в музиці велич соціалістичної дійсності, душевну красу і благородність совєтських людей (!)».

Вслід за молоддю, яка вже мала змогу проявити себе, вибиваються наймолодші композитори, студенти Київської Консерваторії Ю. Шуровський, К. Скороходів, Є. Чорторизький, А. Мухин і Р. Деражне.

Один із найталантливіших представників української композиторської молоді це київський композитор М. Дремлюга, який працює в різних жанрах камерної, пісенно-хорової і фортепіанної музики. За короткий час він написав більше 50 романсів, переважно на теми українських радянських поетів.

Микола В. Дремлюга народився 22 червня 1917 р. в сім'ї учителя. В 1946 р. він закінчив Київську Консерваторію по класі Л. Н. Ревуцького. В 1951 р. він вступив в аспірантуру, обстоюючи кандидатську дисертацію «Українська фортепіанна музика і фортепіанна творчість Ревуцького».

Ще в 1944-45 рр. він пише цикл романсів «Тобі, Батьківщино» на слова М. Рильського і А. Малишка, з них визначніші — це «Виїздили партизани», «Гаю ти мій, гаю», «Веснянка», які вирізняються ясністю, чіткістю мелодії, інтонаційною близькістю до української народної пісні. З ліри-

чних романсів цих років слід відмітити «На білу гречку впали роси», «Осін» на слова М. Рильського та інші. Глибокою народністю відзначається поема «Вишиває і співає», теж на слова Рильського.

Мелодико-інтонаційна близькість до української народної пісні є основною рисою кращих романсів Дремлюги («Далеко в тумані Малахів курган» — слова М. Нагнибіди, «В Старій Гуті» — слова П. Воронька), які переплітаються фортепіанними партіями в душі народних інструментів.

В більшості своїх романсів Дремлюга схильний до ліричної розв'язки теми. До числа чисто ліричних його романсів відносяться «З тобою» — слова Т. Масенка, «Люблю» — слова М. Зоценка, «Замела ніжні квіти зима» — слова В. Сосюри.

Після постанови ЦК ВКП(б) про музику, Дремлюга написав великий цикл з десяти романсів «Весна вітчизни» на слова П. Тичини і В. Сосюри, пересякнуті совєтською тарабанщиною, за що він і одержав нагороду на республіканському конкурсі 1948 р. в Києві.

В останніх трьох роках Дремлюга пише композиції майже тільки на слова «патріотичних» поезій (напр. «Заспіваєм славу батькові народів»,

«Сталін — наша сила», «Сонце сходить із Кремля» — для дітей, тощо).

Із числа хорових творів Дремлюга старається виділити розвинутий чотириголосний мішаний хор («Ой, на горі село горить» — слова П. Воронька), які характерні глибиною почувань. До таких слід зачислити пісню «Ой, у лісі калина», жіночий хор в супроводі фортепіано, який є вільною перерібною народної пісні.

В останньому часі М. Дремлюга закінчив перерібку фортепіанного концерту, який опертий на українських народних мелодіях написаних самим автором.

М. Дремлюга, опираючись на традиції Лисенка і Ревуцького старається наблизити свою музикально-образну мову до українського народно-пісенного мелосу. І в цьому напрямку він багато вже досягнув. Велике число його високоякісних композицій є доказом його талану та запорукою росту в майбутньому. М. Дремлюга, тільки одиниця з того великого числа молодих українських талантів, які живуть в сучасній закабаленій Україні. До творчості цих молодих творців української духовності ми ще не раз будемо повертатись на сторінках «Смолоскипу».

В. Петренко

МОЛОДЬ В УКРАЇНІ

Тернопіль. Молодь села Мар'янки на Тернопільщині побудувала радіовуз. Особливо зайняті були працею Й. Добрянський, М. Білик та М. Костик.

Дніпропетровське. В місяці листопада Інженерно-будівельний Інститут в Дніпропетровському випустив 122 молодих спеціалістів. Особливо відзначаються праці А. Безушка, С. Григоріва, Д. Черниха, М. Білого. Більшість з випусників їде на Далекий Схід і в Сибір (!...)

«Комс. Правда» з 6 листопада ц. р. ось що писала про ролі комсомольців в часі голоду в 1932 р. «... Ось чому він (цебто комсомолец — прим. ред.) на призив партії поїхав в 1932 р. на Кубань, щоби боротися з кулацькими саботажниками... В сибірській тайзі, на Уралі, на Поволжі і в Україні вистали індустріальні гіганти, а кулацькі саботажники гноїли хліб в ямах, лише щоби він не дістався совєтській власті. Він ходив з комсомольськими бригадами по дворах саботажників зі шупою і шукав зерна в ямах. Так виростала в його грудях палка ненависть до вогорів народу...» (!)

Дніпропетровське. Тут побудовано імпозантний дім для студентів в центральному парку культури ім. Т. Шевченка. Вудівля стоїть на місці бувшої палати Потьомкіна.

Харків. На зборах партійного активу закинено, що відділ вузів і науки обкому недостатньо добирає, вивчає і виховує кадри викладачів.

Ректор харківського Державного

Університету Буланкін заявив, що на всіх катедрах переводиться зміну плянів наукової роботи відповідно до вказівок даних на XIX з'їзді партії і «праці» Сталіна: «Економічні проблеми соціалізму в СССР».

Дніпродзержинське 23. X. Нелегко доводиться здобувати знання українській молоді, яка працює на металургійному заводі ім. Дзержинського. Тому 3000 хлопців і дівчат примушені ходити на середні й вищі вечірні курси, 249 з них учаться на вечірньому металургійному Інституті, а решта в школі робітничої молоді і в технікумі.

Прикладом змагу до досягнення знання може послужити Юрій Бажул, який, працюючи помічником газозвизника в доменному цеху, закінчив вечірній Металургійний Інститут і тепер прийнятий в аспірантуру Інституту Чорних металів АН УРСР.

Горлівка. Юні техніки шахтарської Горлівки цікавляться спеціально кораблебудівництвом. Група учнів І-шої горлівської школи сконструювала діючий модель лінкора. Модель важить 100 кілограмів і його пускається в рух з берега при допомозі радіо.

Досягнення молоді в ділянці техніки показує обласна дитяча виставка, на якій демонструється більше 150-ти діючих моделей і різних приладів з фізики, хемії, математики.

Сталіно. В сталінській області є 1500 юнацьких технічних гуртків, в яких працює близько 10 тисяч учнів.

QS - ДО ВСІХ!

Найбільш поширена організація в світі — це організація короткохвильових аматорів, I. A. R. U. (Всесвітня Організація Радіоаматорів) її члени розкинулись по цілому світі. Через континенти та моря їхню працю не може спинити жодний кордон, жодні перешкоди. Їхній голос, підхоплення сотками тисяч зі всіх сторін земної кулі, не в силі ніхто знищити, ані заглушити. Слова «свобода зв'язку між одиницями є підставою миру» стали для неї провідними в сьогоднішні непевні дні.

Справді, людина з якою ви знайшли спільну мову, обмінялися думками, та маєте з нею хоч деякі спільні ідеали, ставши вашим приятелем є більшою запорукою миру, як холодний підпис під стокгольмською відозвою в масовій фабрикації комуністичних режимів. Сотки тисяч людей, так різних своєю національною приналежністю, своїм віком та соціальним походженням знайшли спільну думку та мету. В рядах короткохвильових апаратів знайдете людей всіх професій, почавши від вуличного продавця газет, по через князів, гірників, студентів, банкових «богів» такінчаючи безліччю індивідуальностей політичного, культурного та спортивного світу. Членом її був померлий король Іраку — Фхози, президент авто-концерну — Пакара, принц Єгипту — Монеім, тісно співпрацює постійний секретар Французької Академії Наук, Лавреат нагороди Нобеля принц Л. де Бролі та цілий ряд інших.

**

Всі хто хоче стати правним аматором цієї організації мусить перейти іспит, який для всіх є однаковий, незалежно від становища людини. Кожність технічного знання ставить певні вимоги і тому більше як половина всіх аматорів має закінчену середню освіту, четвертина з них — вищу.

Працю свою проводять аматори в більшості ввечері, або в свята. Велика кількість з них складає потрібну апаратуру сама. Межі засягу та сила такої короткохвильової висильні змушує її власника до найрізноманітніших удосконалень та модифікацій. Коли аматорам вдається здійснити зв'язок по через шість континентів, енергією не більш як 1/10 вата, — комерційні висильні на побороення цієї віддалі потребують сотні, а то й тисячі кіловатів (1/10 вата витворюється при звичайному чесанні волосся!)

Всі великі зміни та удосконалення в ділянці радіо — зроблені аматорами. Лябораторії зробили і роблять лише уточнення та поліпшення того, що відкривають молоді хлопчакі.

**

Поміч, яку принесли аматори, почавши від 1919 р., є дуже велика. Але не лише в науці. Десятки тисяч людей завдячує своє життя скорій праці цих одиниць. Австралія та Америка повністю шанували їхній труд. При природних нещастях, як повені, землетруси, пожежі, коли зривається кожний можливий зв'язок зі світом

і коли в тих місцевостях знаходиться хоч один аматор він зуміє навіть провізорично в найбільш тяжких умовах нав'язати контакт з одним зі своїх друзів котрий в свою чергу звертається до цілого світу. QS (до всіх!) і вже в короткий час є повідомлені відповідні кола. Скільки наукових експедицій, закинутих десь в льодах півночі чи джунглях тропіків, завдячують їй свій контакт зі світом.

I. A. R. U. в порозумінні з ОН, почавши з квітня 1947 р., розпочало передачу інформаційних повідомлень. Початково передавали його дві короткохвильові висильні в Америці, передаючи зміст в англійській мові, повторюючи його опісля міжнародним кодом. З травня 1948 р. аматорська висильна ОН в Лейк Саксес працює денно вісім годин; її передачі відбуваються в 25 мовах.

Генерал Ф. Е. Стонер бувший шеф військового зв'язку при американській армії, розбудувавши одну з найбільших систем зв'язку в останній війні, всю свою здобуту протягом довголітньої праці практику віддав на послуги ОН. Йому, як шефінженерові зв'язкової служби при ОН добровільно підпорядковувалося 100 тисяч радіоаматорів, розкинутих по всіх континентах.

**

Працю в ділянці радіо оцінили і в СССР. В цій безмежній країні зродилися десятки тисяч аматорів, та сотки клубів. Уряд, бачучи можливу користь в цій ділянці, радо допоміг технічними засобами. Для цього було створено ДОСАРМ (Добровільна організація співпраці з армією), яка згрупувала біля себе старих і молодих. Ця організація, даючи можливість здобуття побічно певного технічного знання та допомагаючи як можливістю праці в лябораторіях так і консультаціями, зуміла здобути собі безліч прихильників, які згодом створили справжню еліту знавців цієї цікавої та широкої в своїй приміненні ділянки науки.

На перше місце в цілому СССР, уперто працюючи, висунулись аматори України: кияни, харків'яни і львів'яни. Вони знайшли можливість забути гнітючі будні їхнього життя, та

Молодече перо

Під звуки барабану

Під звуки барабану ми йдемо,
Станувши щільно в юні ряди,
В бою відступати не будемо,
Бо наші серця сповнені снаги.

Під Крутами згинули наші брати,
Життям рідний край боронили —
Зі зброєю ще раз станемо ми,
Гартуймо на той час всі сили!

Залунає ще наша давня слава...
Оперта на вкраїнських штиках —
Відновиться Українська Держава
На просторах наших степів!

хоч пару годин стати рівноправною людиною. Висильні киян УБ 5 — КАА, УБ 5 — 5405 (УАІ), УБ 5 — 5014; львів'ян УБ 5-КБА у всіх все-союзних змаганнях здобували і здобувать перші місця.

Щорічні всесоюзні виставки мусять признавати вищість українських молодих конструкторів.

**

Коли у вільну вечірню годину сідаєте перед приймачем, вас огортає неспокій. Наложивши слухавки, ви забуваєте про ваше оточення. Тихе скуркотіння апарату видається вам працею невидимих моторів чудернацької машини, яка відділює вас все більше і більше від реальної дійсності. Ви разом з нею пробиваєтесь через щось сіре, непривітне, холодне, щось що покрило нашу землю покривалом буденщини, ненависти, злоби. Ви підносите ще вище і потрапляєте в щось безконечне. І за рухом вашої стрілки апарату те ніщо починає оживати. Ви розрізняєте поодинокі голоси, ви ловите цілі слова. Хоч вашого голосу там не чути, хоч ви не берете участі в розмові. Вони видаються вам близькими, рідними.

Та даремно хтось з аматорів вільного світу буде кликати когось з країн теоретичного «щастя». На їх поклик QS (до всіх!) зголосяться всі, хто в силі видобути зі свого апарату хоч найслабший звук. Та даремно чекатимете далі. І хоч не один з них є справжнім майстром свого знання та власником чудової апаратури, в жодні закордонні зв'язки не вступає. Бо кожний знає, що в цій чорній порожнечі, де немає місця на щось людське, висить здоровенне вухо модерної охорони.

І тому мало кому з аматорів вільного світу вдалось здобути трофей, карточку-повідомлення, котра б підтвердила нав'язаний контакт з однією зі станцій СССР. І витягнута рука, може найбільш дружньої організації світу, не в силі проламати невидимого валу насильства, страху, багнетів та крові. Закрившись в кордонах СССР, всемогучий «цар» «розвинчує» та «перетоплює» душі своїх підданих. Але ці заходи напівно при першій нагоді окажуться намарно страченими. Бо тяжко є переробити когось, хто хоч раз запричастився іншими ідеями, відмінними від тих, які щоденно накидають їм його «хранителі».

**

Яка шкода, що така важлива ділянка техніки, яка може служити в великій мірі для української справи на чужині — до сьогодні не знайшла зацікавлення ні серед української молоді, ні серед старших.

Цими кількома думками хочемо дати поштовх для звернення загалу української молоді на працю аматорів короткохвильових станцій.

Віriamo, що знайдеться хтось, хто ближче зацікавиться цією справою.

І до всіх цих кличемо: «QS!»

Б. Юний

Аскольд Кобилко

ШЛЯХАМИ ДАЛЕКОЇ УКРАЇНИ

Київ в 1952 році

Нові вулиці

Хто хоч раз був літом в Києві той назавжди збереже в пам'яті краєц цього міста з широкими вулицями, які тягнуться в тіні довгих рядів каштанів, широкими бульварами і площами, садами, скверами і парками. Ніде неповторна краса Печерських схилів і набережної Дніпра з їх квітниками, асфальтними стежками й довірками.

Київни палко люблять своє місто. Тяжко вони переживали рани, нанесені їм воєнними подіями. І зразу після війни вони взялись за його відбудову. Будовано доми на старих магістралях, родились нові квартали, вулиці. Після війни в Києві зродилось більше ста нових вулиць.

Новий Хрещатик

Післявоєнна відбудова Києва не розпорошена по багатьох малих об'єктах, а скупчена на головних магістралях і перш усього на Хрещатику.

Дореволюційна розбудова Хрещатика не мала врахованого багатства оточуючої природи, не мала відповідного архітектурного обличчя. В основну теперішньої відбудови положено в теорії створення широких, відкритих теренів для розведення садів, побудови, скверів, терас, які створені склонами долини. Замість стіпленого фронту будівель є приміненний принцип відкритого розміщення окремих будинків. Автори проекту відбудови Києва А. В. Добровольський, А. В. Власов, Б. І. Приймак, В. Д. Єлизарів, А. І. Заваров і А. А. Малиновський рішили не будувати вулиць «коридорів» і дворів «колодязів». Будівлі зі всіх сторін будуть «омиватися» повітрям. Їх намічено розмістити многопланово, так щоби їх було видно з різних напрямків. Цікавий буде попередній перебіг Хрещатика. По лівій стороні магістралі розтягнеться тераса з бульваром шириною 21-23 метрів, яка віддаляватиме мешканців будівлі від вулиці. Тут заплановано (мабуть тільки заплановано!) побудувати нові «хмародери». На схилі між вулицями Жовтневою, Револуційною і Карла Маркса має стояти 20-типоверховий готель. Схили, які ведуть вниз від будучого готелю до Хрещатика, розкопується на засаджені зеленню тераси. А далше — до Бесарабської площі, протягнуться мешканцеві будівлі висотою 8-12 поверхів.

Напроти Хрещатика — вежа телевізійного центру, зліва в голубому тумані — гора. Крутом неї виросло багато нових вулиць. Зправа — кручі Дніпра.

Вниз цілого Хрещатика, як в босвих рядах, витягнулись десятки країв. Їх гігантські стріли видно і на другій стороні біля площі ім. Калініна і на Бесарабській.

Будівники Києва

Між всіма будівниками Києва на перше місце вибивається бригада Ф. І. Кравчука. Він перший в Києві застосував покриття будівель керамічними плитами. Його бригада стала своєю середньою академією підготовки май-

ПРОТИ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Після гучного «Права людини», ще один, магічний клич появився нещодавно в міжнародному словнику. Це клич — геть із **ДИСКРИМІНАЦІЄЮ**.

Чому я зібравсь писати — неважко догадатись. Про відкинення дискримінації говориться не тільки в суворих мурях парламентів, міністерств внутрішніх та зовнішніх справ, але майже на кожному кроці. Берете в руки журнал, слухаєте радіо, ідете в кіно, розмовляєте з друзями — всюди: геть із дискримінацією, за зрівноправнення...

Отже, поборювання дискримінації знайшло свій відгук теж між українцями. Звичайно, нас вона торкається безпосередньо, бо ми знаходимось на чужині й домагаємось саме — цього зрівноправнення. Можу тільки докинути, що дуже часто ми послуговуємось цим магічним кличем, о диво, знаходимо повне підтвердження (самими сантиментами, або й на ділі!) серед чужинців. Але, не те є метою моїх рядків!

Серед української молоді постають неначе перегороди — свої господарства, лавочки, кляни, «кляси» — називайте, як хочете. Не хочу вже тут входити в усілякі переконання, погляди на світ, як його краще прибрати, обмаїти трояндами, чи терням. «Як то?» — спитаєте, не розуміючи. «А, так!» — відповім я вам і доказів неважко шукати. Колиш (а може по кутках ще й досьогодні?) було: ти «східняк»... ти зі «Західної»..., а під мікрокопом: ти «волиняк»... ти «галичанин» і багато іншого: по містах із вулиць на вулицю, а по селах із горішнього кінця на нижчий. Ну, зчасом якось протерлося, бо всі попали на однакове — старіється, забувається.

Нове явище, що зродилось у часах нашої, болочої еміграції — це розподіл на два, китайськими валами обведені, табори. Перший: уродженці та ті, що приїхали на чужину до війни — другий: новоприбулі. Бач — одні хочуть учить других, будують із піску підвали, а тоді дивуються, чому все труситься. Я свято переконаний, що кожний, молодий українець думає однаково: в нього вроджена лінія (коротша, довша, пряма, чи в закаб-

луки...) й десь там, при кінці цілющий символ — **Україна**. Чого нам бракує отже? Я довго передумував і дійшов до висновку, що в тому завилили мильно вироблені поняття, «самолюбність і жах, щоб у багні не втратити під ногами накопиченої грязі, а пердовсім брак відваги сказати собі: **СТОП!** Я так нераз уявляю: ранок (обов'язково соняшний і весняний!), всі обнімаються, цілуються... Може це тільки, з виченої історії, пригадується 1848 р.?

Молоді Друзі! Ви напевно знаєте цю казку про двох ослів, що зв'язані зі собою путами, тягнули до двох, протилежних копиць сіна й через те поздихали з голоду? Нераз, казки бувають правдиві, бо й зроджуються в людських, а не в осличих лобах.

Ось-таке воно, те наше поборювання дискримінації! Зрівноправнюйте нас, коли ми між собою не вміємо зрівноправитись! Дуже влучно писав у попередньому числі наш приятель із Канади («Смолоскип Ч. 3 — Микола Коваленко: «Хто ми й якими нам бути?»): «**Ми українці, бо є одна українська нація**». Не забуваймо того ніколи, в сприятливих хвилинах, чи в негоду!

Але, щоб слова не залишились тільки словами, слід починати від себе самого — ось розгадка наймудріших міркувань! Відкиньмо назавжди ті зв. «принципи», зійдём із тендітних підвищень і, коли вас хтось зранить небережним словом, не беріть його до серця, простіть нерозумному! Внутрішнє роздроблення та ворожнеча ще не дали нікому побажаного врожаю. Пам'ятаймо: лінія (вона коротша, довша, пряма, чи в закаблукі...), а десь там, при кінці цілющий символ — **Україна**.

І. Сілецький

Учителі Снятина
« каються »

Снятин, невеличке місто на Покутті, майже ніколи не згадуване в советській пресі, — останнє стало відоме в цілому СССР. В своєму «каєнні» й осуджуванні «українських націоналістів», учителі Снятина стали «зразком» для цілого СССР! І советська преса заговорила: беріть приклад зі Снятина!

З кінцем серпня в Снятині відбулось районне учительське засідання, в якому взяло участь понад 20 делегатів від різних шкіл району. Головну доповідь виголосив завідувач району, Дубина. З гострою критикою виступив секретар райкому партії, Кічак. На з'їзді багатьом учителям закинуто «порочний лібералізм» в навчанні, головню учителям Стецєви (директор Гукалов, делегат Кузнецов), Красновостовців (делегат Гринько) та Белелуї. Після критики, немов на наказ, один за другим учителі виходили на трибуну, самі себе критикували, роблячи собі закиди й так «каючись», що про них заговорили аж всі газети СССР, мовляв — ось так треба «самокритикуватись» і «каятись» в помилках, в «порочному націоналізмі» й «лібералізмі»...

стрів-мулярів. Ф. Кравчук відбудовує столицю України з перших днів закінчення війни.

Українська молодь, як подає советська преса, з ентузіазмом іде на будівлі столиці України. З ентузіазмом вона бралась за побудову київського метра. Але як часто на сторінках преси ми зустрічаємо не дані про побудоване, а плани про те, що будеться будувати... в далекому майбутньому.

Подав. О.Несторенко

УКРАЇНЬСЬКА МОЛОДЬ НА ЧУЖИНІ

Буенос Айрес. В місяці жовтні й листопаді Секції Української Молоді при Товаристві «Відродження» влаштовували по цілій Аргентині свята весни, які були виявом активної діяльності молоді та дали змогу показати свої здібності багатьом молодим юнакам і дівчатам.

Голвей. У зв'язку з покінченням студій на Ірландському Національному Університеті і виїздом членства, самоліквідувалась УСТ-Голвей, яка на числювала 6 членів.

Торонто. 11-12 жовтня відбувся крайовий З'їзд ОДУМ Канади, в якому взяло участь 49 делегатів. В програмі з'їзду входили: звіт дотеперішньої Головної Управи, доповіді: В. Топчія — «Демократія і диктатура», М. Горгоги — «Чи зневірять нас еміграційні будні» та Дубняка — «Координація діяльності одумівських організацій», обговорення преси ОДУМ-у, відзнак, гасла й уніформи. На з'їзді обрано краєву управу ОДУМ-у на Канаду, до якої ввійшли В. Вакуловський, як голова й Н. Лесичська, як секретар. Крім цього на з'їзді створено ЦК ОДУМ на чолі з Ю. Мартинюком, осідком якого вибрано Нью Йорк.

Париж. До Парижу приїхали на студії двоє молодих українців з Чикаго (ЗДА) панство Ірена й Іван Давні.

Монтреаль. На Ювілею 20-ліття заснування УНО, який відбувся 25. X. ц. р. активну участь взяла місцева клітина МУН-у. В програмі був виступ дітей «Рідної Школи» під проводом п-ни С. Захарчук. Гарно деклюмували Христия Попадинець і Віра Баніт. З народними танцями виступали члени МУН під проводом Е. Загурака, між якими вирізнявся своїми здібностями Марунчак, колишній учень А-граменка. Окремо виступали дівчата з різними народними танцями. Слід при цьому відмітити, що майже всі учасники мистецької частини імпрези — уродженці Канади, які ніколи не бачили України, але на завжди залишилися щирими українцями.

Філадельфія. 4-5 жовтня ц. р. відбувся у Філадельфії третій річний З'їзд СУМ-у Америки, в якому взяло участь 65 делегатів. На з'їзді заслухано доповідь п. І. Вовчука «Нині й завтра». До нової Управи обрано С. Вожаківського головою і В. Повзанюка секретарем.

Нью Йорк. 14 жовтня в маніфестації під будинком Об'єднаних Націй взяв участь крім ДОБРУС-у теж ОДУМ. Підчас маніфестації розкидано 9 тисяч листочок та піковано советських делегатів до ОН. Про цю акцію писала американська преса та коментувало радіо.

Париж. Молодий український скульптор А. Сологуб, студент Французької Академії Мистецтв, влаштував в одній з книгарень Парижу власну виставку, яка користувалась великим успіхом.

«Чемність — це скарб, що небезпечно коштує, а багато приносить».

Французька приказка

П'єр де Буазедефр

Фанатична молодь Східної Німеччини

(Переклад з французької мови)

Не можучи дати ради зі старшим населенням, уряд Східної Німеччини придумав фанатизувати молоді. Для цього використовується ФДІ (Фраєс Дойче Югенд — Вільна німецька молодь), яка постанала з наказу генерала Жукова 20 червня в Берліні 1945, рівночасно з першим **протифашистівськими комітетами молоді**. В вересні 1945 р. «парашутовано» з Москви провідника комуністичної молоді (КІФ, Коммуністішер Югендфербанд), Ріхарда Гріпфнера, щоб він обняв провід одного угруповання, якого цілком була ліквідація політичних партій. 7. березня 1946 р. створено «об'єднану» ФДІ (завжди тактика «національного фронту») із 21.000 членами. Місяць пізніше, з хвилиною створення СЕД (соціалістична партія об'єднана з комуністами) вона на числювала 175.000 членів.

Зверхньо, ФДІ ще приховувала де-що демократичний характер. В травні 1947 р., під час другого «парламенту» ФДІ, перше появився **мілітаристичний стиль** і в пропаганді і у дефілядах перед Вільгельмом Піком. У січні 1948 р. останні вільні елементи (християнські демократи та ліберали) покинули вчорішню центральні комітет; в липні **Об'єднання берлінської молоді** (незалежні та ФДІ) розлетілось, а після блокади Берліну, ФДІ стає парамілітарною силою, яка заняла наскоком головне старство в большевицькому секторі. В червні 1949 р. голосовано нову конституцію, яка здерла з ФДІ її демократичну маску. Набір до ФДІ прискіплено різними способами й приналежність стала обов'язковою для учнів; у мітингу на Зелених Святах 1950 р. молодь одержала наказ «здобути наскоком Західний Берлін», але заломалася перед спротивом альянтів! В цю пору її було вже 1 300 000, а сьогодні є три з половиною мільйонів. Фестиваль у серпні 1951 р. доказав, що це сила, з якою треба числитись.

Організована на зразок большевицького **комсомолу**, ФДІ співпрацює близько з СЕД і є секцією **Агітпроп-у** (Агітація і Пропаганда) згідно з принципом, з'ясованим Гітлером: «Усяка пропаганда повинна зрівнятися із рівнем найменш інтелігентного слухача». Як зазначував Вінстон Авден, тут ходить про «застосування магії тими, що в неї не вірять у відношенні до тих, що ще в неї вірять». Цю «магію» було видно 1 травня 1952 р., коли всі, від п'ятох років голошені кличі про заборону атомної бомби, боротьбу за мир, обеззброєння і невтралізацію Німеччини — через декілька годин змінилися у вихвалювання військової служби, оборони большевицької республіки та боротьби проти західного окупанта. Всі члени ФДІ мусіли навчитись вживати пістолі 08 та кріс 98К, а теж брати участь у вправах народної поліції, до рядів якої їх так «гаряче» заохочують вступати. Крім цього вони творять кадри т. зв. молодих «робітників-ударників» (сьогодні понад 200 000), вихованців Генекє. Зріст молоді в поліції, по заводах та в адміністрації наглядний: виборці в 18 р.

життя, можуть бути вибрані в 21., 3 000 молодих знаходиться в місцевих радах; один міністер, посадник Ляйпцигу, має всього двадцять п'ять років.

Очевидно, шкільництво теж «здемократизовано»: прийняття до університету попереджає анкета про рідню; синів «буржуїв», колишніх старшин, промисловців та кулаків відкидається систематично. Підручники історії перекладаються з російської мови. Література, природничі науки (де королює Лисенко), навіть фізика — перейшли чистку. 20 березня 1951 р. новий закон переіменув програму іспитів для вступу в університет. Ці іспити передбачають **обов'язково поглиблене знання філологічних писань та філософічних творів Сталіна, теорії Леніна та Сталіна про націю і державу, Марксо-Ленінську теорію про літературу й мистецтво**. Останні вчителі «буржуї» відходять на випиньки з університетів. В Університеті Гумбольдта шістьох професорів ветеринарного факультету відправлено ще в квітні. Від осені 1951 р. факультети ДДР (Дойче Демократіше Републік — Німецька Демократична Республіка) уподібнені до большевицьких університетів. Кандидати «повинні своїм родом та співучастю в соціальних ділах дозволити догадуватись, що вони будуть... піддержувати лінію «Національного Фронту». «Студентські ради», вибрані до 1949 р., у більшості протикомуністичні, приведено «до порядку». Релігійні угруповання, з-близька бережені поліцією, мусять здержувати від усякої політичної, навіть культурницької діяльності. Успіх **Берлінського Вільного Університету** в американському секторі, заснованого під час блокади кількома студентами — втілками з Університету Гумбольдта, є наочним доказом про дійсні сентименти студентів. Тільки в 1951 р. 21 000 молодих людей втікли в західну смугу Берліну.

Молодий Герман Й. Фляде, що вбив ножом поліціанта, який прихопив його арештувати, став відомий у цілій зоні, бо перед Народним Трибуналом відважився виголосити: «Марксизм-Ленінізм не є правдою! — Бог одиникий є правдою!», на що замовкли гучномовці, передбачені для перерачі його «зізнань».

Ми вічні, відколи:
земля і сонце,
далекі зорі, хмари в небі,
рослини, води, літо та зима,
веселий, дружній усміх...
Сміливо та завзято
ми дивимось у вічі небезпекам,
а вставши досвітки, гукаємо:
... і спішимо туди,
де все промінне, ясне, золоте,
де ще не знають втоми, ні страждання.

**Життя в млинку воркоче та шумить,
— ми не вмираємо,
бо не вмирає наша юність!**

Р. Сіванко

ПЛАНЕТАРІЙ

Планетарій! Що воно таке, цей «планетарій»? Я міркував, що саме слово в дечому має спільне з планетою, але, не бачивши, не міг угадати. Мос зацікавлення зростало й я рішив ся оглянути.

А оглядати було цікаво та корисно!

Планетарій — це, неначе кіно. Тільки, що екран — це не квадратний шматок полотна десь на далекій стіні, а все таки склепіння. Це склепіння випукле, прироблене з алюмінієвої бляхи на зразок небесної бані. Сама зала кругла й крісла поставлено кругом, як у старо-римському колізеї. Посередини дивовижна машина: журавель, міжпланетарне стрільно, чи атомна бомба? — це проєкційний інструмент Цайсса, тасмниця і душа планетарія.

Сиджу й дивлюся в «небо». Бачу: зірки, їх констеляції, планети, сонце, місяць... кружляють, мчать. Незбагнені ще людиною світи, молочна дорога, а в ній і наша соняшна система насувають переляк перед безмежністю. Відвічні мандрівки в просторах; може й байдужі для звичайної людини, відбуваються тут у приспівеному темпі: вистачить натиснути відповідний гудзик і рік перебігає в чотирьох хвилинах, а то й сімох секундах. Аж смішно дивитись, як Меркурій, чи Марс гуляють по екліптиці, неначе діти забавляються. Електричний прожектор передає із математичною точністю шлях кожного небесно-

го тіла — він обчислює водночас його положення в минулому та в будучому, вияснює питання, що їх відповідей вимагали тисячоліття безустанних обсервацій та обчислювань.

— Дорогі глядачі, — пояснює докладчик — ми знаходимося зараз у... 1972 р. Якщо доживете й того самого дня і тієї самої хвилини поглянете на небо — побачите його таким, як саме показано...

Насправді, планетарій являє собою чудо техніки! Коли людині нашої доби що раз то рідше доводиться оглядати зоряну ніч (а на те складаються: мряковиння, дими й випари заводів...), він уможливив ознайомлення з міжпланетарним світом у вигідному фотелі. Цю прикмету використано вповні для наукових цілей: школярі розуміють куди краще й скоріше проблему кружляння землі, небесних полуденників, тощо. Подібні планетарії улаштовано в старшинських, морських та літунських інститутах у таких державах, як США, Франція, Німеччина та СССР.

Від пам'ятного, 1610 р., коли то Галілей уперше поглянув на небо через побільшуючі шкла далековиду, ще не проминуло три з половиною століття, Гіппарк і Птоломей, Коперник і Кеплер ніколи навіть не мріяли про планетарій, а ми — сьогодні можемо його кожноразом оглядати з дитячою цікавістю, не пам'ятаючи про працю, якої він є доказом.

С-ий

ЧИ ЗНАЄТЕ ЩО ?

— українці в злучі з норманами брали участь у змаганнях Едварда Сповідника за престіл та в наїзді Вільгельма Завойовника на Англію?

— українські князі, шукаючи зв'язків із заходом, вичаили своїх дітей із європейськими володарями? (Напр. княжна Анна Ярославна стала королевою Франції).

— вже в середньовіччі багато українських студентів студіювало в західно-європейських університетах? Київський митрополит, Петро Могила та два брати Немиричі, вчилися в Оксфордському університеті, а третій брат, Степан Немирич у Кембріджі та в Сорбоні. Перша згадка в архівах Сорбони — це 1353 р. про Петра Кордована; в мистецькій Академії Парижу в 1765 р. студіював український маляр Ласенко. В Оксфордському університеті заховується перший український буквар, друкований у 1550 р. Його назва: «Начало, яко дітям учитися».

— українці прибули до Америки з відомим капітаном Джоном Свитом у 1610 р. Разом із лордом Деляваром прибув українець — лікар, Лаврин Богун.

— англійський генерал, Джеймс Кейт, виконував деякий час обов'язки гетьмана України, а невідступний однопудець гетьмана Богдана Хмельницького — Кривоніс, був шотландцем? Кривоніс прибув на Україну тільки на рік до повстання Олівера Кромвеля.

— Косцюшко (герой війни за незалежність США) був сином козацького сотника зі Серник (Пинського повіту), внуком козацького полковника Танського та правнуком українського на родного героя, козацького полковника, Семена Гурко-Палія?

— Україна мала завжди західних володарів? У Києві, ще в княжу добу, водилися чужинецькі амбасадри (про те згадують численні рукописи!). Англійські королеви, Едвард та Етельрад перебували на княжому дворі, а в козацькі часи велись різні переговори: в 1617 р. посол Марконет з'являється в гетьмана Сагайдачного, щоб включити козаків у хрестоносний похід проти турків, а імператор Франції, Наполеон Бонапарт мріяв завжди опертися на козацьких полках.

ОСТАПОВІ ПІСЕНЬКИ

(Фейлетон)

Пригадую: соняшний ранок, ще на тиждень до жнив. Я пас корови за селом, на леваді — лежав собі долом, горілець, думав — не гадав. В очах блакить, а під спиною зелень... Скучно самому, а так, щоб із друзями, то поспівав би й порозказував.

Аж ось, дивлюсь — іде дорогою дідуган. Старий, престарий. Волос білий, з льону, борода по пояс. Сам у пишному жупані та в матні, як у нас носяться.

Помітив мене. — А ти, синку, звідсіль? — гукає.

— Еге ж, звідсіль... звідкіля мав би? — відказую. — Зі славного, козацького роду й не спам'ятати тих років, як тут поселились. Ви, дідусю, мабуть не з наших сторін, бо й не знаєте.

— Вгадав! — аж прослезивсь на таке старий, та якось сумно, сумно. — А, як тебе звать, синку?

— Остапом, — кажу — Черешнек із батька й уся рідня однаково.

— Хо-хо! — моргнув старий. — А мене, щоб знав, теж Остап, та не будь який, а Вишня! Остап Вишня, пожалуйте. Вся Україна в мене закохалась, навіть за кордоном стали частіше згадувати. Мовляв, «вишневий» у мене усміх — по журналах печатають, пісні складають. Ось послухай:

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть...

— Або:

Тече річка невеличка
З вишневого саду...

Хвацько співав дідуган. Усе прихлило: трактори помовкли на роботі,

пташки завмерли в леті, трави випружились, немов перед генералом, коровам не пасеться. Чудний у нього голос, старий, а голос молодечий. За серце цібає, тоскно якось.

Проспівав і, як зарече: — Люблю мене за те люди, величають. А я їм солодко й гірко й так, що ніхто не визнає навіщо... Прямо туди, де щось не тече.

— Характерник! — думаю. Слова боюсь прогавити, губи геть роззявив, аж очі повипазили.

— Так, синку, ти ще молодий і не знаєш... Учись у старого! Ну, що? Ковнішка... Шлях далекий, піду.

А я, Черешня, лежу й, хоч сам — блакить в очах, а під спиною зелень — приспівую стиха:

Ой, під вишнею, під черешнею...

Остап Черешня

Студенти Парижу М. О -Павленкові

30. листопада ц. р. Українська Студентська Громада в Парижі влаштувала в чудовій «Залі Плєсель» Святочну Академію, присвячену світлій пам'яті ген.-полковника Михайла Омеляновича-Павленка, Легендарного Команданта Зимового Походу й Вождя Української Галицької Армії.

Академію відкрив В. Мардак, святочний реферат виголосив Осип Зінкевич. Мистецьку частину Академії

заповнили виступи відомої солістки п-ні О. Мухиної, скрипака п. Аристіда Вирсти, бандуриста — С. Татарулі. Вперше українські парижани мали нагоду почути молодих талановитих мистців з Америки — піаністки Ірени Давної й композитора Івана Давного. З декламаціями виступили п-ні Вишневецька та п-ні Єщенко. Академію закінчив виступ хору «Пісня Рідного Краю» під вмілим керівництвом п. Миколайчука.

Численна публіка щертє заповнила залу. Крім численної молоді були й старі воляки Визвольних Змагань, що разом з Українською Студентською Громадою і найширшими колами громадянства гідно вшанували пам'ять Великого Сина України, який останні дні свого життя провів тут, в столиці Франції.

Присутній

Закінчено футбольні змагання за звання чемпіона України

20 квітня ц. р. на стадіонах 24 міст України було піднято прапори футбольного сезону 1952 року. За звання чемпіона України змагалася 48 найсильніших команд, які грали в чотирьох смугах.

Перше коло змагань тривало до 29 червня, друге з 10 серпня до 19 жовтня. Фінальні змагання, в яких взяло участь 8 команд-переможців у смугах, відбулися в перших днях листопада в Києві.

До 1-го червня закінчено змагання за чаші областей і міст. В змаганнях за чашу України, які почалися 6 липня, взяли участь команди-переможці в областях і учасники фінальних змагань за чашу в Сталінській, Одеській, Дніпропетровській, Львівській, Харківській областях і м. Києві.

Фінальні змагання відбувалися 31. X. — 5. XI. 1952 р. в Києві. Перебіг їх подаємо в цілості.

Чужинецька молодь

Узбекистан. На потрібних 530 тисяч шкільних підручників на таджицькій, казахській, киргизькій і туркестанській мовах досі більшість випустили тільки 45-55%, з того 35 назв на казахській мові і лише 38 на таджицькій. Для киргизьких і туркменських школярів не випущено ані одного підручника.

Прага. Чеський уряд засудив (вже втрате) 8 чеських і словацьких провідників скауту, закидаючи їм протидержавну діяльність і шпигунство на користь ЗДА. Підсудні одержали від 8 до 25 років каторжних робіт.

Гага. В Голандії відбувся Перший З'їзд Європейського Парляменту Молоді. На з'їзді обговорювано господарські й політичні питання Європи, конечність швидкого об'єднання Європи й потребу видання спільного органу різних молодечих репрезентацій.

Нью Йорк. Цікаві статистичні дані про шкільництво в ЗДА подав Ірль Мекґрас на світовій конференції народнього виховання, з яких частину наводимо: Пересічна річна платня учителя — \$ 3.290. До 1960 р. потрібно буде підготувати мільйон нових учителів. Річний видаток на учня — \$ 215. Загальний впис до шкіл — 34.693.000, цебто на 1.572.000 більше як в останньому році, з того в початкових школах навчається 26.064.000, а в середніх 6.263.000. Річна витрата для початкових і середніх шкіл — \$ 5,5 мільярдів. Витрати на вищі школи — \$ 1,8 мільярда.

Каїро. В Єгипті тільки одна п'ята населення вміє читати й писати. Хоч уряд побудував за останніх 5 років 5 тисяч шкіл все ж це не вистачає, щоб вся молодь шкільного віку могла навчатися. В останньому році тільки половина дітей могла відвідувати школи.

Ташкент. З Москви в Туркменську ССР вислано на 1952-53 навчальний рік 200 учителів російської мови, які мають за завдання посилити русифікацію місцевої молоді.

31. X «Спартак» (Ужгород) виграє проти «Локомотива» (Полтава) — 6:0, «Металург» (Запоріжжя) проти «Іскри» (Мукачів) — 2:0, «Червоний прапор» (Миколаїв) проти «Трактора» (Кіровоград) — 2:1, змагання «Металурга» (Жданов) з «Локомотивом» (Артемівка) закінчуються — 0:0.

В цей день лідує запорізький «Металург» (8 точок і жодної програної). По 6 точок набрали «Спартак» (Ужгород), «Червоний прапор» (Миколаїв) і «Іскра» (Мукачів).

1. XI. «Металург» (Запоріжжя) виграє проти «Спартака» (Ужгород) — 3:0, «Іскра» (Мукачів) проти «Локомотива» (Артемівка) — 3:1, «Трактор» (Кіровоград) проти «Металурга» (Жданов) — 3:0, «Червоний прапор» (Миколаїв) проти «Локомотива» (Полтава) — 2:0.

4. XI. «Червоний прапор» (Миколаїв) виграє проти «Іскри» (Мукачів) — 2:1, «Металург» (Запоріжжя) проти «Металурга» (Жданов) — 2:0, «Трактор» (Кіровоград) проти «Локомотива» (Полтава) — 1:0, змагання «Спартака» (Ужгород) з «Локомотивом» (Артемівка) закінчилися — 2:2.

Після цих змагань перше і друге місце зайняли «Металург» (Запоріжжя) і «Червоний прапор» (Миколаїв), здобуваючи по 12 точок.

5. XI. На кінцевих змаганнях виграє запорізький «Металург» проти миколаївського «Червоного прапора» з вислідом 3:0, стаючи чемпіоном України. Запорізькому «Металургові» вручено перехідну нагороду і диплом 1-го ступеня, а гравцям дипломи і жетони чемпіонів республіки. 2-ге місце зайняв миколаївський «Червоний прапор», а 3-тє — мукачівська «Іскра».

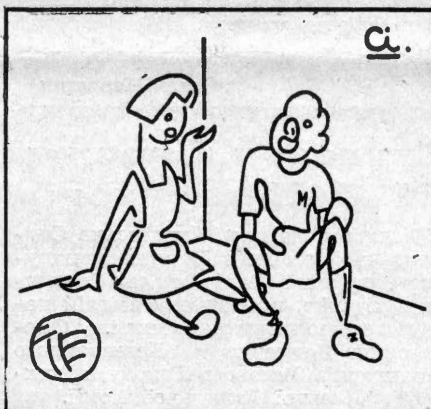
ПОВІДОМЛЕННЯ

Оцим повідомляється, що дня 28 грудня 1952 р. відбудеться в Монреалі заходами молодечих організацій МУН, Пласт і Зарєво

Святочна Академія
В. Біласа і Д. Данилишина

в домівці УНО на 7, Prince Arthur St.
До участі в Академії запрошуємо
все українське громадянство

МУН, Пласт, Зарєво

— Вже час, щоб ви теж заперестали думати по-диточому...

Київське Динамо

За свій успіх гравці київського «Динамо» були останньо нагороджені дипломами і срібними жетонами другого ступеня. Нагороджено: начальника футбольної команди Ощенко, тренера Ідзковського і гравців — Макарова, Голубуєва, Лермана, Тищенко, Михаліну, Юста, Зарєова, Комана, Сінгетовського, Богдановича, Віньковатова, Жиліна і Журавліва.

Футбольна команда київського «Динамо» добилась цього року значного успіху в розгрі за першість ССРСР з футболу між командами класу «А». В результаті наполегливої спортивної боротьби на футбольних полях динамівці Києва набрали 17 точок і вийшли на друге місце. Вони провели 13 змагань, з яких 7 виграли, три прогнали і три звели в нічию. У ворота противника забито 26 м'ячів, у свої пропущено 14.

Читайте й поширюйте між українською молоддю єдиний молодечий журнал на європейському континенті — «СМОЛОСКИП»

СМОЛОСКИП

Журнал Української Молоді.

Появляється з початком кожного місяця.

Редагує колегія в складі: Осип Зінкевич, Іван Сілецький, Аскольд Кобилко.

Адреса Редакції й Адміністрації:

3, rue du Sabot, Paris 6

Ціна одного числа в Франції — 25. фр., в Англії 9 пенів, в усіх інших країнах рівновартість 10 ам. центів.

Річна передплата в Франції 300, - фр. В усіх інших країнах 1 ам. дол.

Гроші на передплату просимо слати на адресу наших представників, або безпосередньо на адресу Редакції «Смолоскипу» міжнародними купонами.

Представництва «Смолоскипу»:

ЗДА: Les Wyshnewy
638 E. 14-th St.
New York 9, N. Y.

Німеччина: Bohdan Jansen
Wuerzburg am Main
Bahnpostlagernd

Велика Британія:

W. Bondarenko 41, Percy road,
London, W. 12. England.

Канада: M. Kozij
807 Main St. Ste 1. Winnipeg, Man.

«Smoloskyp»

Journal de la jeunesse ukrainienne.
Edition speciale de la
«Parole Ukrainienne»

3, rue du Sabot, Paris 6
PIUF, S. A. R. L.

До наших Шановних Читачів!

Висилаючи Вам четверте число журналу «Смолоскип», звертаємось до Вас з проханням: 1. коли Ви бажаєте одержувати його і надалі, відгукніться, вносячи передплату на адресу наших представників, або безпосередньо на адресу нашої адміністрації; 2. Коли Ви не бажаєте його одержувати, зверніть нам це останнє число, щоби ми знами кому більше не висилати.

Слава Україні!

Редакція «Смолоскипу»

Париж, 1. XII. 1952 р.